

Gmina Jedlnia-Letnisko

**Strategia Rozwoju
Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025**

przygotowana przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP	7
1.1.	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY JEDNIA-LETNISCO	8
1.2.	METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ.....	9
1.3.	MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	10
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY JEDLNIA-LETNISCO – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA	13
2.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	14
2.1.1	RYS HISTORYCZNY.....	14
2.1.2	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA	15
2.1.3	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY	17
2.1.4	WALORY KULTUROWE GMINY	25
2.2	SFERA SPOŁECZNA.....	29
2.2.1	DEMOGRAFIA	29
2.2.2	RYNEK PRACY.....	36
2.2.2.1	BEZROBOCIE	36
2.2.3	UCZESTNICTWO W KULTURZE.....	38
2.2.4	MIESZKALNICTWO	39
2.3	SFERA GOSPODARCZA.....	40
2.3.1	ROLNICTWO.....	40
2.3.2	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	42
2.4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	44
2.4.1	KOMUNIKACJA.....	44
2.4.2	INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA	46
2.4.2.1	SIEĆ WODOCIĄGOWA	46
2.4.2.2	SANITACJA	47
2.4.3	GOSPODARKA ODPADAMI	48
2.4.4	INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA	49

2.4.4.1	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA.....	49
2.4.4.2	SIEĆ GAZOWA.....	50
2.4.5	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA	50
2.4.6	CIEPŁOWNICTWO	50
2.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	51
2.5.1	EDUKACJA.....	51
2.5.2	KULTURA I SPORT	52
2.5.3	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	54
2.5.4	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	57
2.5.4.1	OCHRONA ZDROWIA	57
2.5.4.2	POMOC SPOŁECZNA.....	58
2.5.5	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	59
2.6	MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY	60
3.	ANALIZA STRATEGICZNA GMINY JEDLNIA-LETNISKO	63
3.1	BILANS STRATEGICZNY GMINY JEDLNIA-LETNISKO.....	64
3.1.1	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	64
3.1.2	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	65
3.1.3	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	67
3.2	ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY JEDLNIA-LETNISKO.....	69
3.2.1	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ... ..	69
3.2.2	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	70
3.2.3	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	71
4.	WYBÓR STRATEGII GMINY JEDLNIA-LETNISKO	73
4.1.	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY JEDLNIA-LETNISKO.....	74
4.2.	ANALIZA SWOT/TOWS GMINY JEDLNIA-LETNISKO	75
4.2.1.	KONSULTACJE SPOŁECZNE	75

4.2.2.	ANALIZA SWOT GMINY JEDLNIA-LETNISKO NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	76
4.2.3.	ANALIZA SWOT GMINY JEDLNIA-LETNISKO (ILOŚCIOWA)	78
4.3.	WIZJA ROZWOJU GMINY JEDLNIA-LETNISKO.....	84
5.	CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE GMINY JEDLNIA-LETNISKO	85
5.1.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GMINY DLA ROZWOJU”	86
5.2.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „DOSKONALENIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ”	91
5.3.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE”	97
6.	STRATEGIA GMINY JEDLNIA-LETNISKO A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	102
6.1.	STRATEGIA EUROPA 2020	103
6.2.	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	103
6.3.	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI	104
6.4.	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE.....	105
6.5.	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	105
6.6.	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	106
6.7.	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2014-2020.....	107
6.8.	STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI. DYNAMICZNA POLSKA 2020.....	108
6.9.	KRAJOWY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020	108
6.9.1	PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO.....	108
6.9.2	PROGRAM OPERACYJNY INTELIGENTNY ROZWÓJ	109
6.9.3	PROGRAM POLSKA CYFROWA.....	109
6.9.4	PROGRAM WIEDZA, EDUKACJA I ROZWÓJ.....	109

6.9.5	PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA	110
6.10.	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2030 – INNOWACYJNE MAZOWSZE	110
6.11.	STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU RADOMSKIEGO DO 2020	111
7.	WDRAŻANIE STRATEGII.....	112
7.1.	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY JEDLNIA- LETNISKO NA LATA 2016-2025	113
7.2.	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	114
7.3.	PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY JEDLNIA-LETNISKO	115
8.	ZAŁĄCZNIKI	116
	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	125
	SPIS WYKRESÓW	128

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY JEDNIA-LETNISKO

Napoleon Bonaparte, jeden z największych geniuszy wojennych uchodzący do dziś za genialnego Stratega, podobno mawiał, że do prowadzenia wojny potrzeba trzech rzeczy: pieniędzy, pieniędzy i pieniędzy. Dobre planowanie i optymalizacja wykorzystania ograniczonych zasobów pozwoliły mu podbić (prawie) całą Europę. Same pieniądze nie zastąpiłyby skutecznych przymierzy i zaskakujących manewrów.

Istotnym elementem planowania Strategicznego są marzenia. Spełnić się mogą tylko marzenia wypowiedziane. Bez marzeń nie może być osiągnięć.

Planowanie jest rzeczą niezbędną, ale jednocześnie trudną, z uwagi na pierwiastek niepewności, który jest nieodłączną częścią przyszłości. Niemniej trudno dotrzeć do celu bez wcześniejszego uświadomienia sobie, w jaki sposób wyznaczony cel osiągnąć.

Jak można wiedzieć, że osiągnęliśmy cel bez jego wyznaczenia?

Na co zatem powinno się zwracać uwagę, aby wysiłek w dążeniu do celu nie okazał się próżny? Przede wszystkim trzeba jasno i wyraźnie sprecyzować cele, a następnie, w ramach wdrażania Strategii, określić dostępne dla nas sposoby dotarcia do nich. **Tworzenie Strategii, wspartej wieloletnim planowaniem finansowym, jest właśnie narzędziem umożliwiającym realizację zamierzeń.**

Różne Gminy w Polsce łączy wiele podobieństw, niemniej oprócz podobieństw każda z Gmin posiada swoją specyfikę, dlatego każda jednostka samorządowa powinna określić swoje cele samodzielnie. Dobra Strategia powinna być:

- **unikalna** – uwzględniająca specyfikę danego obszaru,
- **umocowana** – oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też oparta o plany (Strategie) regionalne, krajowe i unijne,
- **użyteczna** – służąca wsparciu interesów lokalnej społeczności i przedsiębiorstw,
- **elastyczna** – okresowo weryfikowana i korygowana.

To z kolei oznacza konieczność aktualizacji, dostosowania do zmieniającej się sytuacji, zarówno wewnątrz samorządu jak i w jego otoczeniu. Dlatego można powiedzieć, że:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY JEDLNIA-LETNISKO MA CHARAKTER OTWARTY

1.2. METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ

Na podstawie stanu aktualnego i wyników prac osób zaangażowanych w określenie możliwości rozwojowych została przygotowana wizja rozwoju Gminy, realizujące ją cele Strategiczne, programy na poziomie taktycznym i wreszcie konkretne zadania będące planami operacyjnymi. Istotnym pytaniem, na które trzeba sobie odpowiedzieć tworząc Strategię jest zawsze, jaki przyjąć horyzont czasowy? W niniejszej Strategii przyjęto perspektywę do roku 2025.

Najważniejszym pytaniem pozostaje zatem:

W jakim miejscu chcemy być za dziesięć lat?

Samorządowcy mają ogromną wiedzę o swoim terenie, dodatkowo optymalizują wydatki, dlatego przy tworzeniu niniejszego dokumentu posłużono się metodą partycypacyjno-ekspercką. Skorzystano z wiedzy mieszkańców, zwłaszcza aktywnych w pracach samorządu, organizacji pozarządowych i biznesu. To oni byli głównymi autorami wyboru dróg rozwoju dla Gminy. Skorzystano z licznych danych dostępnych w Urzędzie Gminy, w zasobach Głównego Urzędu Statystycznego, innych instytucji publicznych (Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Wojewódzki itp.). Konsultanci Remedis SA współinicjowali spotkania, porządkowali i uzupełniali uzyskiwane informacje. Ponadto dokonali zintegrowanej, wielowątkowej analizy SWOT. Ważną rolę ekspertów zewnętrznych było odniesienie Strategii do innych, obowiązujących dokumentów (własnych Gminy, obowiązujących w: sąsiednich jednostkach samorządowych, powiecie, na poziomie wojewódzkim, krajowym i unijnym).

Po przygotowaniu projektu Strategii dokument został poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowana Strategia była szeroko akceptowaną wizją rozwoju Gminy.

Prace nad Strategią składały się z następujących etapów:

I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej Gminy. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
- sytuacji gospodarczej,
- problematyki przestrzennej i mieszkaniowej.

II. Określenie potencjału rozwojowego.

III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju.

IV. Wizja rozwoju.

V. Określenie Programów i Działań.

VI. Koordynacja Strategii z innymi dokumentami Strategicznymi.

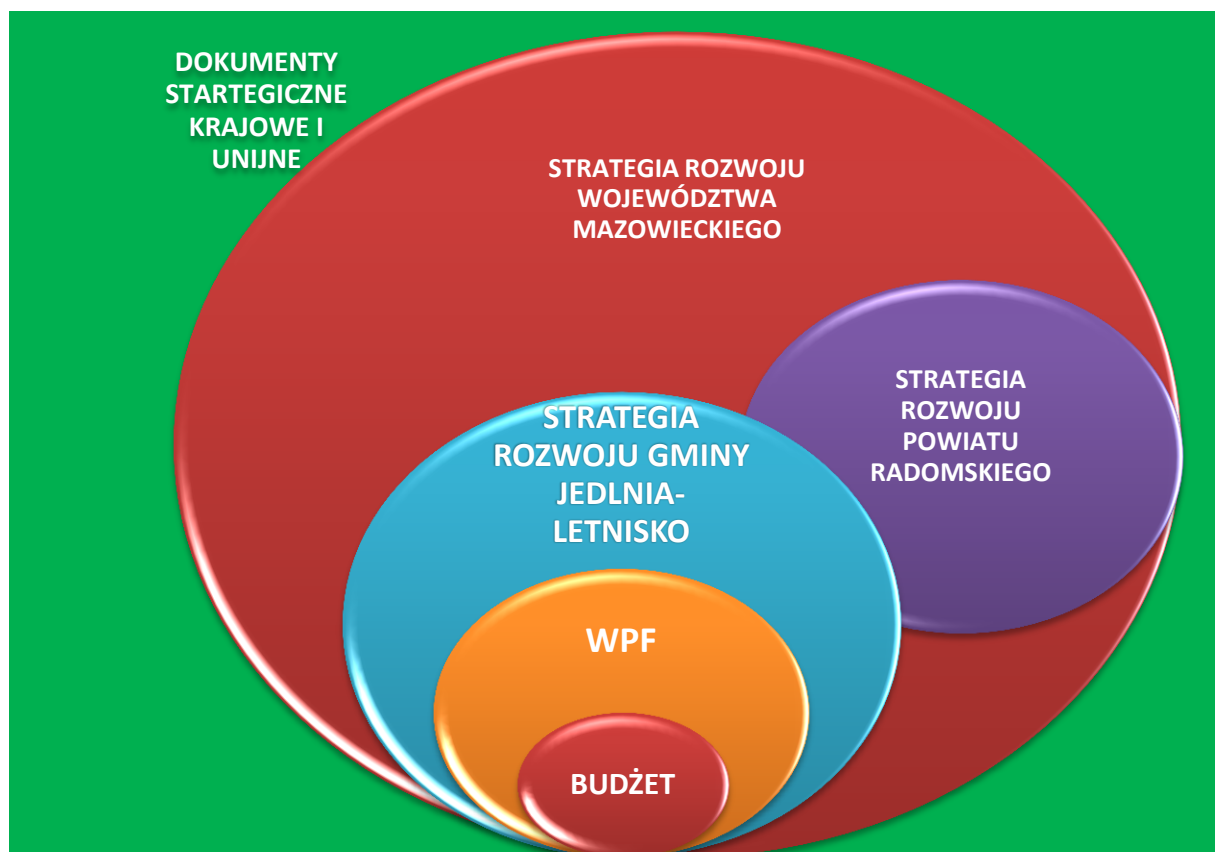
VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji Strategii.

VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Gminy projektu Strategii.

Dla określenia kierunków rozwoju Gminy wykorzystano zintegrowaną metodę SWOT-TOWS opracowaną w Remedis S.A. Przygotowana Strategia Rozwoju Gminy obejmuje perspektywę do roku 2025. Jak wcześniej wspomniano, na poziomie szczegółowym zadanie realizacji Strategii jest przejęte przez dokumenty szczebla taktycznego i operacyjnego (WPF i budżety).

1.3. MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Schematycznie miejsce Strategii wśród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju Unii Europejskiej, Polski, województwa mazowieckiego i powiatu radomskiego jest następujące:

„Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025” jest centralnym dokumentem Strategicznym Gminy. Jednak nie funkcjonuje samodzielnie. Składnikami Strategii są przyjęte przez Radę Gminy Strategie Branżowe – np. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych”, Plan Zagospodarowania Przestrzennego.

Podstawowym dokumentem taktycznym, służącym realizacji Strategii jest obowiązująca wieloletnia prognoza finansowa (WPF), uchwalona przez Radę Gminy. Śledzenie realizacji WPF pozwala na śledzenie postępów w realizacji Strategii.

Podczas prac nad niniejszą Strategią wykorzystano dokumenty Strategiczne krajowe i unijne:

- I. Strategia „Europa 2020”.
- II. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- III. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”.
- IV. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.
- V. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020.

- VI. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- VII. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.
- VIII. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
- IX. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze.
- X. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2020 roku.

Dokumenty Unijne są zaimplementowane w dokumentach krajowych, dlatego nie wymagały bezpośredniej analizy.

Wykorzystano też dokumenty obowiązujące w Gminie Jedlnia-Letnisko:

- I. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018.
- II. Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko za rok 2015.
- III. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jedlnia-Letnisko.

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze Strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień Strategii.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY JEDLNIA-LETNISKO – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA

2.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

2.1.1 RYS HISTORYCZNY¹

Zanim powstała Jedlnia-Letnisko, tereny nad Gzówką były zamieszkane od dawna. "Słownik etymologiczny miast i Gmin" przy opisie Jedlnia-Letnisko podaje, że w 1387 roku Władysław Jagiełło miał tu swój łowiecki folwark i w tymże roku, specjalnym przywilejem, uwolnił mieszkańców od danin, czyniąc ich łowcami królewskimi, pomocnymi przy polowaniu.

W 1865 roku na obrzeżach Puszczy Kozienickiej, jako część letniskowa jednej z najstarszych osad myśliwsko-bartniczych, powstała miejscowość o nazwie Mokrzec. W latach 1884-1886 wybudowano tu linię kolejową na trasie Zagłębie-Radom-Dęblin, a przy niej stację Jedlnia. Spowodowało to intensywny rozwój osiedla. W 1869 roku chłopci ze wsi Huta Piotrowicka (obecnie Aleksandrów) i Piotrowic (założonych w czasach średniowiecznych), otrzymali w drodze darowizny sześciomorgowe działki, położone po obu stronach drogi łączącej szosę kozienicką (trakt Radom-Kozienice) ze wsią Słupica. Tu podobno zaczęli stawiać swe pierwsze domy. Na pewno jednak nie była to część drogi stanowiąca dziś ul. Słupicka, bo najstarsi mieszkańcy tej części osady twierdzą, że przed I wojną światową teren ten nie był zabudowany i służył za pastwiska. W pierwszych latach bieżącego stulecia, z inicjatywy dr. Żerańskiego, lekarza kolejowego z Radomia, a następnie dr. Płuzańskiego, którzy poznali się na walorach uzdrowiskowych terenów wokół stacji PKP, zaczęła rozwijać się szybko Jedlnia. Przyczyniła się do tego również Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu, przeznaczając część terenów zalesionych na działki budowlane. Pierwsi osadnicy, przeważnie kolejarze z Radomia, poczęli budować domy mieszkalne w okolicy stacji. W 1905 r. wybudowano kaplicę murowaną o wym.: 6,5 x 12,5 m, a 28.04.1921 roku erygowano parafię. Proboszczem został ks. Władysław Korpikiewicz. W 1927 roku do kaplicy dobudowano część drewnianą kościoła o wym.: 10,5 x 15,0 m w stylu zakopiańskim. Stylowy zakopiański kościół jest prawdziwą perełką Jedlni - został on zakwalifikowany do zabytków klasy "O". W 1917 roku miejscowość otrzymała nazwę Jedlnia-Letnisko. Do powstania pierwszego członu nazwy przyczynił się rejent Marcin Kaliszczak. Drugi człon - Letnisko, dodał Ludwik Żerański. Od tego czasu zaczęły powstawać przepiękne drewniane wille, zwiększała się ilość stałych mieszkańców Jedlni. W 1920 roku została utworzona szkoła powszechna. W tym okresie czasu Jedlnię zamieszkiwało około 500 osób. W okolicy stacji powstały dwa nieduże zakłady przemysłowe:

¹ Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=41&strona=1 (wgląd lipiec 2016 r.)

fabryka elementów ceramicznych dla przemysłu elektrycznego oraz tartak. Przed wybuchem II wojny światowej ilość mieszkańców wynosiła około 1 tysiąca, a w roku 1940 – 2.364. Jedlnia-Letnisko znajdowała się wtedy w Gminie Gzowice Powiatu Radomskiego w dystrykcie radomskim. W czasie II wojny światowej osiedle wprawdzie nie uległo znacznemu zniszczeniu, ale hitlerowcy jednak na terenie samej Jedlni zamordowali około 40 osób, a w okolicznych lasach ponad 250. Upamiętnia je pomnik ku czci ofiar terroru hitlerowskiego wybudowany w 1981 roku oraz groby na cmentarzu i w okolicznych lasach Jedlni-Letnisko. W 1976 r. na rzece Gzówce powstał sztuczny zalew o powierzchni około 40 hektarów. W 1978 roku Jedlnia-Letnisko została siedzibą Gminy.

2.1.2 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIĘĆ OSADNICZA

Gmina Jedlnia-Letnisko położona jest w południowej części województwa mazowieckiego i północno-wschodniej części powiatu radomskiego. Leży w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Radomia. Od północy przylega do kompleksu leśnego Kozienickiego Parku Krajobrazowego, a część północna obszaru Gminy znajduje się w obrębie otuliny Parku. Gmina graniczy od północy z Gminą Jastrzębia i Gminą Pionki, od wschodu z Gminą Pionki, od południa z Gminą Gózd, a od zachodu z Radomiem.

Rysunek 1 Gmina Jedlnia-Letnisko na mapie powiatu radomskiego (źródło: www.osp.org.pl, wgląd lipiec 2016 r., opracowanie własne)

Gmina zajmuje powierzchnię 66 km² (6.558 ha) co stanowi 4,31% powierzchni powiatu i 0,19% powierzchni województwa. W 2014 roku zamieszkała była przez 12.475 osób (8,24% ludności powiatu i 0,23% ludności województwa). Siedzibą władz Gminy jest miejscowość Jedlnia-Letnisko.

Rysunek 2 Odległość [km] Jedlni-Letnisko od niektórych, większych miejscowości (opracowanie własne, kilometrąż www.mapa.pf.pl, wgląd maj 2016)

Sieć osadniczą Gminy Jedlnia-Letnisko tworzą 22 miejscowości podzielone na 21 sołectw. Przedstawia je tabela 1.

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA GMINY JEDLNIA-LETNISKO (31.08.2015 r.)

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW
	Gmina Jedlnia-Letnisko	12.498
1.	Sołectwo Aleksandrów	294
2.	Sołectwo Antoniówka	555
3.	Sołectwo Cudnów	362
4.	Sołectwo Dawidów	136
5.	Sołectwo Groszowice	1.101
6.	Sołectwo Gzowice	380
7.	Sołectwo Gzowice Folwark	88
8.	Sołectwo Gzowice Kolonia	111
9.	Sołectwo Jedlnia-Letnisko	4.004
	• <i>Jedlnia-Letnisko</i>	3.967
	• <i>Kolonka</i>	37
10.	Sołectwo Lasowice	362
11.	Sołectwo Maryno	183
12.	Sołectwo Myśliszewice	490
13.	Sołectwo Natolin	194
14.	Sołectwo Piotrowice	242
15.	Sołectwo Rajec Poduchowny	1.010
16.	Sołectwo Rajec Szlachecki	988
17.	Sołectwo Sadków	732
18.	Sołectwo Sadków Górny	197
19.	Sołectwo Siczki	334
20.	Sołectwo Słupica	458
21.	Sołectwo Wrzosów	277

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=39&strona=1 [wgląd lipiec 2016r.]

Sieć osadniczą Gminy tworzą głównie:

- Wsie duże (ponad 500 mieszkańców) – Antoniówka, Groszowice, Jedlnia-Letnisko, Rajec Poduchowny, Rajec Szlachecki, Sadków,
- Wsie średnie (300 – 500 mieszkańców) – Cudnów, Gzowice, Lasowice, Myśliszewice, Siczki, Słupica
- Wsie małe (150 – 300 mieszkańców) – Aleksandrów, Maryno, Natolin, Piotrowice, Sadków Górki, Wrzosów,
- Wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców) – Dawidów, Gzowice Folwark, Gzowice Kolonia, Kolonka.

2.1.3 ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego² Gmina Jedlnia-Letnisko leży w obrębie megaregionu *Pozaalpejska Europa Środkowa*, prowincji *Niż Środkowoeuropejski*, podprowincji *Niziny Środkowopolskie*, na pograniczu dwóch makroregionów: *Wzniesienia Południowomazowieckie i Nizina Środkowomazowiecka* oraz w granicach dwóch mezoregionów: *Równina Radomska i Równina Kozienicka*.

GRUNTY

Skały górnokredowe podłoża na obszarze Gminy pokryte są utworami czwartorzędowymi, głównie ze zlodowacenia środkowopolskiego w postaci glin zwałowych, żwirów, piasków, a miejscami luźnych piasków eolitycznych. Rzeźba jest mało urozmaicona – maksymalne deniwelacje sięgają 25 metrów. Gleby zaliczane są do III, IV, V i VI klasy bonitacyjnej, przeważnie są to gleby bielcowe.

Powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w Gminie wynosi 4.754 ha (72,50%), w tym gruntów ornych – 3.793 ha (79,78%), zaś łąk i pastwisk 620 ha (13,04%). Sady zajmują powierzchnię ok. 56 ha. Ze względu na użytkowanie gruntów Gmina Jedlnia-Letnisko jest Gminą typowo rolniczą [Tab. 2].

Tabela 2 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE JEDLNIA-LETNISKU (stan na 31 grudnia 2015r.)

GRUNTY	POWIERZCHNIA [ha]
Obszar Gminy Jedlnia-Letnisko	6.558
Powierzchnia lądowa	6.517
Użytki rolne razem	4.754
• Grunty orne	3.793

² Kondracki J. 2013: *Geografia regionalna Polski*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

• Sady	56
• Łąki trwałe	325
• Pastwiska trwałe	295
• Grunty rolne zabudowane	249
• Grunty pod stawami	11
• Grunty pod rowami	25
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1.157
• Lasy	926
Grunty pod wodami	41
• Płynącymi	41
• Stojącymi	1
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	596
• Tereny mieszkaniowe	267
• Tereny przemysłowe	8
• Tereny inne zabudowane	73
• Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	7
• Tereny komunikacyjne – drogi	145
• Tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	94
Użytki ekologiczne	2
Nieużytki	8
Tereny różne	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd lipiec 2016 r.]

Gleby w obszarze Gminy cechują się średnią, jakością do produkcji rolniczej (54 % użytków rolnych znajduje się w klasie III i IV, 46% w klasach V i VI). Udział poszczególnych klas bonitacyjnych wynosi odpowiednio:

- klasa III: około 23 % użytków rolnych,
- klasa IV: około 31 % użytków rolnych,
- klasa V: około 32 % użytków rolnych,
- klasa VI: około 14 % użytków rolnych.

Występują tu głównie gleby brunatno-bielicowe i pseudobielicowe, w większości wytworzone z piasków słabo- gliniastych i luźnych, rzadziej piasków gliniastych lub glin.

W Gminie występuje siedem kompleksów rolniczej przydatności gleb, których udział jest następujący:

- pszenno dobry: około 2,0%,
- żytni bardzo dobry: około 14,0%,
- żytni dobry: około 13,6%,
- żytni słaby: około 16,0%,

- żytni bardzo słaby: około 24,2%,
- zbożowo-pastewny mocny : około 14,7%,
- zbożowo-pastewny słaby: około 15,5%³.

Stan gleb na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko jest stosunkowo dobry, z wyjątkiem bezpośrednio przyległych do głównych dróg. Zagrożeniem dla gleb przyległych do pasów drogowych są spaliny pojazdów mechanicznych (m.in. Pb, WWA) oraz zasolenie z zimowego utrzymania dróg.

SUROWCE NATURALNE⁴

Kruszywo naturalne o znaczeniu przemysłowym zlokalizowano w 1967 roku w rejonie Siczek (180 tys. m³ pospółki czwartorzędowej i 750 tys. m³ piasków wydmych). Teren położony jest w obrębie Kozienickiego Parku Krajobrazowego oraz częściowo zajęty jest przez budownictwo indywidualne, co uniemożliwia eksploatację. Mniejsze złoża piasku i żwiru (eksploatowane sporadycznie przez okoliczną ludność) występują w Dawidowie (900 m³), Lasowicach (360 m³), Budach Gzowickich (140 m³), Kolonii Gzowice (600 m³), Słupicy (1.200 m³), Marynie (dwa złoża, odpowiednio 960 i 2700 m³), oraz Groszowicach (6.000 m³).

Surowce ilaste (głina zwałowa złodowacenia środkowopolskiego) zalegają głównie w okolicach: Słupica - Maryno, Aleksandrów - Gzowice Kolonia, Natolin - Sadków i Dawidów - Groszowice. Złoża te nie posiadają wartości, jako surowiec ceramiczny. W dolinach rzek: Pacynki, Gzówki i Zagożdżonki występują torfowiska:

- położone częściowo na terenie Gminy złoża „Mleczna-Pacynka” (pow. 63 ha, zasoby 622 tys. m³),
- położone na granicy Gmin Jedlnia-Letnisko i Pionki złoża „Pionki-Drużanka” (187 ha, 1.668 tys. m³),
- zalegające na terenie Gmin Jedlnia-Letnisko i Gózd złoża „Figietów” (części przynależne Jedlni-Letnisko zajmują 16 i 39 ha i posiadają zasoby odpowiednio 80 i 335 tys. m³).

WODY

Gmina Jedlnia-Letnisko położona jest w widłach dwóch rzek: Pacynki i Gzówki. Wschodni skraj Gminy znajduje się z obrębie zlewni rzeki Zagożdżonki (lewy dopływ Wisły), natomiast pozostała część Gminy jest odwadniana poprzez małe cieki wpływające do zlewni rzeki

³ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018, s. 11

⁴ Tamże, s. 37

Radomki. Wody te w przeważającej części Gminy zbiera rzeka Pacynka przejmująca w rejonie Rajca Poduchownego dopływ lewobrzeżny – bez nazwy. Południowo-zachodni fragment Gminy odwadnia Potok Północny, będący prawobrzeżnym dopływem rzeki Mlecznej. Rzeki Gminy posiadają naturalny układ hydrologiczny i wykazują w ciągu roku wahania stanu wód powodowane zmiennością zasilania. Część Gminy pokryta jest okresowo prowadzącymi wodę rowami melioracyjnymi założonymi w różnych okresach. W większości rzeki przepływające przez Gminę zachowały swoją naturalność. Koryto ich w przeważającej większości jest zachowane w stanie naturalnym, co stanowi wspaniały malowniczy element krajobrazu.

W Jedlni-Letnisku znajduje się sztuczny zalew (zbiornik górny) „Siczki” utworzony w 1976 roku na rzece Gzówce. Zajmuje powierzchnię ok. 40 ha. Zbiornik górny o długości ok. 1.200 m i szerokości 150-200 m wybudowano w miejscu dawnych zabagnień doliny rzeki. Poniżej zapory zbiornika górnego został wybudowany również tzw. zbiornik dolny o stałej rzędnej piętrzenia 151 m n.p.m. wyposażony w zamknięcia szandorowe.

Na prawym brzegu zalewu, na skraju rezerwatu „Jedlnia”, znajdują się dwa źródła mocno zmineralizowanej wody.

Na terenie całej Gminy poziom wodonośny występujący w utworach kredy, stanowi Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP 405 – Niecka Radomska⁵.

Rysunek 3 Zalew w Jedlni-Letnisku (źródło: http://www.turystyka.jedlnia.pl/asp/galeria/Zalew_w_Siczkach/zalew_02.jpg) [wgląd lipiec 2016 r.]

⁵ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018, s. 12

PRZYRODA

Lasy na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko zajmują 926 ha tj. 14,12% ogólnej powierzchni terenu, która jest niższa od lesistości powiatu (27,03%) i województwa (23,19%). W strukturze własnościowej przeważają lasy publiczne. Z kompleksu leśnego, w większości państwowego, wyodrębniono Puszcę Kozienicką, leżącą w granicach Gminy. Z nią związane są tereny objęte ochroną prawną tj. Kozienicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną i rezerwat przyrody.

OBSZARY NATURA 2000

Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013) – jej powierzchnia to 68.301 ha. Ostoja obejmuje jeden z większych kompleksów leśnych w środkowej Polsce-Puszcę Kozienicką, położoną na granicy Małopolski i Mazowsza. Jest to obszar równiny Kozienickiej, Doliny Środkowej Wisły i Równiny Radomskiej. Położona w widłach starych dolin Radomki i Zagożdżonki. Puszcza pokrywa lekko falista równinę polodowcową. Lasy zajmują połowę powierzchni ostoi. W Puszczy Kozienickiej zachowało się wiele drzewostanów o charakterze zbliżonym do naturalnego. Dominują siedliska borowe, jedynie w dolinach zachowały się łęgi. W miejscach bardziej żyznych lub podmokłych występują lasy mieszane, olsy, łęgi i grądy. Obecnie występują drzewostany sosnowe z udziałem jodły. Tutaj jest też granica występowania jodły. Liczne rezerваты chronią najcenniejsze pozostałości zbiorowisk lasów naturalnych: wielogatunkowe bory mieszane z jodłą, lasy grądowe, łęgi olszowo-jesionowe, wilgotne jedliny, lasy dębowo-sosnowe z udziałem modrzewia oraz bory sosnowe z torfowiskami. We florze jest wiele rzadkich gatunków w skali kraju, typowe dla lasów naturalnych: zimoziół północny, lilia złotogłów, czosnek niedźwiedzi. Przestrzenie poza lasami zajmują grunty rolne, pola uprawne, mniejszy jest udział łąk. W Puszczy stwierdzono występowanie co najmniej 29 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność 2 gatunków: derkacza i kraski mieści się w kryteriach wyznaczania międzynarodowej ostoi ptaków. 7 gatunków zostało wymienionych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt jako ptaki zagrożone. Poza tym występują drozdy, słowiki, bocian czarny, orlik krzykliwy. Występuje 170 pomników przyrody i 13 rezerwatów, z najstarszym rezerwatem "Zagożdżon" z 300-letni dębem "Zygmuntem Augustem". Na terenie puszczy jest ponad 50 gatunków ssaków: łasica, gronostaj, bóbr, wydra⁶. Ostoja Kozienicka obejmuje obszar Gminy Jedlnia-Letnisko w północno-wschodniej części o powierzchni 2.572,9 ha.

⁶ Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=445> [wgląd lipiec 2016 r.]

Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLH140035) – obszar o powierzchni 28.230,4 ha. Puszcza obejmuje część północno-wschodnią Gminy. Jest to jeden z najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów puszczańskich w Polsce. O jego randze świadczy przede wszystkim wysoka różnorodność biologiczna mierzona na wszystkich poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Występuje tu szereg siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych i zagrożonych wymarciem w skali kraju i kontynentu. Doliny puszczańskich rzek (m.in. Zagożdżonki), strumieni i okresowych, bezimiennych cieków porastają łągi olszowo-jesionowe. Występujące w Puszczy Kozienickiej bory sosnowe reprezentują pełną skalę zmienności uzależnioną przede wszystkim od stopnia wilgotności podłoża. Skrajnie różne ekologicznie siedliska zajmują małe powierzchnie: sosnowy bór chrobotkowy oraz sosnowy bór bagienny. Roślinność nieleśna Puszczy Kozienickiej, pomimo, że zajmuje niewielką powierzchnię jest różnorodna i prezentuje bardzo odmienne względem siebie grupy ekologiczne. Spośród zbiorowisk trawiastych do najcenniejszych należą ekstensywnie użytkowane łąki świeże: rajgrasowe zróżnicowane pod względem wilgotności i żyzności podłoża na kilka podzespołów. Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 59 gatunków ssaków. Puszczańskie rzeki zasiedlają stabilne populacje bobra i wydry. Okresowo pojawiają się tutaj migrujące wilki. Stwierdzono tu 16 spośród 17 gatunków nietoperzy występujących w Polsce niżowej. Spośród 18 krajowych gatunków płazów na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 13 gatunków. Świat bezkręgowców Puszczy Kozienickiej jest niezwykle bogaty. Ponadto bardzo bogata w Puszczy Kozienickiej jest fauna chrząszczy z rodziny bogatkowatych. O randze Puszczy Kozienickiej w zachowaniu krajowej flory naczyniowej świadczy obecność sześciu gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin: buławnika czerwonego *Cephalanthera rubra*, kostrzewy ametystowej *Festuca amethystina*, sasanki otwartej *Pulsatilla patens*, widlicza cyprysowatego *Diphysastrum tristachyum* oraz turzyc - bagiennej *Carex limosa* i strunowej *C. chordorrhiza*. Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono dotychczas występowanie 295 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, w tym trzy gatunki podlegające ochronie ścisłej: sromotnika bezwstydnego (smrodliwy) *Phallus impudicus*, siedzunia sosnowego (szmaciak gałęzisty) *Sparassis crispa* i soplówkę jodłową *Hericium alpestre* (fagellum).⁷

⁷ Źródło: NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH, OBSZAR PLH140035 NAZWA OBSZARU Puszcza Kozienicka, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Data aktualizacji 2013-10 [wgląd lipiec 2016 r.]

PARKI KRAJOBRAZOWE

Kozienicki Park Krajobrazowy im. Profesora Ryszarda Zaręby wraz z otuliną – utworzony w 1983 roku występuje w północno-wschodniej części Gminy (park wraz z otuliną) o powierzchni 2.929,47 ha, (co stanowi 44 %). Teren ten jest jedynym parkiem krajobrazowym w subregionie radomskim. Przyroda Kozienickiego Parku Krajobrazowego odznacza się bogactwem i różnorodnością. Obfitość występujących tu gatunków flory i fauny - w tym chronionej i rzadkiej, ciekawe formy przyrody nieożywionej, liczne źródłiska, cieki i oczka wodne związane ze znacznym udziałem siedlisk żyznych, wilgotnych i bagiennych w powiązaniu z zaznaczającym się tu dość specyficznym zróżnicowaniem form rzeźby terenu stanowią o szczególnej cennie tego wielkoobszarowego terenu chronionego, ujętego ponadto w znaczącym stopniu w oddzielne formy ochrony prawnej. Obszar ten obejmuje naturalne lasy Puszczy Kozienickiej. Lasy te są lasami mieszanymi - dominuje sosna zwyczajna, dęby, brzozy, jodły i graby. Nad brzegiem zalewu rośnie największy w puszczy jawor. Na znacznych powierzchniach tego terenu występują połacie młodych drzew o zróżnicowanym składzie i wieku (samosiewy) z dominującym dębem i jodłą oraz domieszką głównie sosny, brzozy, klonu jawora, świerka. Bogata jest tu też warstwa podszytowa utworzona w przewadze przez grab, dąb, leszczynę, świerk, trzmielinę, kruszynę i kalinę. Taki układ drzewostanów gwarantuje zachowanie naturalnego charakteru lasu w przyszłości. Stwierdzono tu występowanie 297 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, 233 porostów i 94 mszaków oraz 630 gatunków roślin naczyniowych należących do 84 rodzin i 294 rodzajów. Wśród nich jest 67 gatunków chronionych, a 6 wpisanych jest do „Polskiej czerwonej księgi roślin”. Z występujących na terenie Parku ponad 218 gatunków ptaków (m.in. orlik krzykliwy, bocian czarny, żuraw i kraska) do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt” wpisanych jest 10 gatunków. Ssaki reprezentowane są przez 54 gatunków – w tym 29 chronionych. Na szczególną uwagę zasługują tu nietoperze⁸.

REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody „Jedlnia” – Położony, po obu stronach szosy Radom-Kozienice w odległości 12 km od Radomia, rozciąga się w zlewni rzeki Gzówki – dopływ Pacynki, gdzie utworzono sztuczny zbiornik wodny „Siczki”.

⁸ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018, s.39,40

Celem utworzenia rezerwatu jest ochrona starych drzewostanów (150 - 200 lat) pochodzenia naturalnego, porastających północny brzeg zalewu w Jedlni-Letnisko. Dominują tu sosna zwyczajna, dąb bezszypułkowy i szypułkowy z domieszką brzozy, jodły i grabu. Szczególnie cenna jest sosna, rzadko poza rezerwatem dorastająca tego wieku. W runie występują m.in. chronione: buławnik czerwony i lilia złotogłów oraz rzadkie gatunki ziół: żankiel zwyczajny, miodunka wąskolistna i turzyca pagórkowata. Powierzchnia rezerwatu na terenie Gminy wynosi 86,42 ha.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Użytki ekologiczne stanowią "zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp., siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejscowego sezonowego przebywania". Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko występują dwa użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 1,65 ha na tj.:

- dz. nr ew. 360 obręb Siczki, 0,89 ha, miejscowość Siczki – teren zalewany wodą,
- dz. nr ew. 258 obręb Gzowice-Kolonia 0,76 ha, miejscowość Gzowice-Kolonia – bagno.

POMNIKI PRZYRODY

Tą formą ochrony obejmuje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej odznaczających się indywidualnymi wyróżniającymi je cechami. Uznanie za pomnik przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady Gminy. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, zwiększają jego różnorodność, często związane są z lokalną legendą lub wybitną postacią historyczną. Zachowanie ich dla przyszłych pokoleń jest wyrazem naszej kultury. Pomniki przyrody znajdują się na terenie parków, cmentarzy, w lasach, wśród pól, zabudowy wiejskiej i miejskiej, jak również w pasach drogowych, a dominują wśród nich głównie drzewa gatunków rodzimych, tj. dąb szypułkowy oraz lipa drobnolistna. Są wśród nich pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje, głązy narzutowe, stanowiska roślin chronionych. Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko znajduje się jeden pomnik przyrody. Jest to sosna pospolita (*Pinus silvestris*). Jej wysokość to 21 m a obwód 230 cm.

2.1.4 WALORY KULTUROWE GMINY

Atrakcyjność Gminy wynika z wyjątkowego położenia i zróżnicowania przyrodniczego oraz z dużej wartości jej walorów krajoznawczych i kulturowych. Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko znajdują się 122 obiekty zabytkowe, dalszych około 20 o cechach zabytkowych oraz miejsca pamięci narodowej. Wśród nich jest wiele zabytków o znacznych walorach artystycznych, historycznych i architektonicznych, których znaczenie sięga poza lokalne środowisko kulturowe.

Zgodnie z wykazem zabytków sporządzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do najcenniejszych zabytków Gminy Jedlnia-Letnisko należą m. in:

- **Jedlnia-Letnisko:**

- Kościół parafialny pod wezwaniem św. Józefa – drewniany kościół z 1927 roku, projekt kościoła w stylu zakopiańskim przygotował inż. Julian Jakubowski. Kościół jest prawdziwą perełką Jedlni - został zakwalifikowany do zabytków klasy „0”. Składa się z części murowanej cegły w stylu neogotyckim i drewnianej z bali w stylu staropolskim z sobotami. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej Wniebowziętej, a w kaplicy obraz św. Józefa,
- Dzwonnica – znajdują się tu trzy dzwony: największy (400 kg) z ofiar parafian o imieniu „Józef”, średni (180 kg) dar Władysława i Eugenii Tylińskich – nazwany imionami dzieci ofiarodawców: „Kazimierz – Maria”, mały (100 kg) – dar Stefanii i Edwarda Suchańskich nazwany imionami dzieci: „Krystyna – Stanisław – Zofia”.

Rysunek 4 Kościół w Jedlni-Letnisko (źródło:
http://www.turystyka.jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=6&strona=1) [wgląd lipiec 2016 r.]

- **Rajec Książęcy:**
 - Park z XIX wieku,
- **Rajec Poduchowny:**
 - Park.

Do innych wartych zobaczenia miejsc i obiektów należą między innymi zabytkowe wille. Przy obecnej ulicy Nadrzecznej, na przełomie XIX i XX wieku, zaczęły powstawać pierwsze domy letniskowe stawiane na wzór podwarszawskich willi w stylu "świdermajer". "Świdermajer" to styl budownictwa drewnianego, wzorowany na tradycyjnych budowlach mazowieckich, rosyjskich i szwajcarskich. Jego twórca - Michał Elwiro Andriolli, wzbogacił wille o drewniane, ażurowe werandy i ganki oraz szpiczaste zwieńczenia dachów. Nazwę stylu wymyślił Konstanty Ildefons Gałczyński. Do dziś w Jedlni-Letnisko zachowało się kilka ponad stuletnich willi. Jedna z nich została wybudowana w 1898 roku przez Czesława Golczewskiego, ówczesnego Prezydenta Radomia. Dla upamiętnienia tego wydarzenia otrzymał od swoich współpracowników rzeźbiony zegar słoneczny z wyrytym monogramem i datą: 20.07.1898. Właścicielami innych domów byli Karol Wickenhagen, a od 1917 roku rodzina państwa Kaliszczyków oraz rodzina Wesołowskich, a obecnie Chmielewskich.

Rysunek 5 Zabytkowa willa w Jedlni-Letnisko (źródło: http://www.turystyka.jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=11&strona=1) [wgląd lipiec 2016 r.]

Na terenie rezerwatu przyrody „Jedlnia”, znajdują się mogiły ofiar hitlerowskiego terroru pomordowanych w okresie II wojny światowej. Pierwsza zbiorowa egzekucja została tu przeprowadzona w grudniu 1939 roku. Na dzień przed egzekucją Niemcy przywozili do lasu więźniów kryminalnych z Radomia lub doprowadzali Żydów z Jedlni-Letnisko. Skazańcy mieli ręce powiązane drutem, byli pozbawieni obuwia, wartościowych przedmiotów i odzieży. Hitlerowcy zmuszali ich do wchodzenia do dołów, a następnie mordowali gradem pocisków z pistoletów maszynowych i karabinów. Przeprowadzone po zakończeniu wojny ekshumacje doprowadziły do odkrycia na terenie dzisiejszego rezerwatu przyrody „Jedlnia” 14 grobów zbiorowych. W każdym spoczywa od 20 do 40 ofiar. Oprócz tego na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko znajduje się pomnik w hołdzie mieszkańcom poległym w walce i pomordowanym przez hitlerowców, który jest zlokalizowany przed budynkiem dworca PKP na placu J. Piłsudskiego. Postawiono go w 1981 roku. Oprócz tego, w pobliżu „Mysich Górek” znajduje się mogiła z 1917 roku. Prawdopodobnie znajdują się tam szczątki trzech ochotników, którzy podróżowali do Warszawy i zostali zabici.

Rysunek 6 Miejsce pamięci w rezerwacie „Jedlnia” (źródło: http://www.turystyka.jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=9&strona=1) [wgląd lipiec 2016 r.]

Wg. UG Jedlnia-Letnisko na obszarze Gminy znajduje się kilka stanowisk archeologicznych chronionych przepisami szczególnymi, których obszary mogą być użytkowane pod określonymi rygorami. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy rozpoznano na 5 obszarach Archeologicznego Zdjęcia Polski w skali 1:25 000 zlokalizowanych na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko

- AZP: 73-68, 73-69, 74-68, 74-69, 74-70.

Obszar Gminy fizjograficznie znajduje się na Nizinie Mazowieckiej w jej południowej części Równinie Radomskiej. Obszary AZP znajdują się na wschód od Radomia na pofałdowanej równinie przecinanej niewielkimi dolinami rzecznyymi. W znacznej większości ok. 75% były dostępne do badań. Wykonano je w latach 80-tych i 90-tych ubiegłego wieku i weryfikowano częściowo na początku bieżącego stulecia. W Gminnej Ewidencji Zabytków znajdują się 44 stanowiska w tym 12 z nich to stanowiska wielokulturowe, 3 określono jako starożytność bez możliwości precyzyjnego datowania, 1 z epoki kamienia, 3 z okresu neolitu, 7 z epoki brązu, 2 z epoki żelaza, 4 z wczesnego średniowiecza, 12 z czasów od średniowiecza po nowożytność. Wszystkie stanowiska mają charakter płaski, żadne nie jest wpisane do rejestru zabytków⁹.

⁹ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018, s.42

Przez teren Gminy przebiega wiele szlaków turystycznych o różnym charakterze (piesze, konne, samochodowe, rowerowe, kajakowe, nordic walking):

- **Trasy puszczańskie północne:**
 - Trasa do rezerwatu "Leniwa" – jej długość to około 30 kilometrów,
 - Trasa do ścieżki przyrodniczo-leśnej "Śródborze" – całkowita długość trasy wynosi około 30 kilometrów,
 - Trasa do wsi Augustów,
 - Trasa do rezerwatu "Brzeźniczka",
- **Trasy w kierunku wschodnim:**
 - Trasa do rezerwatów "Źródło Królewskie" i "Brzeźniczka" drogą: Jedlnia-Letnisko - Pionki- rezerwaty – długość trasy około 40 km,
 - Trasa do Garbatki Letnisko o długości około 80 kilometrów,
 - Trasa do Czarnolasu długości około 70 kilometrów,
 - Trasa do Janowca i Kazimierza Dolnego o długości około 140 kilometrów,
- **Trasy w kierunku południowym:**
 - Trasa do źródeł Gzówki,
- **Trasa na zachód do Kozłowa.**

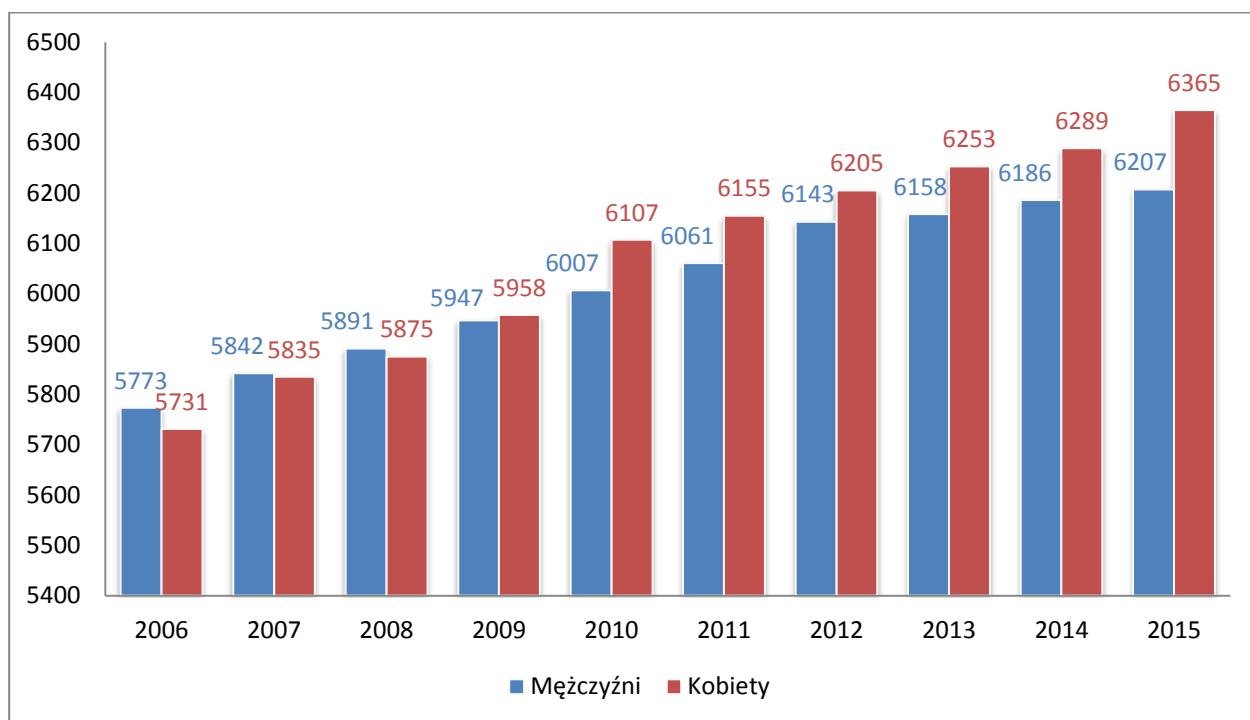
Szczegółowy opis tras i szlaków można znaleźć na stronie internetowej Gminy:

http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=48&strona=1

2.2 SFERA SPOŁECZNA

2.2.1 DEMOGRAFIA

W 2015 roku Gminę zamieszkiwało (wg. GUS) 12.572 osób, w tym 6.207 mężczyzn oraz 6.365 kobiet. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (50,63%). Należy więc stwierdzić, że podział wg. płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2015 ale także na przestrzeni wielu lat.

Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli 3.

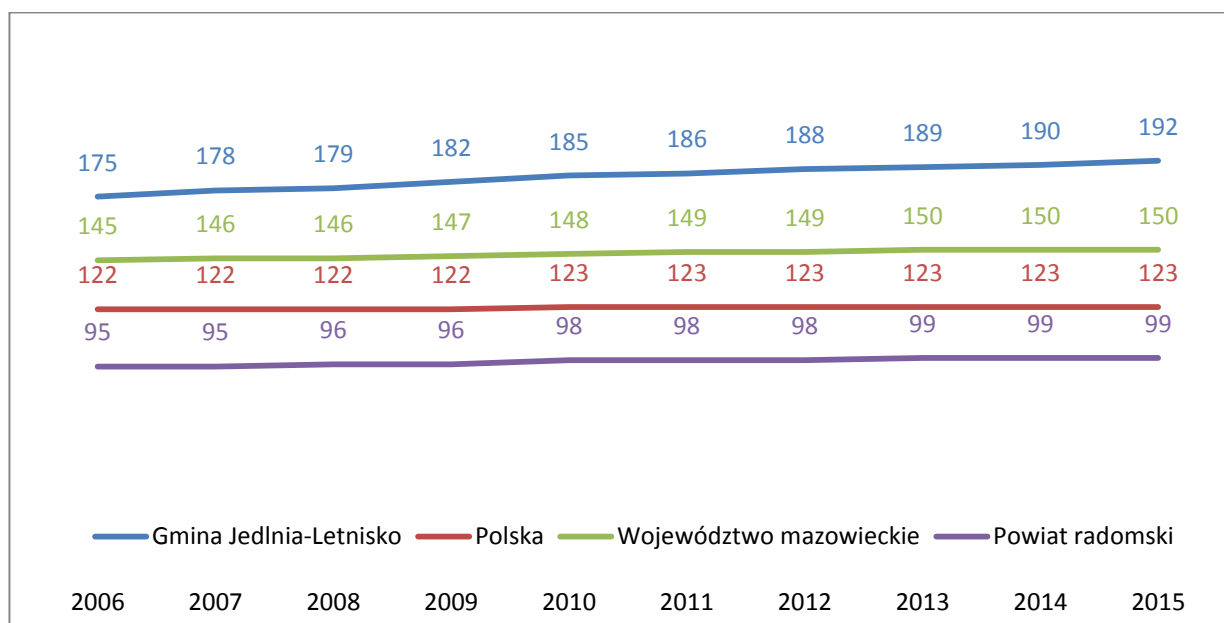
Tabela 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY JEDLNIA-LETNISKO W LATACH 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	11.504	11.677	11.766	11.905	12.114	12.216	12.348	12.411	12.475	12.572
Mężczyźni	5.773	5.842	5.891	5.947	6.007	6.061	6.143	6.158	6.186	6.207
Kobiety	5.731	5.835	5.875	5.958	6.107	6.155	6.205	6.253	6.289	6.365
Mężczyźni [%]	50,18	50,03	50,07	49,95	49,59	49,62	49,75	49,62	49,59	49,37
Kobiety [%]	49,82	49,97	49,93	50,05	50,41	50,38	50,25	50,38	50,41	50,63

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

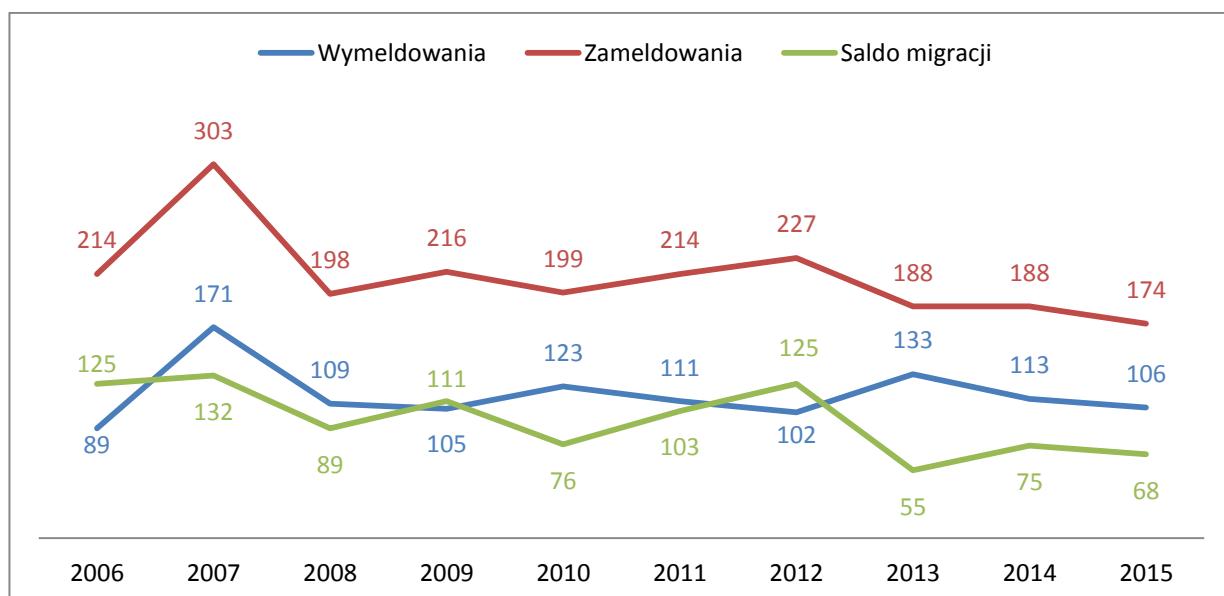
W ostatnich 10 latach liczba mieszkańców Gminy zwiększyła się o 1.071 osób (ponad 9%).

Gęstość zaludnienia w Gminie Jedlnia-Letnisko na przestrzeni ostatnich lat wzrasta, co zaprezentowano na wykresie 2. Jeżeli uwzględni się dotychczasowe trendy migracji wewnętrznych i ich dodatnie saldo to Gmina Jedlnia-Letnisko w następnych latach może wykazywać dalszy wzrost liczby mieszkańców. Według informacji z Banku Danych Lokalnych gęstość zaludnienia w Gminie w 2015 roku wynosiła 192 osoby na kilometr kwadratowy.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia na 1 km² w Gminie, powiecie, województwie i kraju
Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Jak wynika z danych (wykres 3) w Gminie utrzymuje się nadwyżka zameldowań w stosunku do liczby wymeldowań. Saldo migracji, w badanym czasie, ani razu nie było ujemne i w 2015 roku wynosiło +68.

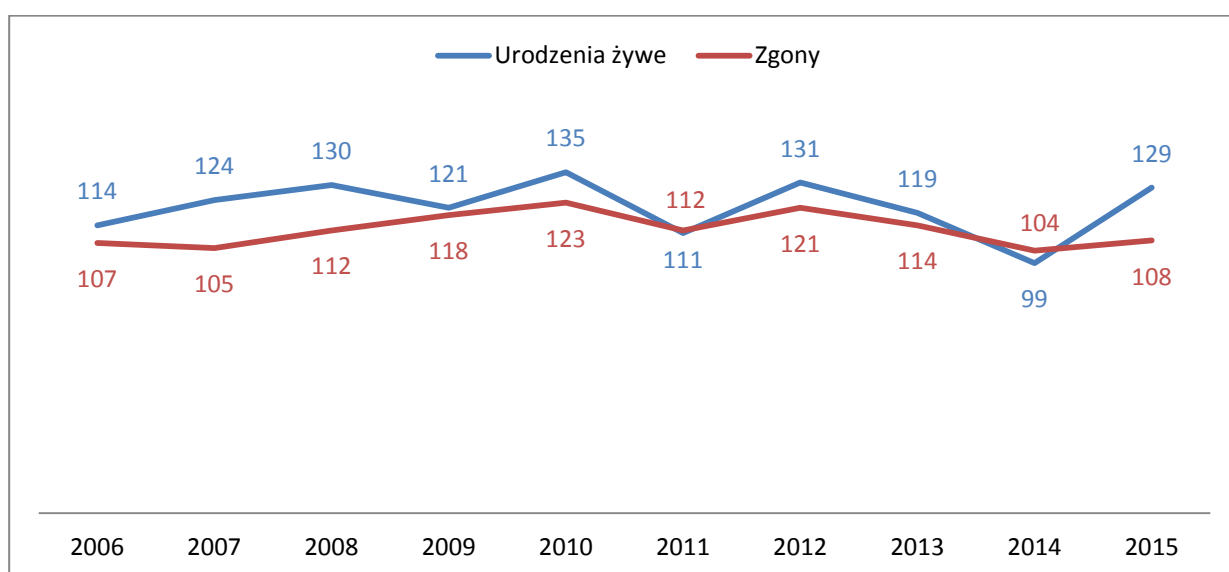

Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Jedlnia-Letnisko
Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do Urzędu Gminy i dopełniły formalności związanych z procedurą – najpierw – wymeldowania się z dotychczasowego miejsca pobytu, a następnie – zameldowania w nowym. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania.

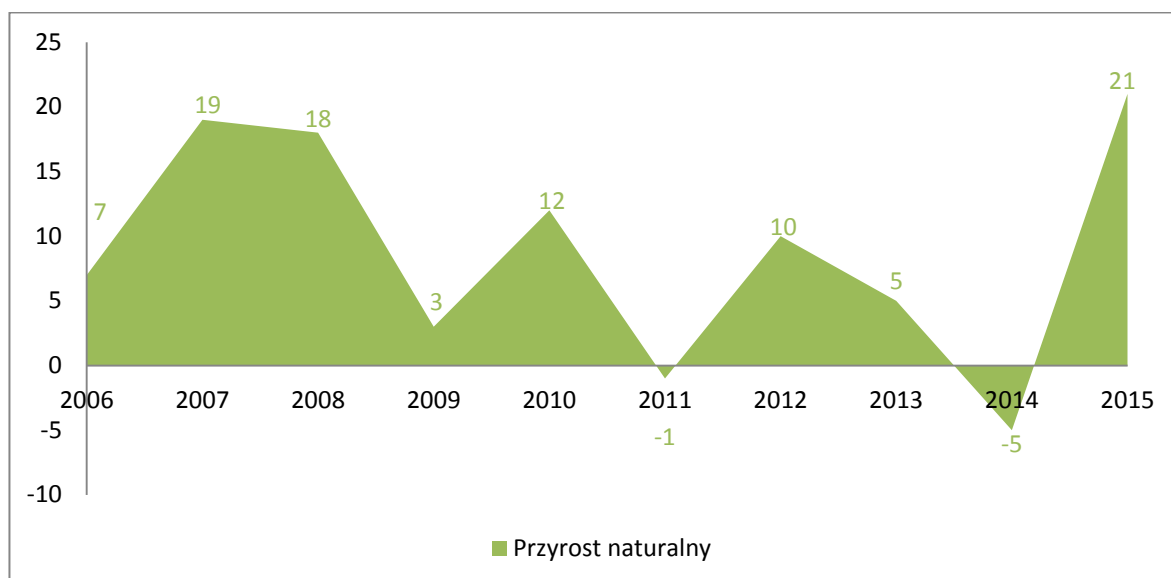
Według Banku Danych Lokalnych w 2015 roku 83 osoby wymeldowały się z Gminy Jedlnia-Letnisko do miast. Taki stan rzeczy spowodowany może być dobrym połączeniem komunikacyjnym i bliskością dużych ośrodków miejskich (przede wszystkim Radom), będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców Gminy. Odpływ ludności nastąpił również do innych miejscowości wiejskich (23 osoby). Z miast w tym czasie odnotowano 140 zameldowań na teren Gminy, oraz 34 z innych obszarów wiejskich.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna. W ostatnich latach można zauważyć, że liczba zgonów i urodzeń utrzymuje się na podobnym poziomie (z niewielkimi wahaniem). Odnotowana liczba urodzeń żywych na terenie Gminy w roku 2015 to 129, natomiast zgonów zanotowano 108 (wykres 4).

Wykres 4 Urodzenia i zgony w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015
Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

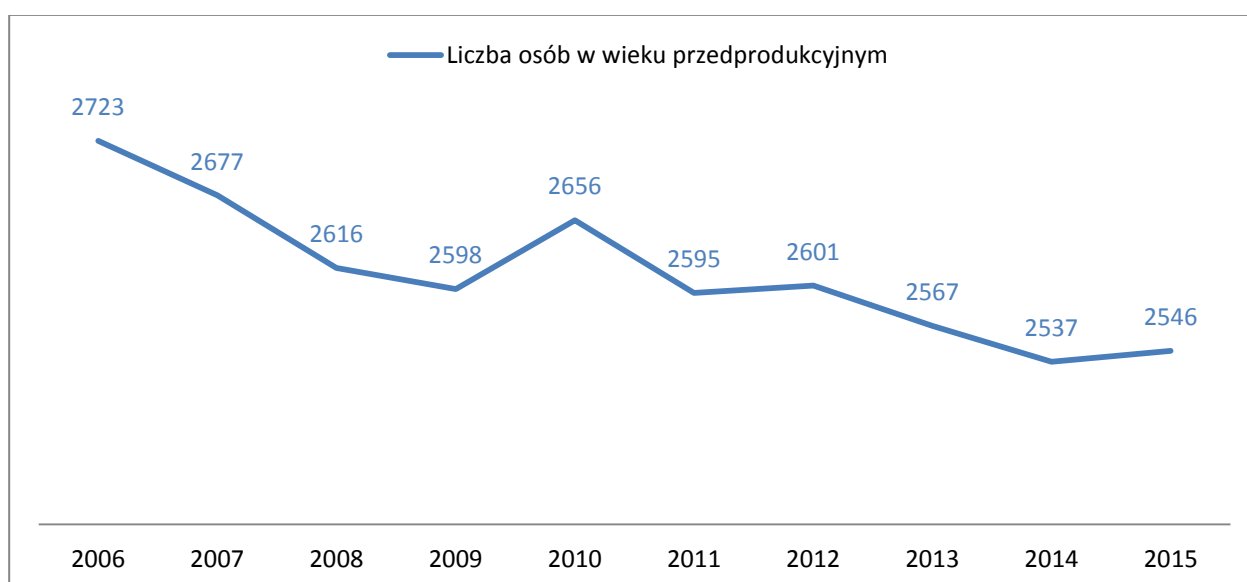
Przyrost naturalny w Gminie Jedlnia-Letnisko w 2015 roku był dodatni i wynosił +21. Podobnie sytuacja wyglądała w całym powiecie radomskim (+115) i województwie mazowieckim (+2.426). Z kolei w przyrost naturalny w Polsce był ujemny (-25.613).

Wykres 5 Przyrost naturalny w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

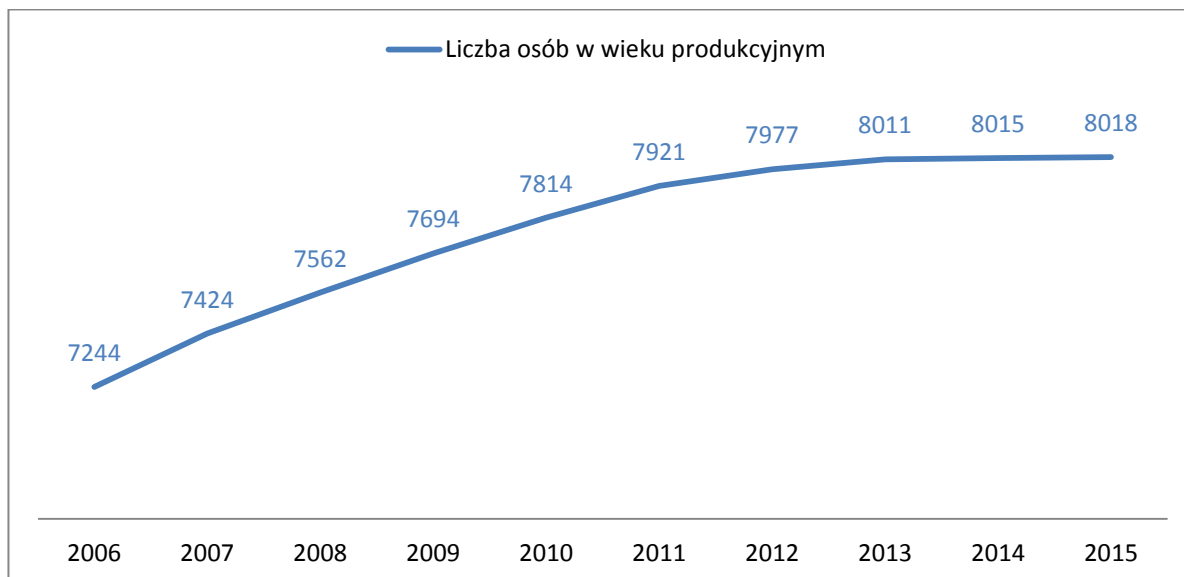
W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje. Liczba osób w wieku produkcyjnym wzrasta (lecz już nie tak intensywnie jak kilka lat wcześniej), podobnie jak liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla Gminy Jedlnia-Letnisko wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja identyczna z sytuacją Polski. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb przyszłych seniorów (wykres 6, 7 i 8).

Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

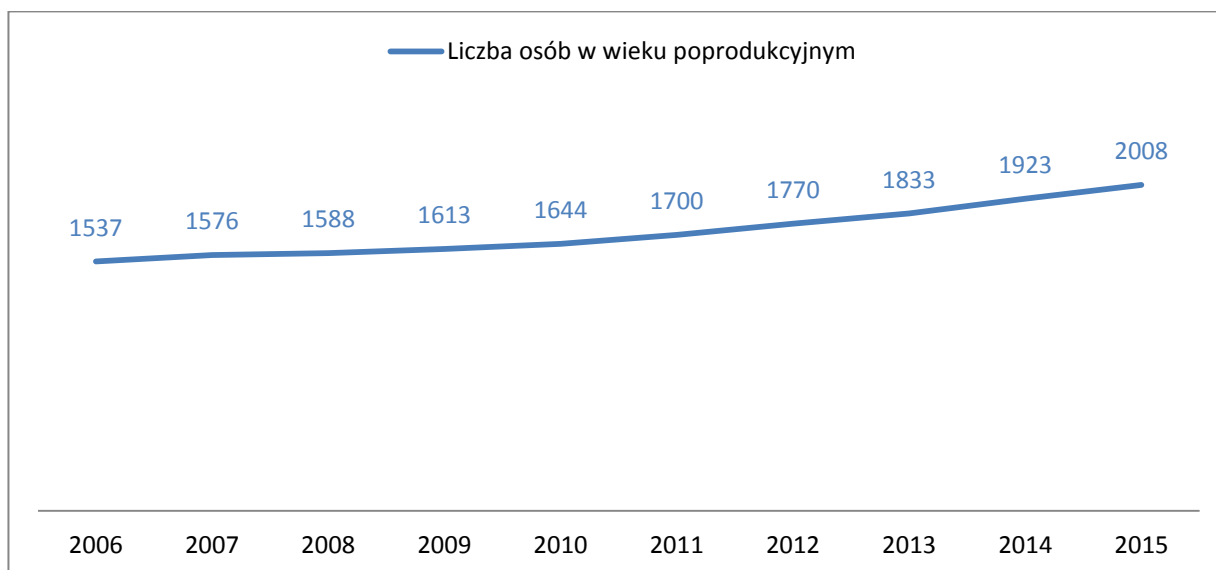
Liczba ludności w Gminie w wieku przedprodukcyjnym, w latach 2006-2015, spadła o 177 osób czyli o ponad 6%.

Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Liczba ludności w wieku produkcyjnym cały czas wzrasta, co jest sytuacją bardzo pożądaną ekonomicznie. W tym okresie grupa ta powiększyła się o 774 osoby (ponad 10%). Z danych zaprezentowanych na wykresie 7 wywnioskować można, że dynamika wzrostu liczby ludności zdaje się wyhamowywać. Związane jest to zapewne z malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Dane prezentowane na wykresie 8 pokazują, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. W ciągu ostatnich 10 lat grupa ta zwiększyła się o 471 osób. Oznacza to przyrost o ponad 30%.

Tabela 4 MĘŻCZYŹNI I KOBIETY W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W LATACH 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym	1.414	1.392	1.369	1.335	1.342	1.314	1.330	1.292	1.272	1.248
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym	1.309	1.285	1.247	1.263	1.314	1.281	1.271	1.275	1.265	1.298
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	3.846	3.945	4.020	4.099	4.164	4.220	4.253	4.280	4.303	4.317
Kobiety w wieku produkcyjnym	3.398	3.479	3.542	3.595	3.650	3.701	3.724	3.731	3.712	3.701
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	513	505	502	513	501	527	560	586	611	642
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	1.024	1.071	1.086	1.100	1.143	1.173	1.210	1.247	1.312	1.366

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Wśród ludności w wieku produkcyjnym przeważają mężczyźni (różnica 7,68%). Z kolei wśród osób w wieku przedprodukcyjnym (minimalnie) i poprodukcyjnym (zdecydowanie) prym wiodą kobiety (odpowiednio 1,96% i 36,06% różnicy).

Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinnych oraz do inwestycji w infrastrukturę techniczną oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź konieczności rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

Porównanie Gminy na tle województwa, powiatu i sąsiednich Gmin zaprezentowano w tabeli 5.

Tabela 5 GMINA JEDLNIA-LETNISCO NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH Z NIĄ GMIN

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2015			
	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LUDNOŚĆ NA 1 km ²	SALDO MIGRACJI	PRZYROST NATURALNY
Województwo mazowieckie	5.349.114	150	+13.108	+2.426
Powiat radomski	151.461	99	+27	+115
Gmina Jedlnia-Letnisko	12.572	192	+75	+21
Gmina Jastrzębia	6.909	77	+35	+44
Gmina Pionki	10.065	44	0	+3
Gmina Gózd	8.636	111	+48	+27

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Porównując saldo migracji w Gminie Jedlnia-Letnisko i Gminach z nią sąsiadujących można zauważyć, że w Gminach Jastrzębia, Pionki i Gózd jest ono mniejsze ale również dodatnie (z wyjątkiem Gminy Pionki gdzie wynosi 0). Pod tym względem sytuacja całego powiatu radomskiego prezentuje się dobrze. Z danych prezentowanych w tabeli 5 można

wywnioskować, że sytuacja demograficzna najlepiej prezentuje się w Gminie Gózd, Jastrzębia i Jedlnia-Letnisko gdzie przyrost naturalny i saldo migracji są dodatnie.

2.2.2 RYNEK PRACY

2.2.2.1 BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec grudnia 2015 roku w Gminie Jedlnia-Letnisko pozostawało zarejestrowanych 927 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą byli mężczyźni (509). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy (tab. 6).

Tabela 6 STRUKTURA I BILANS BEZROBOTNYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

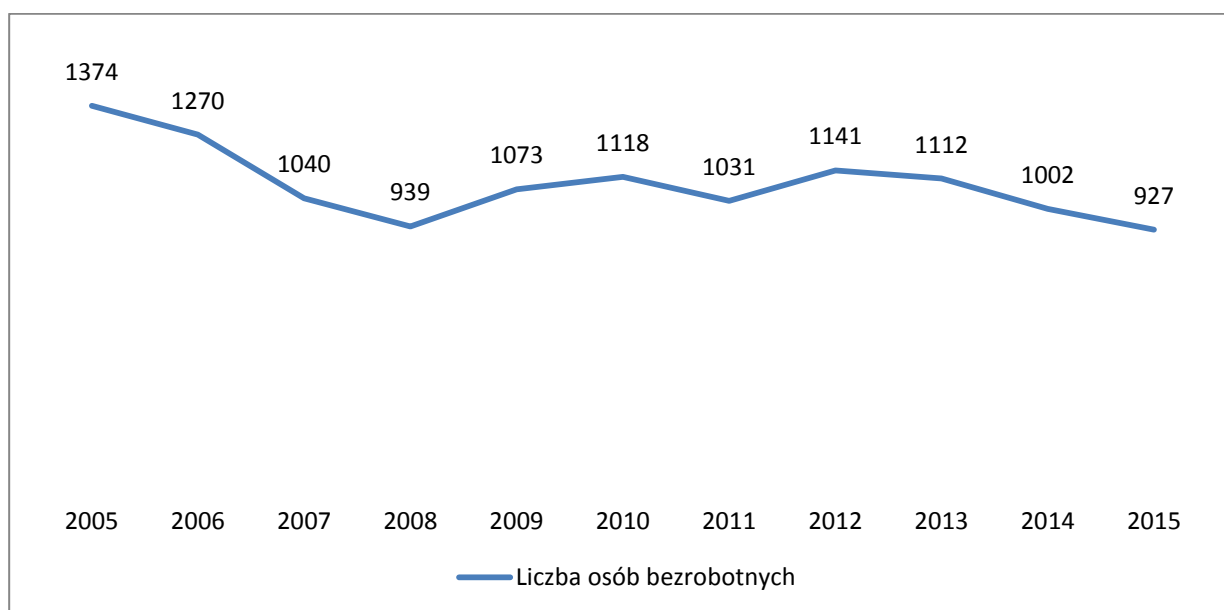
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO	LICZBA OSÓB		W TYM KOBIETY	
	31.12.2015 r.	30.03.2016 r.	31.12.2015 r.	30.03.2016 r.
OGÓŁEM	927	975	418	427
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	152	142	74	61
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	290	319	107	115
BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO	233	253	98	106
OSOBY DO 30 ROKU ŻYCIA	253	269	112	105
OSOBY DO 25 ROKU ŻYCIA	102	109	39	37
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	573	604	273	295
OSOBY POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	236	243	93	92
OSOBY KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	0	0
OSOBY POSIADAJĄCE CO NAJMNIEJ JEDNO DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA	100	111	72	76
OSOBY W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI	30	37	13	15
NIEPEŁNOSPRAWNI	46	37	16	13
CUDZOZIEMCY	0	1	0	0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu

Rok 2015 przyniósł poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Natomiast w dwóch ostatnich latach widoczny był już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (2013) do 9,8% (XII.2015), w województwie mazowieckim z 11,1% (2013) do 8,4% (XII.2015), a w powiecie radomskim z 30,4% (2013) do 25,3% (XII.2015).

Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 25 roku życia w powiecie radomskim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko największy odsetek osób bezrobotnych na koniec 2015 roku stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 9 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje.

Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy w latach 2005-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd maj 2016 r.]

Stopa bezrobocia w powiecie radomskim w latach 2013-2015, w stosunku do stopy bezrobocia rejestrowanej w Polsce i w województwie mazowieckim była dużo wyższa. Należy zwrócić uwagę na to, że tendencja spadkowa jest stała i stabilna, co pozytywnie rokuje. Na dzień 31 marca 2016 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie radomskim wynosiła 25,1%.

Tabela 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2013-III.2016

ROK	STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE RADOMSKIM	STOPA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM	STOPA BEZROBOCIA W POLSCE
III.2016	25,1%	8,5%	10,0%
2015	25,3%	8,4%	9,8%
2014	27,0%	9,6%	11,5%
2013	30,4%	11,1%	13,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.], Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu

W powiecie radomskim, wśród Gmin wiejskich, w grudniu 2015 roku, największą liczbę bezrobotnych osób zarejestrowano w Gminie Wierzbica (1.102 osoby), a najmniejszą w Gminie Jastrzębia (516 osób).

2.2.3 UCZESTNICTWO W KULTURZE

Poniżej przedstawiono plan ważniejszych, cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko.

Tabela 8 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH	
STYCZEŃ	• Kiermasze Twórczości Regionalnej, • Turniej Szachowy o Puchar Wójta,
LUTY	• Kiermasze Twórczości Regionalnej,
MARZEC	• Kiermasze Twórczości Regionalnej, • Mieszkańcy Jedlni-Letnisko w hołdzie Żołnierzom Wyklętym,
KWIECIEŃ	• Kiermasze Twórczości Regionalnej, • Wielkanoc Szkolna, • Dzień Ziemi, • Pasowanie na czytelnika, • Apel wielkanocny,
MAJ	• Obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja i Święta Flagi Państwowej, • Rocznicza zakończenia II Wojny Światowej, • Święto Polskiej Niezapominajki, • Dzień Dziecka połączony z Europejskim Dniem Sąsiada, • Kiermasze Twórczości Regionalnej, • Dzień Europejski, • Dni Sienkiewiczowskie, • Dzień Matki

CZERWIEC	• Dzień Samorządności Młodych • Festyn Rodzinny „Rozpoczęcie Lata”, • Festyn „Czas na Rodzinę” • Regaty żeglarskie o Puchar Wójta Gminy, • Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy, • Koncerty organowe, • Konkurs fotograficzny, • Kiermasze Twórczości Regionalnej, • Gala Sportu, • Zakończenie roku szkolnego
LIPIEC	• Koncerty organowe, • Konkurs fotograficzny, • Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy, • Kiermasze Twórczości Regionalnej,
SIERPIEŃ	• Koncerty organowe, • Konkurs fotograficzny, • Mieszkańcy Jedlni w hołdzie powstańcom warszawskim, • Impreza rodzinna – Odpust, • Dożynki Gminne, • Kiermasze Twórczości Regionalnej,
WRZESIEŃ	• Upamiętnienie wybuchu II Wojny Światowej • Rocznica utworzenia Państwa Podziemnego, • „Cała Polska czyta dzieciom...”, • Kiermasze Twórczości Regionalnej,
PAŹDZIERNIK	• Bieg papieski, • Kiermasze Twórczości Regionalnej,
LISTOPAD	• Obchody odzyskania niepodległości, • Kiermasze Twórczości Regionalnej,
GRUDZIEŃ	• Kiermasze Twórczości Regionalnej, • „Sylwester Pod Gwiazdami”

Źródło: Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

2.2.4 MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Na terenie Gminy znajduje się 3.771 mieszkań, które składają się na około 3.708 budynków mieszkalnych (2015 rok). W 2015 roku oddano do użytku 60 nowych mieszkań.

Tabela 9 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO W LATACH 2011-2014

	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba mieszkań	3.467	3.532	3.599	3.651	3.771
Liczba izb	14.187	14.521	14.880	15.165	b.d.
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	306.755	315.284	323.910	331.025	b.d.
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	88,5	89,3	90,0	90,7	b.d.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	25,1	25,5	26,1	26,5	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.], Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Sytuacja mieszkaniowa Gminy Jedlnia-Letnisko na tle Gmin sąsiadujących ukazuje poniższa tabela.

Tabela 10 MIESZKALNICTWO W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO I GMINACH SĄSIADUJĄCYCH

	GMINA JEDLNIA-LETNISCO	GMINA JASTRZĘBIA	GMINA PIONKI	GMINA GÓZD
Liczba mieszkań (2015 r.)	3.771	1.925	3.190	2.182
Liczba budynków mieszkalnych (2015 r.)	3.708	1.840	3.253	2.168
Prz. pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę (2014 r.)	26,5	24,9	24,0	21,7
Mieszkania oddane do użytku (2015 r.)	60	22	39	41

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.], Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Z danych zaprezentowanych w tabeli 10 można wywnioskować, że przeciętny metraż mieszkania przypadający na jedną osobę najmniej korzystnie wygląda w Gminie Gózd, a zdecydowanie najlepiej w Gminie Jedlnia-Letnisko. W Gminie Jastrzębia oddano, w 2015 roku, najmniej nowych mieszkań do użytku – 22, a najwięcej w Gminie Jedlnia-Letnisko – 60.

2.3 SFERA GOSPODARCZA

2.3.1 ROLNICTWO

Gmina Jedlnia-Letnisko jest Gminą wiejską, co oznacza iż rolnictwo odgrywa znaczącą rolę w jej gospodarce, mimo że gleby na obszarze Gminy cechują się średnią przydatnością do produkcji rolniczej. Całkowita powierzchnia Gminy Jedlnia-Letnisko wynosi 66 km². Według stanu na rok 2015 (GUS) całkowita powierzchnia użytków rolnych wynosi 4.754 ha co stanowi 72,5% powierzchni Gminy. Największy udział w powierzchni użytków rolnych stanowią grunty orne (79,8%), łąki (6,8%) i pastwiska (6,2%). Na terenie Gminy dominuje gospodarka indywidualna, w jej władaniu jest właściwie całość upraw rolnych. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze Gminy znajduje się 900 gospodarstw rolnych, z których

789 prowadzi działalność rolniczą. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 4,57 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią prawie 96% ogólnej ilości gospodarstw. Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

Tabela 11 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
4.117,23 ha	157,82	1.403,34	1.167,83	1.388,24 ha

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Należy zauważyć, że walory przyrodnicze obszarów wiejskich tworzą doskonałe warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, w związku z coraz większym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem na żywność ekologiczną. Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu.

Tabela 12 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
900	219	470	151	60

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Strukturę najważniejszych upraw przedstawia tabela 13. Gleby Gminy, które charakteryzują się przeciętną kulturą rolną, mogą być wykorzystywane zarówno do produkcji roślinnej, jak i hodowli. W produkcji roślinnej dominuje przede wszystkim uprawa zbóż.

Tabela 13 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ

RODZAJ UPRAW	POWIERZCHNIA UPRAW [ha]
Ogółem	2.590,18
Zboża ogółem	2.361,35
Kukurydza na ziarno	22,65
Ziemniaki	78,66
Strączkowe jadalne na ziarno razem	4,53
Warzywa gruntowe	11,78

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Część uzyskiwanych plonów jest wykorzystywana jako pasze. Także produkcja zwierzęca ma bezpośredni wpływ na rodzaj upraw (oprócz jakości gleb). Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie Gminy jest hodowla drobiu i bydła.

Tabela 14 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE	LICZBA [szt.]
Bydło ogółem	b.d.
Trzoda chlewna ogółem	3.158
Konie	173
Drób ogółem	12.656

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Ogólna ilość stosowanych nawozów mineralnych i wapniowych w Gminie Jedlnia-Letnisko jest niższa niż średnio w kraju, województwie mazowieckim i powiecie radomskim.

Tabela 15 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ZUŻYCIE NAWOZÓW NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [kg/ha]	
	MINERALNE	WAPNIOWE
POLSKA	114,6	38,2
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	98,1	22,2
POWIAT RADOMSKI	59,1	8,2
GMINA JEDLNIA-LETNISKO	45,4	5,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Największy udział powierzchni gospodarstw rolnych w stosunku do powierzchni porównywanych Gmin ma miejsce w Gminie Gózd i wynosi 70,21 %.

Tabela 16 GOSPODARSTWA ROLNE W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO I W GMINACH SĄSIEDNICH (2010)

	GMINA JEDLNIA-LETNISKO	GMINA JASTRZĘBIA	GMINA PIONKI	GMINA GÓZD
Powierzchnia Gminy [ha]	6.558	8.976	22.973	7.795
Powierzchnia gospodarstw rolnych [ha]	4.117,23	5.745,26	6.412,19	5.472,94
Stosunek powierzchni gospodarstw rolnych do powierzchni Gminy	62,78%	64,00%	27,91%	70,21%

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

2.3.2 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W Gminie Jedlnia-Letnisko liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni ostatnich lat, systematycznie wzrasta i w 2015 roku wynosiła 1.034. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (365), budownictwo (145), przetwórstwo przemysłowe (124), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (76) oraz transport i gospodarka magazynowa (61).

Tabela 17 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2010-2015

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH		
	OGÓŁEM	W SEKTORZE PUBLICZNYM	W SEKTORZE PRYWATNYM
2015	1.034	19	1.015
2014	1.020	19	1.001
2013	1.003	20	983
2012	946	19	927
2011	934	18	916
2010	890	18	872

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Szczegółowe dane przedstawia tabela 18.

Tabela 18 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2014 I 2015 ROKU

	2014		2015	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	0	19	0	21
Górnictwo i wydobywanie(B)	0	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	134	0	124
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	0	0	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	0	2	0	3
Budownictwo (F)	0	139	0	145
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	356	0	365
Transport i gospodarka magazynowa (H)	0	64	0	61
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	1	20	1	18
Informacja i komunikacja (J)	0	15	0	16
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	20	0	17
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	0	9	0	10
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	0	71	0	76
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	22	0	21
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	2	4	2	4
Edukacja (P)	13	8	13	11
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	2	45	2	48
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	1	21	1	20
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (S,T)	0	52	0	55

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Najwięcej podmiotów gospodarczych wśród Gmin sąsiadujących z Gminą Jedlnia-Letnisko znajduje się w Gminie Pionki (496), a najmniej w Gminie Jastrzębia (408).

Tabela 19 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE JEDL尼亚-LETNISKÓ I GMINACH SĄSIEDNICH (2015 ROK)

	GMINA JEDL尼亚-LETNISKÓ	GMINA JASTRZĘBIA	GMINA PIONKI	GMINA GÓZD
Liczba podmiotów gospodarki narodowej	1.034	408	496	453
W sektorze publicznym	19	14	13	18
W sektorze prywatnym	1.015	394	483	435

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

2.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1 KOMUNIKACJA

Układ komunikacyjny Gminy Jedlnia-Letnisko tworzą:

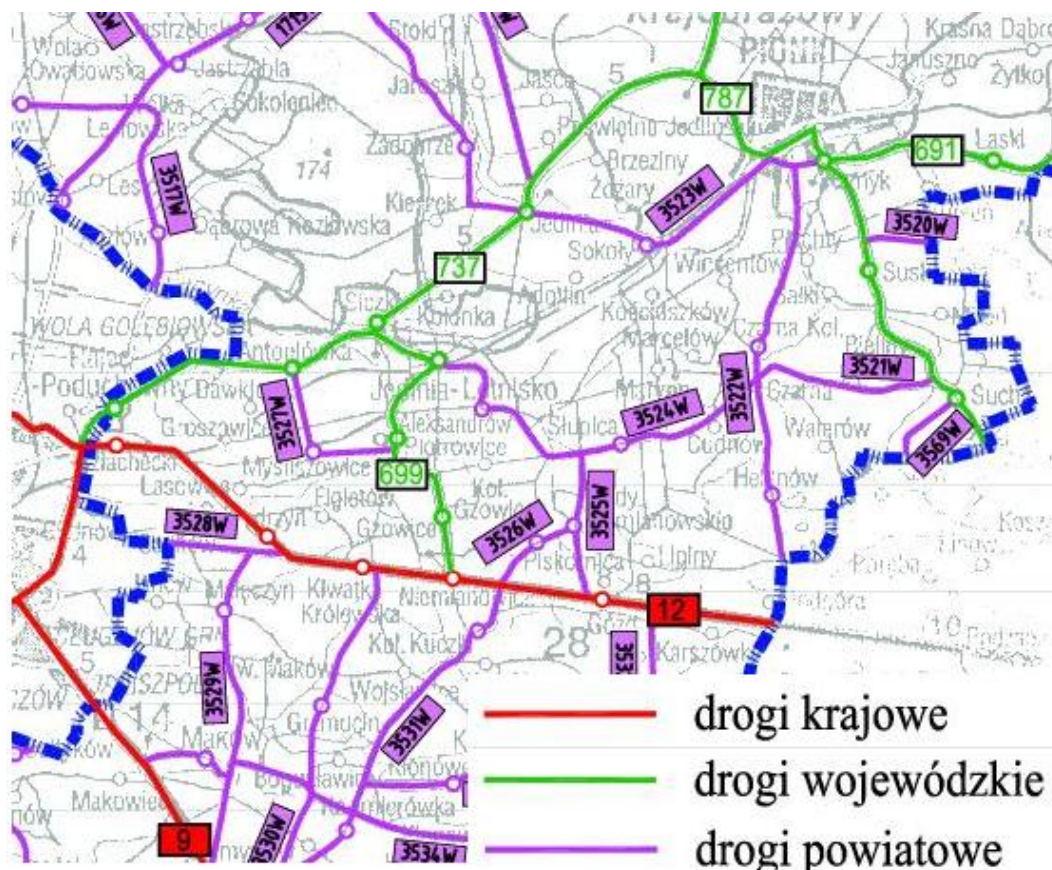
- Droga krajowa nr 12 – jej łączna długość na terenie Gminy wynosi 4,1 km,
- Drogi wojewódzkie:
 - Nr 699 – o długości na terenie Gminy 8,6 km,
 - Nr 737 – o długości na terenie Gminy 8,3 km,
- Drogi powiatowe:
 - Nr 3524W: Jedlnia-Letnisko – Czarna,
 - Nr 3525W: Słupica – Gózd,
 - Nr 3527W: Antoniówka – Groszowice – Piotrowice,

Łączna długość dróg powiatowych w Gminie wynosi 13,4 km.

- Drogi Gminne:
 - Nr 350501W: gr. Radomia/Natolin – Natolin dr. kraj. nr 12/Lasowice,
 - Nr 350502W: gr. Radomia/Rajec Szlachecki – dr. kraj. Nr 12 – PKP,
 - Nr 350503W: gr. Radomia/Sadków – Sadków – gr. Gminy Gózd,
 - Nr 350504W: dr. kraj. nr 12/Lasowice – Lasowice – Myśliszewice Przecinka – dr. woj. nr 699/Gzowice Folwark,
 - Nr 350505W: dr. woj. nr 737/Rajec Poduchowny – PKP – Groszowice – Wrzosów – Jedlnia-Letnisko (ul. Staroradomska)
 - Nr 350506W: dr. woj. nr 737/Rajec Poduchowny – Rajec Poduchowny dr. gm. nr 350505W,
 - Nr 350507W: dr. woj. nr 737/Dawidów – Dawidów,

- Nr 350508W: dr. woj. nr 737/Wrzosów – PKP – Wrzosów (ul. Chabrowa) dr. pow. nr 3527W/Myśliszewice Cmentarz,
- Nr 350509W: dr. kraj. nr 12/Rajec Szlachecki – Rajec Szlachecki – Myśliszewice – dr. pow. nr 3527W/Myśliszewice Szkoła,
- Nr 350510W: dr. woj. nr 699/Piotrowice – Aleksandrów – dr. pow. nr 3524W/Aleksandrów,
- Nr 350511W: dr. woj. nr 699/Siczki – Jedlnia-Letnisko (ul. Leśna, ul. Staroradomska) – Dr. woj. 699/Piotrowice,
- Nr 350512W: dr. woj. 737/Siczki – Siczki,
- Nr 350513W: dr. gm. nr 350509W/Myśliszewice – gr. Gminy Gózd – Myśliszewice Przecinka,
- Nr 350514W: dr. pow. nr 3527W/Myśliszewice – gr. Gminy Gózd,
- Nr 350515W: dr. woj. nr 737/Kolonka – Jedlnia-Letnisko (ul. Tysiąclecia – dr. woj. nr 699/Jedlnia-Letnisko,
- Nr 350516W: gr. Radomia/Sadków – Natolin – dr.kraj.nr 12/Rajec Szlachecki – dr. woj. nr 737/Rajec Poduchowny,
- Nr 350517W: gr. Gminy Gózd/Klawatka – dr. woj. nr 699/Gzowice Folwark,
- Nr 350518W: dr. woj. nr 699/Gzowice Folwark – Gzowice Kolonia – dr. pow. nr 3524W/Gzowice Kolonia,
- Nr 350519W: dr. pow. nr 3524W/Aleksandrów – Słupica Podlas dr. gm. Nr 35023W/Maryno,
- Nr 350520W: dr. woj. nr 699/Gzowice szkoła – Budy Gzowskie – gr. Gminy Gózd,
- Nr 350521W: dr. gm. nr 350518W/Gzowice Kolonia – Budy Gzowskie,
- Nr 350522W: dr. gm. nr 350518W/Gzowice Kolonia – Budy Gzowskie (Leśniczówka),
- Nr 350523W: dr.pow.nr.35053W/Słupica – Maryno, dr.gm.nr 350525W/Cudnów,
- Nr 350524W: dr. gm.nr 350503W/Sadków, dr. gm. nr 350501W/Rajec Szlachecki,
- Nr 350525W: dr. pow.nr 3524W/Cudnów – Maryno – gr. Gminy Pionki/Maryno,
- Nr 350526W: dr. pow. nr 3524W/Cudnów – Cudnów Składowisko,
- Nr 350527W: dr. pow. nr 3524W/Cudnów – Cudnów Cmentarz,
- Nr 350528W: dr. pow. nr 3524W/Słupica – Maryno – dr. gm. nr 350525/Maryno,
- Nr 350529W: dr. pow. nr 3524W Cudnów – Cudnów Czworaki,
- Nr 350530W: dr. gm. nr 350516W/Rajec Poduchowny – Rajec Poduchowny,
- Nr 350531W: dr. gm. nr 350516W/Rajec Poduchowny – Dawidów.

łączna długość dróg Gminnych publicznych z nadanym numerem wynosi 68,7 km. Pozostałe to drogi i ulice o statusie dróg wewnętrznych.

Rysunek 7 Sieć dróg w Gminie Jedlnia-Letnisko (źródło: <http://pzd-radom.finn.pl/bipkod/005>) [wgląd lipiec 2016 r.]

Na obszarze Gminy funkcjonuje komunikacja publiczna, która realizowana jest przez prywatnych przedsiębiorców oraz PKS w Radomiu sp. z o. o. Dzięki niej mieszkańcy mogą podróżować do najbliższych miejscowości.

Gmina Jedlnia-Letnisko usytuowana jest przy trasie kolejowej Radom – Jedlnia-Letnisko – Dęblin, wzdłuż której na terenie Gminy znajduje się 1 dworzec kolejowy w miejscowości Jedlnia-Letnisko, przystanki Antoniówka i Rajec Poduchowny. Obsługę linii Radom - Dęblin świadczą samorządowe Koleje Mazowieckie-KM sp. z o. o. Odcinek tej linii na terenie Gminy wynosi 12,4 km. Dzięki niej mieszkańcy mogą podróżować m.in. do Radomia i Dębina.

2.4.2 INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

2.4.2.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie w 2015 roku wynosiła ponad 175 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 4.454 sztuki. Pobór wody przez gospodarstwa domowe

w 2015 roku kształtował się na poziomie 369,9 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.** Ponad 90% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

Tabela 20 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOWEJ W GMINIE JEDLŃIA-LETNISKO

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	133,9	173,8	174,4	175,2	175,2	175,6
Ilość przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych [szt.]	3.379	4.151	3.652	3.707	3.754	4.454
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	285,3	281,5	315,1	320,2	301,1	369,9
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	9.565	10.200	10.010	10.097	10.943	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	23,6	23,2	25,7	25,9	24,2	29,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd: wrzesień 2016 r.]

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Jedlnia-Letnisko jest ujęcie wody podziemnej w Aleksandrowie, które składa się z dwóch studni głębinowych. Dobowy pobór wody wynosi $Q=89,3 \text{ m}^3/\text{h}$. Z kolei Spółka Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o. zaopatruje poprzez sieć wodociągową o długości 39,1 km następujące miejscowości : Lasowice, Rajec Szlachecki, Rajec Poduchowny, Groszowice, Natolin, Myśliszewice, Antoniówkę, Dawidów, Sadków i Sadków Górki. Ujęcie w Czarnej, zarządzane przez miasto Pionki, jest ujęciem awaryjnym.

Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca w 2015 roku wynosiło 29,6 m³ i jest to mniej niż średnio w Polsce (32,2 m³), województwie mazowieckim (37,9 m³) i powiecie (30,2 m³). Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta utrzymuje się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami.

2.4.2.2 SANITACJA

Gmina Jedlnia-Letnisko korzysta z 1 oczyszczalni ścieków znajdującej się w miejscowości Jedlnia-Letnisko. Jej wydajność to: max. 611 m³/d. Oczyszczalnia oparta jest na technologii osadu czynnego. Ścieki, po oczyszczeniu odprowadzane są kolektorem do rzeki. Gminna sieć kanalizacyjna ma długość 95,7 km.

Tabela 21 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE JEDLNIA-LETNISKÓ

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [km]	IŁOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	ŚCIEKI ODPROWADZONE [dam ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ
2015	95,7	2.045	242	b.d.
2014	73,5	1.381	174	5.150
2013	73,5	1.390	145	5.124
2012	70,6	1.324	137	4.963
2011	70,6	1.311	136	4.881
2010	34,9	967	132	4.002

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd: wrzesień 2016 r.]

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba) a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2015 roku na terenie Gminy znajdowało się 3.265 szamb oraz 42 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Tabela 22 LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKÓ

ROK	ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	OCZYSZCZALNIE PRZYDOMOWE
2015	3.265	42
2014	3.230	37
2013	3.204	29
2012	3.181	25
2011	3.135	17
2010	3.097	10

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd: wrzesień 2016 r.], Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

2.4.3 GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 28 listopada 2013 r. Poz. 1399), na terenie całej Polski, od dnia 1 lipca 2013 r., obowiązują nowe zasady odbioru odpadów. Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy Gmina została zobowiązana do objęcia nowym system gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i opcjonalnie nieruchomości niezamieszkałych. Wybór przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne dokonywany jest w drodze przetargu.

W myśl przywołanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, obowiązany jest do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych bezpośrednio do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Do punktu mieszkańcy mogą dostarczać: odpady zielone z pielęgnacji ogrodów,

zużyte opony, zużyty sprzęt elektroniczny, odpady remontowe oraz popiół z palenisk domowych. Pojemniki na przeterminowane leki ustawione są w dwóch aptekach w Jedlni-Letnisko oraz w Ośrodku Zdrowia w Jedlni-Letnisko. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się w Urzędzie Gminy oraz w szkołach na terenie Gminy.

Ilość odpadów przekazanych do PPHU Radom Sp. z o.o. - Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w 2015 roku wyniosła 1.579,6 Mg. W tym czasie z terenu Gminy odebrano 286 Mg odpadów ulegających biodegradacji.

Tabela 23 ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE W CIĄGU ROKU¹⁰

ROK	OGÓŁEM [t]	OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA [kg]	Z GOSPODARSTW DOMOWYCH [t]	JEDNOSTKI ODBIERAJĄCE ODPADY [szt]
2015	1.579,60	125,64	b.d.	3
2014	1.473,86	118,3	1.379,52	3
2013	1.102,74	89,2	1.008,23	4
2012	1.311,28	106,9	1.170,30	3
2011	1.282,96	105,6	1.130,96	2
2010	711,86	58,9	639,6	4

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

2.4.4 INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

2.4.4.1 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Przez obszar Gminy przebiegają linie elektroenergetyczne 110 kV. Powodują one ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ponadto występują jeszcze linie średniego napięcia 15 kV i linie rozprowadzające energię do wszystkich obiektów.

Wg informacji PGE (z 2011 roku) na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko znajdują się następujące urządzenia sieci elektroenergetycznych tj.:

- długość linii napowietrznych WN wynosi 14,8 km,
- długość linii napowietrznych ŚN wynosi 78,2 km,
- długość linii kablowych ŚN wynosi 10,1 km,
- długość linii napowietrznych NN wynosi 94,47 km,
- długość linii kablowych NN wynosi 84,66 km,
- stacje transformatorowe w liczbie 72 szt.

Administratorem sieci energetycznych średniego i niskiego napięcia jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Skarżysku-Kamiennej Rejonowy Zakład Energetyczny Radom, ul. Średnia 49 , 26-600

¹⁰ Odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej

Radom, a wysokiego napięcia PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Skarżysku-Kamienniej, Al. Marszałka J. Piłsudskiego 51, 26-110 Skarżysko-Kamienna.

2.4.4.2 SIEĆ GAZOWA

Źródłem zaopatrzenia Gminy w gaz jest gazociąg wysokoprężny relacji Radom-Kozienice. Na terenie Gminy w miejscowości Piotrowice znajduje się stacja redukcyjna. Rozdzielcza sieć gazowa doprowadzona jest w Gminie do miejscowości: Jedlnia-Letnisko, Natolin, Sadków, Rajec Szlachecki, Gzowice, Sadków Górki, Groszowice, Wrzosów.

Tabela 24 CHARAKTERYSTYKA SIECI GAZOWEJ W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci ogółem [km]	65,477	65,961	66,592	79,898	80,184
Długość czynnej sieci przesyłowej [km]	16,175	16,175	16,175	16,175	16,175
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	49,302	49,786	50,417	63,723	64,009
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	891	923	976	1.006	1.047
Odbiorcy gazu [gosp.]	766	814	845	911	989
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	496	364	516	546	608
Zużycie gazu [tys. m ³]	982,50	1.092,3	1.008,9	1.088,3	1.019,8
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	748,2	760,7	720,6	751,8	684,8
Ludność korzystająca z sieci gazowej	2.643	2.768	3.028	3.143	3.382

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Właściciele pozostałych nieruchomości z terenu Gminy, dla celów bytowych i gospodarczych, wykorzystują wymienne butle gazowe.

2.4.5 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Gmina Jedlnia-Letnisko należy do Gmin o dobrze rozwiniętej sieci telefonicznej. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T-Mobile).

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego.

2.4.6 CIEPŁOWNICTWO

Na terenie Gminy nie ma zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Źródła ciepła stanowią kotłownie lokalne umiejscowione głównie w obiektach użyteczności publicznej oraz indywidualne źródła ciepła zlokalizowane w domach mieszkalnych. Kotłownie lokalne opalane są różnymi rodzajami paliw – głównie węglem i koksem.

2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1 EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego. System ten ma na celu stworzenia dla młodzieży szans osobistego rozwoju, a w odniesieniu do środowiska zapewnienie awansu cywilizacyjnego. Gmina Jedlnia-Letnisko dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Gminy. Z przeprowadzonej analizy wynika wyraźnie, że podejmowane są działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy:

- Przedszkole Publiczne w Jedlni-Letnisku,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jedlni-Letnisku:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Józefa Piłsudskiego,
 - Publiczne Gimnazjum im. Pokolenia Kolumbów,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Henryka Sienkiewicza w Myśliszewicach:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Myśliszewicach,
 - Publiczne Gimnazjum w Myśliszewicach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Gzowicach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Słupicy,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kornela Makuszyńskiego w Natolinie:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Natolinie,

- Publiczne Gimnazjum im. Kornela Makuszyńskiego w Natolinie,

Tabela 25 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO W LATACH 2008-2015

	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
SZKOŁA PODSTAWOWA	781	767	785	804	766	771	765	819
GIMNAZJUM	438	442	398	388	412	410	415	377
SUMA	1.219	1.209	1.183	1.192	1.178	1.181	1.180	1.196

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd maj 2016 r.]

W Gminie Jedlnia-Letnisko liczba uczniów w badanym okresie wzrasta. Trend ten ma charakter stały w przeciwieństwie do sytuacji w Polsce, gdzie liczba uczniów maleje zarówno w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Tabela 26 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH SAMORZĄDOWYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

ROK	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
MIEJSCA	50	50	50	100	100	100	100	100
DZIECI	53	58	55	96	97	100	100	100

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd maj 2016 r.]

W sumie w 2015 roku do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczały 323 dzieci.

2.5.2 KULTURA I SPORT

W Jedlni-Letnisko działalność prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna. Jej filie znajdują się w Groszowicach, Gzowicach i Słupicy. Korzystanie z materiałów biblioteki i oddziałów to jeden z przejawów aktywności mieszkańców Gminy. Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy:

- Gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu oraz ich przechowywanie,
- Udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych,
- Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- Popularyzacja książek i czytelnictwa,
- Współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
- Doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej,
- Ochrona materiałów bibliotecznych.

Tabela 27 BIBLIOTEKA W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Biblioteki i filie	4	4	4	4	4	4
Pracownicy	5	5	5	5	5	6
Księgozbiór	46.158	45.882	46.144	46.495	46.334	46.022
Czytelnicy w ciągu roku	1.777	1.796	1.797	1.865	1.819	1.837
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	36.801	35.950	37.160	40.593	38.640	37.293

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.]

Gminna Biblioteka Publiczna jest finansowana z dotacji budżetu Gminy, z wpływów z własnej działalności oraz ze środków od osób fizycznych i prawnych oraz innych źródeł. W ramach działalności oświatowej Biblioteka przeprowadza lekcje biblioteczne i spotkania z członkami Stowarzyszenia Twórców Kultury "Orzeł".

Honorowi obywatele Gminy Jedlnia-Letnisko:

- Ksiądz Biskup Stefan Siczek,
- Redaktor Andrzej Zalewski.

Wśród innych zasłużonych osób dla Gminy oraz lokalnych twórców są:

- Sędzia Marcin Kaliszczak,
- Krzysztof Solecki,
- Jan Wieczerzyński,
- Walerian Wołukanis,
- Zenon Idzikowski,
- Krystyna Kołtun.

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznych takich jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

W okresie letnim i zimowym turyści mogą skorzystać z przejażdżek zaprzęgami konnymi po Puszczy Kozienickiej. W okolicy funkcjonuje kilka klubów jeździeckich. Miłośnicy rowerów również nie będą mieli powodów do narzekania. Na terenie Gminy istnieje kilkanaście szlaków rowerowych, przy których zlokalizowane są ciekawe obiekty turystyczne oraz pomniki przyrody. Dla amatorów łyżworolek, deskorolek, joggingu lub spacerów idealnym miejscem do rekreacji będzie profesjonalny deptak wyłożony czerwoną masą żywiczną, który biegnie wzdłuż zalewu Siczki przy ul. Nadrzecznej. Kajaki, rowery wodne, czy też pływające moło na pewno ucieszą osoby, które przyjadą nad zalew w Siczkach. Atrakcje czekają także na dzieci. Przy ulicy Nadrzecznej najmłodszy mogą skorzystać z nowoczesnego i bezpiecznego placu zabaw. Świetnym sposobem na aktywny wypoczynek jest również skorzystanie z siłowni zewnętrznej zlokalizowanej wzdłuż ciągu pieszo-rowerowego. Natomiast dla zwolenników gier zespołowych dostępne są boiska do koszykówki, siatkówki plażowej i piłki nożnej.

Na terenie Gminy działają kluby sportowe. Są to m. in:

- Gminny Klub Sportowy "Jodła" – który uczestniczy w rozgrywkach organizowanych przez Okręgowe Związki Sportowe w Radomiu,
- Klub Karate Taka Dojo.

2.5.3 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko działa szereg organizacji pozarządowych. Są partnerem przy przygotowywaniu różnych ważnych dla mieszkańców dokumentów. Obecnie gmina realizuje w ramach POKL Poddziałanie 5.4.2 projekt „DWA SEKTORY- JEDEN CEL!” dzięki, któremu przedstawiciele organizacji mogą poszerzyć swoją wiedzę w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację swoich celów statutowych. Ciekawą inicjatywą jest „Centrum wsparcia dla NGO”, które funkcjonuje w Urzędzie Gminy Jedlnia-Letnisko. Centrum udziela bezpłatnych porad dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu Gminy Jedlnia-Letnisko min. z zakresu prowadzenia stowarzyszenia, fundacji czy koła gospodyń wiejskich, przygotowywania projektu o grant. Centrum wsparcia będzie prowadzone co najmniej do końca 2017 roku.

Lista organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko:

- **Gminny Klub Seniora w Jedlni-Letnisko:** działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym. Klub zajmuje się wspieraniem i propagowaniem działalności artystycznej i tradycji ludowej związanej z regionem,

- **Gminny Klub Sportowy Jodła:** celem klubu jest upowszechnianie i rozwój rekreacji ruchowej, sportu i turystyki oraz innych form aktywnego wypoczynku wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. Rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających rozwojowi sportu oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych i jednostek organizacyjnych, które podejmują takie działania,
- **TKD Jedlnia:** celem Klubu jest organizowanie zajęć sportowych dla członków klubu w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej, a także angażowanie wszystkich członków klubu do różnorodnych form aktywności ruchowej dostosowanej do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych,
- **Klub Sportowy Taka Dojo:** wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu głównie karate. Na treningu uczestnicy uczą się samodyscypliny, poszanowania starszych, a przede wszystkim wiary w siebie,
- **OSP Jedlnia-Letnisko:** prowadzenie działalności ratowniczej na rzecz lokalnej społeczności. Druhowie społecznie uczestniczą w życiu mieszkańców gminy organizując pokazy swoich umiejętności, będąc współorganizatorami Finałów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Jednostka podejmuje działania gaśnicze, z zakresu ratownictwa drogowego, wodnego, powodziowego, medycznego, chemicznego oraz ekologicznego nie tylko w gminie, ale także na terenie powiatu, województwa, a w razie potrzeby nawet kraju,
- **7 Jedleńska Drużyna Harcerska "Warta" Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej:** celem związku jest wychowanie młodego człowieka metodą harcerską w myśl przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego do świadomej postawy obywatelskiej w poczuciu współodpowiedzialności za losy rodziny, narodu i państwa polskiego. Działalność Związku obejmuje w szczególności podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej,
- **Stowarzyszenie "Pozytywny Format":** głównym celem działalności stowarzyszenia jest realizowanie, wspieranie i rozbudzanie inicjatyw obywatelskich na rzecz rozwoju społecznego,
- **Koło PZW "Źródło":** Koło Polskiego Związku Wędkarskiego Nr 9 „Źródło” w Jedlni-Letnisko powstało w 1974 roku. Zrzesza 120 do 140 członków, mieszkańców Gminy Jedlnia-Letnisko 90% oraz Pionek i Radomia. Corocznie organizowane są zawody wędkarskie w klasie senior i junior – 4 imprezy w roku. Rokrocznie organizowana jest

akcja sprzątnięcia zalewu, wędkarski dzień dziecka oraz na zakończenie sezonu zawody wędkarskie dla juniorów – członków koła,

- **Stowarzyszenie Miłośników Jedlni-Letnisko i Wrzosowa:** celem działania Stowarzyszenia jest wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego Jedlni-Letnisko, Wrzosowa i Gminy Jedlnia-Letnisko oraz najbliższych okolic. Budzenie zainteresowań historią Jedlni-Letnisko, Wrzosowa, pomnikami przyrody, wspieranie edukacji ekologicznej,
- **Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Pamięć i Tożsamość:** celem stowarzyszenia jest kształtowanie właściwych postaw etycznych i społecznych, opartych na chrześcijańskiej koncepcji osoby ludzkiej; działalność w sferze zadań publicznych obejmujących ochronę dóbr i tradycji oraz popularyzację materialnego i niematerialnego dziedzictwa kultury, sztuki, i nauki polskiej, europejskiej i światowej, ze szczególnym uwzględnieniem jego chrześcijańskich odniesień; pielęgnowanie i rozwijanie polskiej pamięci historycznej oraz świadomości narodowej,
- **Stowarzyszenie "Jedlnia Dzieciom":** celem stowarzyszenia jest rozwijanie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez krzewienie kultury fizycznej na terenie działania Klubu, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru gminy Jedlnia-Letnisko; rozwój i popularyzacja sportu, rekreacji oraz zdrowego trybu życia. Stowarzyszenie organizuje zajęcia sportowe, kulturalne i ogólnorozwojowe dla dzieci i młodzieży,
- **Caritas w Jedlni-Letnisko:** organizowanie zbiórek do puszek na pomoc rodzinom wielodzietnym, osobom samotnym, niepełnosprawnym, chorym, matkom samotnie wychowującym dzieci. Pozyskiwanie żywności z Banku Żywności i przekazywanie jej najuboższym,
- **Straż Ochrony Zwierząt:** podstawowym zadaniem fundacji jest interweniowanie w przypadkach znęcania się nad zwierzętami lub zaniedbywania ich. Fundacja prowadzi również akcje edukacyjne, aby uczulić społeczeństwo na cierpienie zwierząt, a wśród dzieci i młodzieży już od najmłodszych lat kształtować świadomość współistnienia człowieka i zwierzęcia na zasadzie wzajemnego szacunku. Straż Ochrony Zwierząt jest organizacją społeczną. Tworzą ją ludzie w różnym wieku, którym nie jest obojętny los zwierząt krzywdzonych przez człowieka,

- **Klub Żeglarski IKAR Jedlnia-Letnisko:** klub skupia wszystkich miłośników żagli. Organizuje m.in. regaty żeglarskie, rejs mazurski dla niepełnosprawnych,
- **Stowarzyszenie Hipodrom:** misją stowarzyszenia jest niesienie pomocy koniom oraz poprawa losu i bytu tych zwierząt. Propaguje współpracę z koniem, przy pełnym wyeliminowaniu siły i przemocy, na bazie pełnego porozumienia opartego na zaufaniu, w sposób respektujący naturę konia.

2.5.4 OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

2.5.4.1 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie Gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jedlni-Letnisku. Znajdują się w nim:

- Poradnia lekarza POZ,
- Gabinet pielęgniarstwa i położnej środowiskowej,
- Gabinet położnej środowiskowej rodzinnej,
- Gabinet medycyny szkolnej,
- Poradnia rehabilitacji narządu ruchu,
- Poradnia ginekologiczno-położnicza,
- Pracownia diagnostyki laboratoryjnej,
- Dział (pracownia) fizjoterapii,
- Dział (pracownia) masażu leczniczego,
- Gabinet zabiegowy,
- Punkt szczepień.

W ośrodku można skorzystać z porady w następujących specjalizacjach:

- Choroby wewnętrzne,
- Diabetologia,
- Medycyna rodzinna,
- Pediatria,
- Położnictwo i ginekologia,
- Rehabilitacja medyczna,
- Reumatologia.

W Groszowicach znajduje się Poradnia Lekarza Rodzinnego Filia Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Jedlni-Letnisko. W Radomiu SPZOZ Jedlnia-Letnisko prowadzi

Poradnię Medycyny Rodzinnej. Na terenie Gminy znajdują się 2 apteki a dostęp do lekarzy specjalistów zapewniają także szpitale w pobliskim Radomiu.

2.5.4.2 POMOC SPOŁECZNA

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko. Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Oferta GOPS skierowana jest do mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W wykonywaniu zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi Gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi Gminy, służbą zdrowia, policją, sądami, prokuraturą, kuratorami sądowymi, społecznymi, stowarzyszeniami i fundacjami znajdującymi się na terenie Gminy oraz instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Tabela 28 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

ROK	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	OSOBY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ
2015	475	994
2014	339	1.003
2013	318	878
2012	319	891
2011	311	939

Źródło: Bank danych lokalnych [wgląd wrzesień 2016 r.], Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez Gminę, a realizowana przez Urząd Gminy w Jedlni-Letnisku. W latach 2011-2015 najczęściej udzielanymi mieszkańcom Gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłków.

W bieżącym roku wprowadzono świadczenie wychowawcze – Program „Rodzina 500 plus”. W okresie od 1 kwietnia 2016 roku do 20 września 2016 roku zostało złożonych 1.089

wniošków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego. Jest ono wypłacane na 1.620 dzieci.

2.5.5 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie Gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne Gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają jednostki OSP działające w formie stowarzyszeń:

- OSP Jedlnia-Letnisko – w 2015 roku uczestniczyła w 164 akcjach ratowniczo gaśniczych, jednostkę tworzy 48 osób z Jedlni-Letnisko i okolic. Do zespołu wyjazdowego czyli Jednostki Operacyjno Technicznej kierowanej przez Naczelnika OSP wybrano w pełni wykwalifikowanych 22 strażaków. Decyzje kluczowe dla Stowarzyszenia podejmuje 9-cio osobowy Zarząd wybierany na pięcioletnią kadencję. Jednostka dysponuje następującym sprzętem:
 - Jelcz 010 GCBA 5/32,
 - Man TGM 13.280 GBA 2,5/25,
 - Suzuki Grand Vitara 4x4 SLRw,
 - Ford Transit SLBus,
 - łódź hybrydowa AVA Rib z silnikiem zaburtowym.

Celem zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej co roku w budżecie Gminy zapewnia się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych. Jednostki należące do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego dotowane są dodatkowo z budżetu państwa.

Cały teren Gminy Jedlnia-Letnisko znajduje się w obszarze działania Komisariatu Policji w Pionkach.

W 2015 roku na terenie gminy Jedlnia-Letnisko, **wykryto 150 przestępstw o różnym charakterze.**

Tabela 29 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU RADOMSKIEGO I GMINY JEDL尼亚-LETNISKÓ

	POWIAT		GMINA	
	2014	2015	2014	2015
Przestępstwa ogółem	1.805	1.760	121	150
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	1.325	1.240	86	116
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	84	163	7	9
Przestępstwa drogowe	308	240	23	18
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	68	41	7	6
Przestępstwa przeciwko mieniu	790	789	51	62
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw	74,0%	74,4%	62,1%	69,3%

Źródło: Bank Danych Lokalnych [wgląd maj 2016 r.], Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

2.6 MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY

Gmina, podobnie jak cały sektor publiczny, ze swej istoty zajmuje się działaniami nie przynoszącymi bezpośrednio zysku. Głównym celem działania Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Realizacja usług społecznych na odpowiednim poziomie wymaga właściwego gospodarowania zasobami. Dlatego zarządzanie finansami to jedno z najważniejszych zadań Gminy, przedmiot troski zarówno władzy stanowiącej, czyli Rady Gminy, jak i wykonawczej – Wójta. Samorządy opierają zarządzanie finansami na świadomym kierowaniu środków w obszary dające najwyższą skuteczność i zaspokajające najważniejsze potrzeby mieszkańców. Oczywiście jest kierowanie środków w te obszary, gdzie można uzyskać efektywną dźwignię finansową dzięki dopłatom bezzwrotnym lub pożyczkom/kredytom na preferencyjnych warunkach. Niniejsza Strategia przygotowywana jest na okres ostatniego okresu programowania unijnego ze znacznymi środkami bezzwrotnymi dla Polski. Ze względu na wymagany udział własny beneficjentów ważna jest dbałość o zapewnienie dobrego planowania finansowego. Utrzymanie równowagi pomiędzy dochodami a wydatkami w perspektywie wieloletniej to zadanie realizowane wspólnie przez Radę Gminy i Wójta.

W poprzednim okresie programowania budżet Gminy uległ istotnemu zwiększeniu, w znacznej mierze dzięki skutecznemu aplikowaniu o środki unijne. Jest to widoczne w wyglądzie i funkcjonalności Gminy. Zrealizowano kolejny etap kanalizacji w miejscowości Jedlnia-Letnisko, niezbędny dla spełnienia wymogów unijnych dotyczących sanitacji.

Przebudowano i odnowiono ulice i drogi (m.in. Jedlni-Letnisku, Wrzosowie, Lasowicach i Cudnowie). Zadbano o bezpieczeństwo mieszkańców budując filię ośrodka zdrowia w Groszowicach i rozbudowując strażnicę OSP w Jedlni-Letnisku. Podniesiono możliwości rozwoju fizycznego budując salę gimnastyczną w Słupicy i przebudowując boisko w Kolonce. Wszystkie te inwestycje służą dziś mieszkańcom. W latach 2011-2015 pomimo zwiększonych inwestycji zadłużenie zostało zmniejszone o ok. 4 mln zł. Władze dbają o to, aby budżet Gminy był gotów do absorpcji środków unijnych z bieżącego okresu programowania. Przyjęta wraz z Wieloletnią Prognozą Finansową planowana kwota długu jest w ocenie Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie prawidłowa (w okolicach połowy dopuszczalnego zadłużenia na lata 2016 i 2017, malejąca w następnych latach). To oznacza rezerwę kredytową budżetu pozwalającą na bezpieczne planowanie aplikacji o środki bezzwrotne.

Dochody samorządu terytorialnego zależą od wielu czynników. Można je podzielić na dwie kategorie:

- wewnętrzne – to głównie polityka finansowa Rady Gminy i działalność jednostek podległych,
- zewnętrzne – przede wszystkim ogólna sytuacja gospodarcza kraju oraz zmiany w prawie mające wpływ na finanse samorządu.

Źródła dochodów Gminy to:

- Dochody własne
 - wpływy z podatków:
 - od nieruchomości,
 - rolnego,
 - leśnego,
 - dochodowego od osób fizycznych,
 - od spadków i darowizn,
 - od czynności cywilno-prawnych,
 - wpływy z opłat:
 - skarbowej,
 - targowej,
 - administracyjnej,
 - za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

- Udział w podatku dochodowym (PIT i CIT).
- Subwencja ogólna dla Gmin:
 - część wyrównawcza,
 - część oświatowa,
 - część równoważąca.
- Dotacje na:
 - finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone i własne,
 - zadania realizowane przez jednostki samorządu na mocy porozumień,
 - usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi, klęsk żywiołowych.

Planowane w uchwale budżetowej na 2016 rok dochody budżetu Gminy wynoszą 35.308.058 zł., w tym dochody bieżące 34.853.058 zł, a dochody majątkowe 455.000 zł. Natomiast planowana łączna kwota wydatków budżetowych to: 35.131.947 zł.

Planowana nadwyżka w wysokości 176.111 zł jest przeznaczona w całości na obniżenie zadłużenia poprzez spłatę zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Bieżące dokumenty finansowe są dostępne na stronie BIP Urzędu Gminy Jedlnia-Letnisko pod adresem:

<http://www.biuletyn.net/ntbin/start.asp?podmiot=jedlnia/&strona=14&typ=podmenu&typmenu=14&menu=110&id=110&str=1>

3. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY JEDLNIA-LETNISKO

3.1 BILANS STRATEGICZNY GMINY JEDLNIA-LETNISKO

W celu sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko dokonano bilansu Strategicznego Gminy. Bilans Strategiczny polega na systematycznej, wielokryterialnej analizie podmiotu. Podstawą prac były dwa dokumenty:

- I. Ustawa o samorządzie gminnym określająca zadania własne Gminy.
- II. Agenda 21 określająca zasady zrównoważonego rozwoju.

W oparciu o te dwa źródła określono listę czynników sukcesu podzielonych na trzy grupy. Następnie w ramach każdej grupy określono wagi poszczególnych czynników (sumujące się do 100%) i oceniono każdy z czynników w skali 1-3 (1 – czynnik na słabym stopniu rozwoju, 2 – średnim, 3 – dobrze rozwinięty). Wartość wynikająca z iloczynu wagi i oceny dała wynik poszczególnych cech.

3.1.1 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

W tabeli 30 przedstawiono bilans w obszarze „rozwoju społeczności lokalnej”.

Tabela 30 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
I/1	ludność	14%	3	0,42
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	10%	1	0,10
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	12%	2	0,24
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	2	0,20
I/5	budżet	10%	2	0,20
I/6	współpraca z otoczeniem	14%	2	0,28
I/7	kultura	10%	2	0,20
I/8	sport i rekreacja	10%	2	0,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech analizowanych w bilansie:

I/1 ludność – w sposób zagregowany określono sytuację ludnościową,

I/2 bezrobocie (miejsca pracy) – poziom bezrobocia w Gminie średni,

I/3 edukacja – oceniono stan i dostosowanie systemu edukacji w Gminie Jedlnia-Letnisko do potrzeb aktualnych i przyszłych,

I/4 ochrona zdrowia i opieka społeczna – oceniono stan opieki zdrowotnej i społecznej,

I/5 budżet – w sposób zagregowany oceniono zarówno wielkość budżetu jak i jego możliwości,

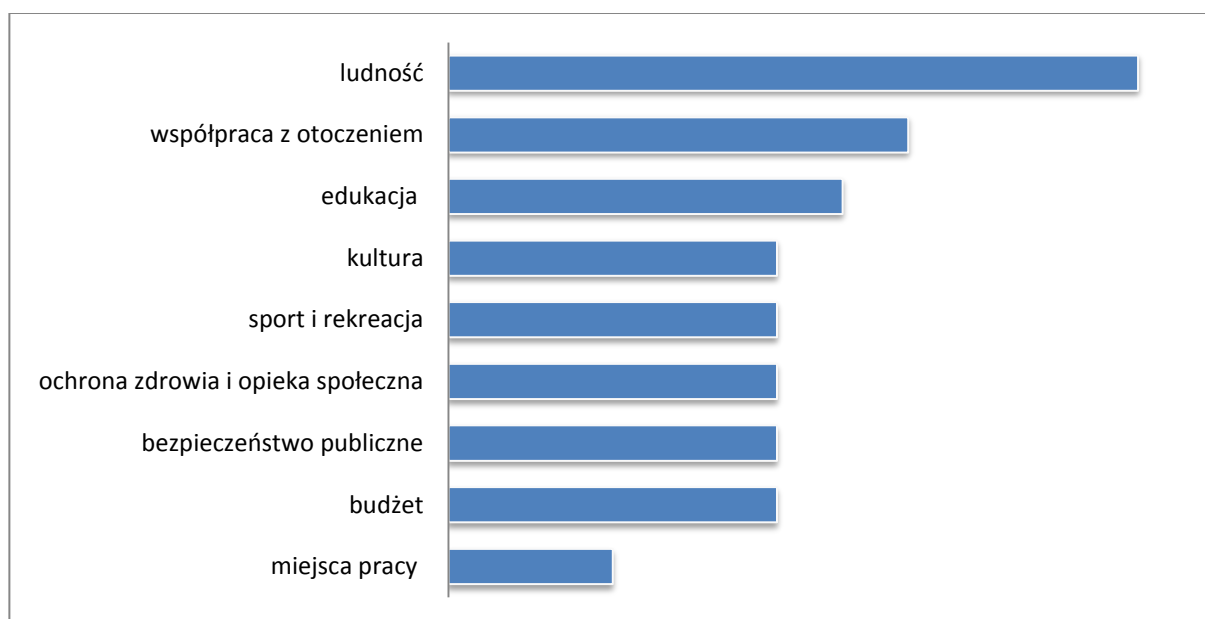
I/6 współpraca z otoczeniem – oceniono zarówno współpracę wewnętrzną – z sąsiednimi Gminami, w ramach powiatu jak i województwa, a także zewnętrzną – w ramach Unii Europejskiej,

I/7 kultura – oceniono zaplecze kulturalne,

I/8 sport i rekreacja – oceniono istniejące zaplecze sportowo-rekreacyjne,

I/9 bezpieczeństwo publiczne – oceniono bezpieczeństwo mieszkańców, we wszelkim zakresie – uznano bezpieczeństwo pożarowe, publiczne a także zagrożenia katastrofami.

Dla określenia pozycji Strategicznej Gminy Jedlnia-Letnisko w obszarze rozwoju społeczności lokalnej zestawiono cechy wg rosnącej wartości i przedstawiono na wykresie 10.

Wykres 10 Bilans Strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższy wykres pokazuje, że największymi atutami Gminy Jedlnia-Letnisko są jej mieszkańcy (ich liczba, saldo migracji, przyrost naturalny) oraz współpraca z otoczeniem (m. in. w ramach Radomskiego Obszaru Funkcjonalnego, LGD itp.).

3.1.2 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Tabelaryczne zestawienie cech, ich wag, oceny i wartości w tym obszarze prezentuje tabela 31.

Tabela 31 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
II/1	położenie Gminy	15%	3	0,45
II/2	las i tereny zielone	14%	3	0,42
II/3	surowce naturalne	10%	2	0,20
II/4	zasoby wodne	15%	3	0,45
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	10%	2	0,20
II/6	gleby (bonitacja)	10%	2	0,20
II/7	atmosfera	15%	2	0,30
II/8	brak obszarów zagrożonych	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie pozycji:

II/1 położenie, lokalizacja Gminy ma istotne znaczenie dla możliwości rozwojowych,

II/2 lasy i tereny zielone – Gmina Jedlnia-Letnisko leży w sąsiedztwie Puszczy Kozienskiej, jest zalesiona w 14% (średnia lesistość Polski 2013 – 29,4%),

II/3 surowce naturalne – oceniono poziom ilości kopalin w Gminie,

II/4 zasoby wodne – Gmina położona jest w widłach dwóch rzek: Pacynki i Gzówki. Wschodni skraj Gminy znajduje się w obrębie zlewni rzeki Zagożdzonek (lewy dopływ Wisły), na terenie Gminy znajduje się zalew „Siczki”,

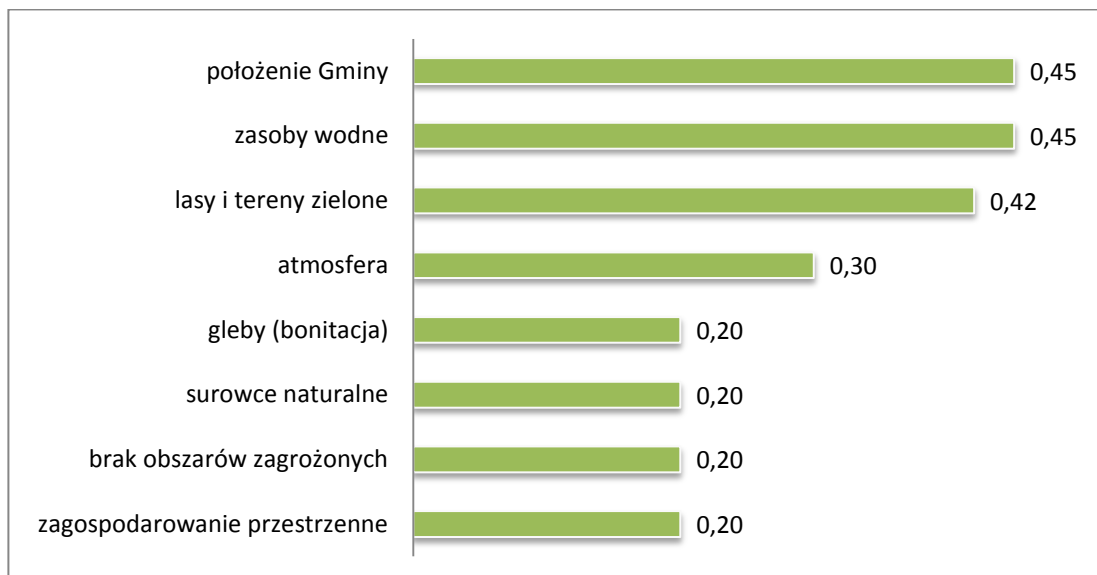
II/5 zagospodarowanie przestrzenne, oceniono stan formalny (uchwalone plany itp.),

II/6 gleby (bonitacja) – Gmina Jedlnia-Letnisko posiada gleby średniej jakości,

II/7 atmosfera – brak źródeł zanieczyszczeń powoduje bardzo dobry stan atmosfery,

II/8 obszary zagrożone – położenie Gminy jest pod tym względem dobre.

Podobnie jak w poprzednim obszarze dokonano sortowania cech i zaprezentowano je w postaci wykresu.

Wykres 11 Bilans Strategiczny w obszarze stanu środowiska
Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres ilustruje, iż Gmina Jedlnia-Letnisko ma dobre warunki do dalszego rozwoju rolnictwa (szczególnie ekologicznego) oraz doskonały potencjał w zakresie wykorzystania warunków przyrodniczych (potencjału rzek – zalew „Siczki”, lasów). Dużym atutem Gminy jest jej położenie w pobliżu Radomia.

3.1.3 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Zestawienie cech bilansu zgodnie z przyjętą metodyką zawiera tabela 32.

Tabela 32 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
infrastruktura				
III/1	mieszkalnictwo	6%	3	0,18
III/2	sieć komunikacyjna	9%	1	0,09
III/3	komunikacja publiczna	9%	2	0,18
III/4	sieć wodociągowa	11%	3	0,33
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	9%	1	0,09
III/6	sieć energetyczna	6%	3	0,18
ekonomia				
III/7	usługi i przetwórstwo	10%	2	0,20
III/8	turystyka i rekreacja	10%	2	0,20
III/9	handel, transport i magazynowanie	10%	2	0,20
III/10	budownictwo	10%	2	0,20
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10%	3	0,30

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie opisanych cech:

III/1 mieszkalnictwo – poziom mieszkalnictwa jest zadowalający,

III/2 sieć komunikacyjna – w Gminie Jedlnia-Letnisko stan sieci oceniono jako wystarczający, jednak naprawy wymagają w szczególności nawierzchnie dróg,

III/3 komunikacja publiczna – połączenia pomiędzy większymi miejscowościami są dobre, problemy pojawiają się w przypadku mniejszych miejscowości,

III/4 sieć wodociągowa – Gmina jest prawie w pełni zwodociągowana,

III/5 sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami – sieć kanalizacyjna wymaga rozbudowy,

III/6 sieć energetyczna – w Gminach wiejskich energetyka nie jest kluczowym wyzwaniem,

III/7 usługi i przetwórstwo – poziom rozwoju jest średni,

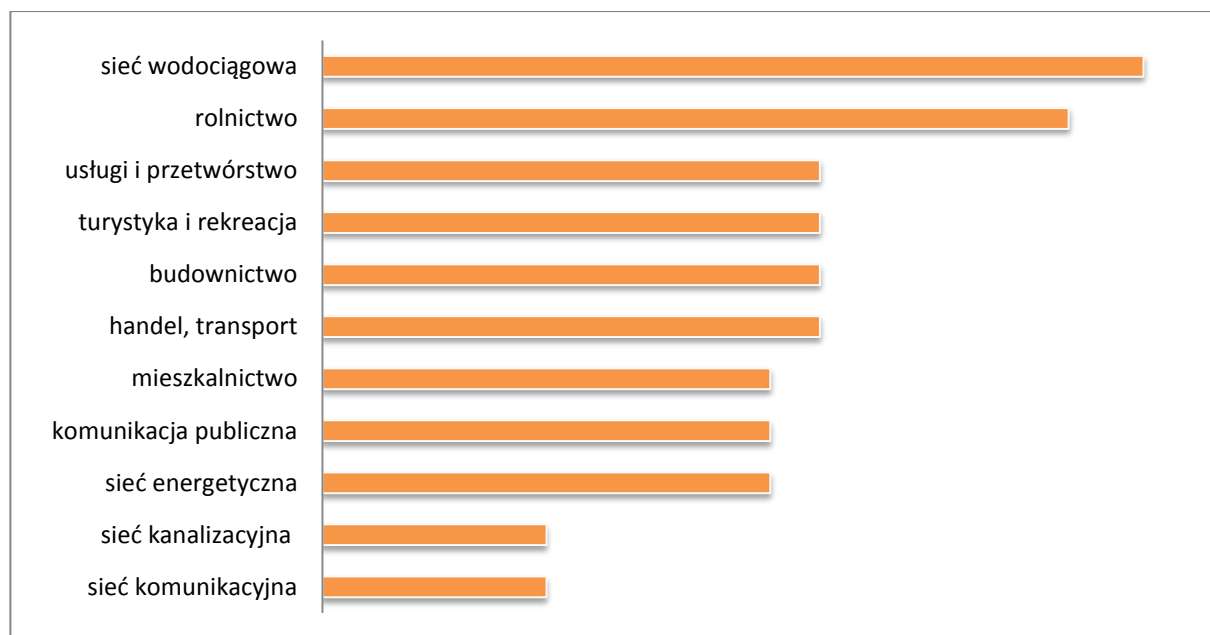
III/8 turystyka – poziom rozwoju jest średni,

III/9 handel, transport i magazynowanie - cecha w sposób zagregowany, rozwój handlu detalicznego należy ocenić jako zadowalający, natomiast magazynowanie i transport traktowane jako zaplecze dla rozwoju gospodarczego jest słabo rozwinięte,

III/10 budownictwo – poziom rozwoju budownictwa jest zadowalający,

III/11 rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – poziom rozwoju rolnictwa jest wysoki.

Prezentacja cech i ich wartości na wykresie 12 pokazuje, że atutem Gminy jest prawie pełne jej zwodociągowanie oraz rozwój rolnictwa. Podstawą do dalszego rozwoju jest jednak rozbudowa sieci kanalizacyjnej i oraz poprawa stanu sieci komunikacyjnej.

Wykres 12 Bilans Strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

3.2 ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY JEDLNIA-LETNISKO

Dokonując bilansu Strategicznego oceniono stan aktualny Gminy Jedlnia-Letnisko. W celu określenia możliwości rozwojowych dokonano analizy potencjału rozwojowego dla poszczególnych cech w sposób następujący:

Do każdej cechy dołączono kolumnę z opisaną „możliwością zmiany” danej cechy w skali: 0 – brak możliwości zmiany, 1 – niewielka możliwość zmiany, 2 – duża możliwość zmiany. Niektóre cechy, dla których nie ma możliwości zmiany (wartość 0) pominięto w analizie.

Ponadto wprowadzono drugą zmienną, którą jest możliwość finansowania rozwoju spoza budżetu Gminy. W przypadku tej zmiennej wartość 1 – oznacza niewielkie możliwości, 2 – pewne możliwości i 3 – duże możliwości zewnętrznego finansowania niekomercyjnego. Brane były pod uwagę takie formy pozyskania środków jak: środki z Unii Europejskiej, partnerstwo publiczno – prywatne i możliwość pozyskania inwestorów. Wskaźnik potencjału rozwojowego poszczególnych Gmin określa wzór:

$$W_{pr} = W_c \times M_z \times M_f$$

gdzie:

W_{pr} – wskaźnik potencjału rozwojowego,

W_c – waga cechy (z bilansu Strategicznego),

M_z – możliwości zmian,

M_f – możliwości finansowania.

3.2.1 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

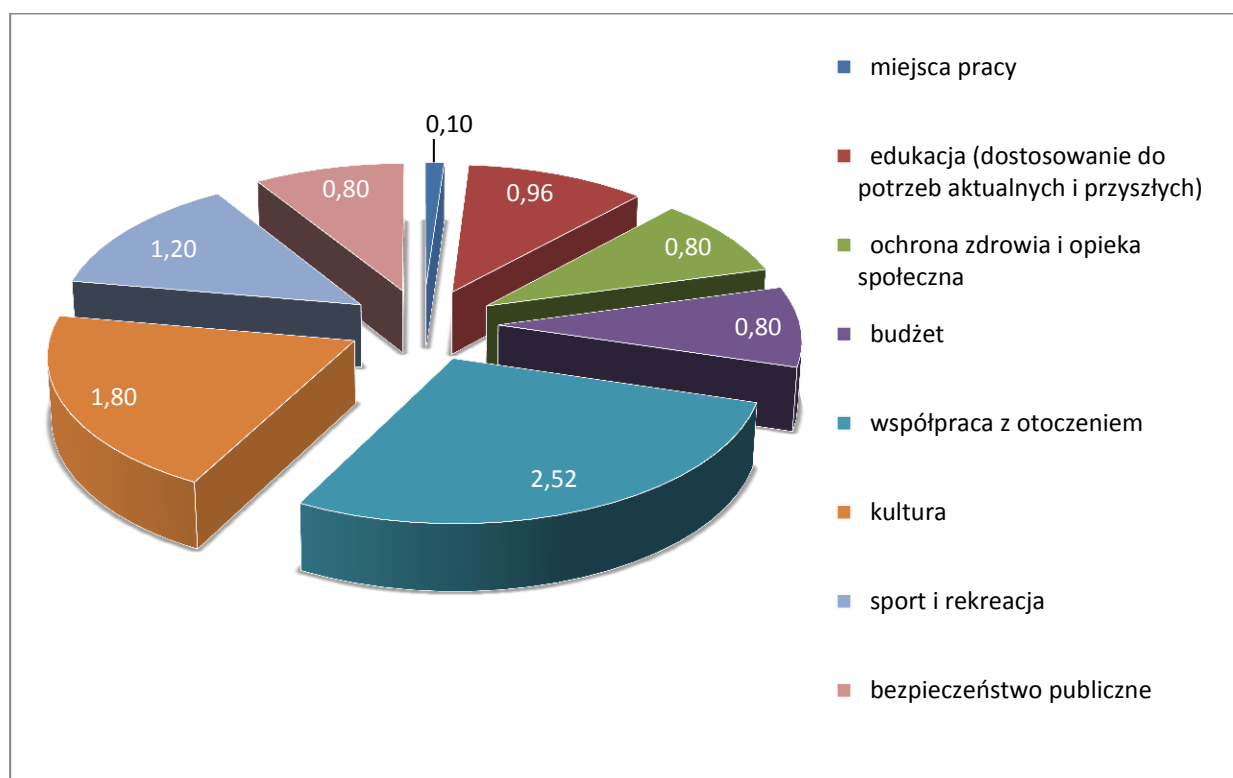
Tabelaryczne zestawienie prezentuje tabela 33:

Tabela 33 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
I/1	ludność	14%	0,00
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	10%	0,10
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	12%	0,96
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	0,80
I/5	budżet	10%	0,80
I/6	współpraca z otoczeniem	14%	2,52
I/7	kultura	10%	1,80
I/8	sport i rekreacja	10%	1,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie poszczególnych cech znajduje się pod tabelą 30. Aby pokazać największe możliwości zaprezentowano potencjał w postaci wykresu 13. Wykres prezentuje wyraźnie, że największy potencjał rozwojowy Gminy Jedlnia-Letnisko zawarty jest w możliwości oparcia się o współpracę z otoczeniem i kulturę, a także wykorzystanie dobrej bazy oświatowej.

Wykres 13 Bilans Strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

3.2.2 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Ze względu na niewielką zależność od aktywnych działań w tym obszarze oceniono tylko kilka cech. Analizę przedstawiono w tabeli 34.

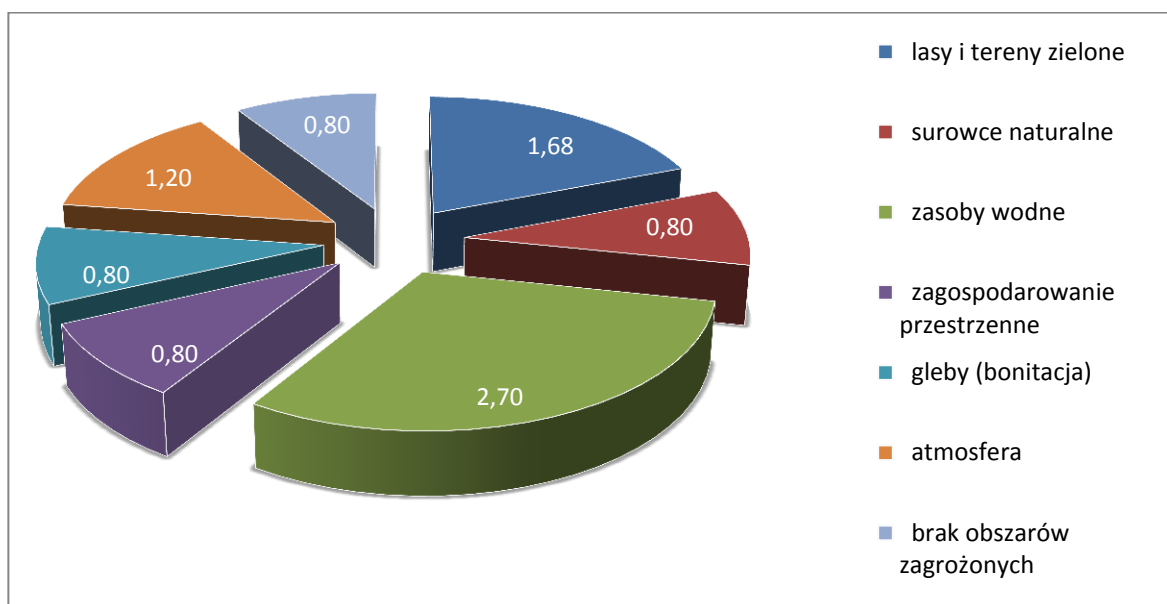
Tabela 34 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
II/1	położenie Gminy	15%	0,00
II/2	las i tereny zielone	14%	1,68
II/3	surowce naturalne	10%	0,80
II/4	zasoby wodne	15%	2,70
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	10%	0,80
II/6	gleby (bonitacja)	10%	0,80
II/7	atmosfera	15%	1,20
II/8	brak obszarów zagrożonych	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 31.

Podobnie zaprezentowano potencjał obszaru na wykresie 14.

Wykres 14 Bilans Strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Największy potencjał rozwojowy Gminy Jedlnia-Letnisko w obszarze środowiskowym tkwi w możliwościach odpowiedniego wykorzystania potencjału przyrodniczego. Czyste powietrze, wspaniałe widoki i nieskażone środowisko to kolejne atuty w tym obszarze.

3.2.3 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

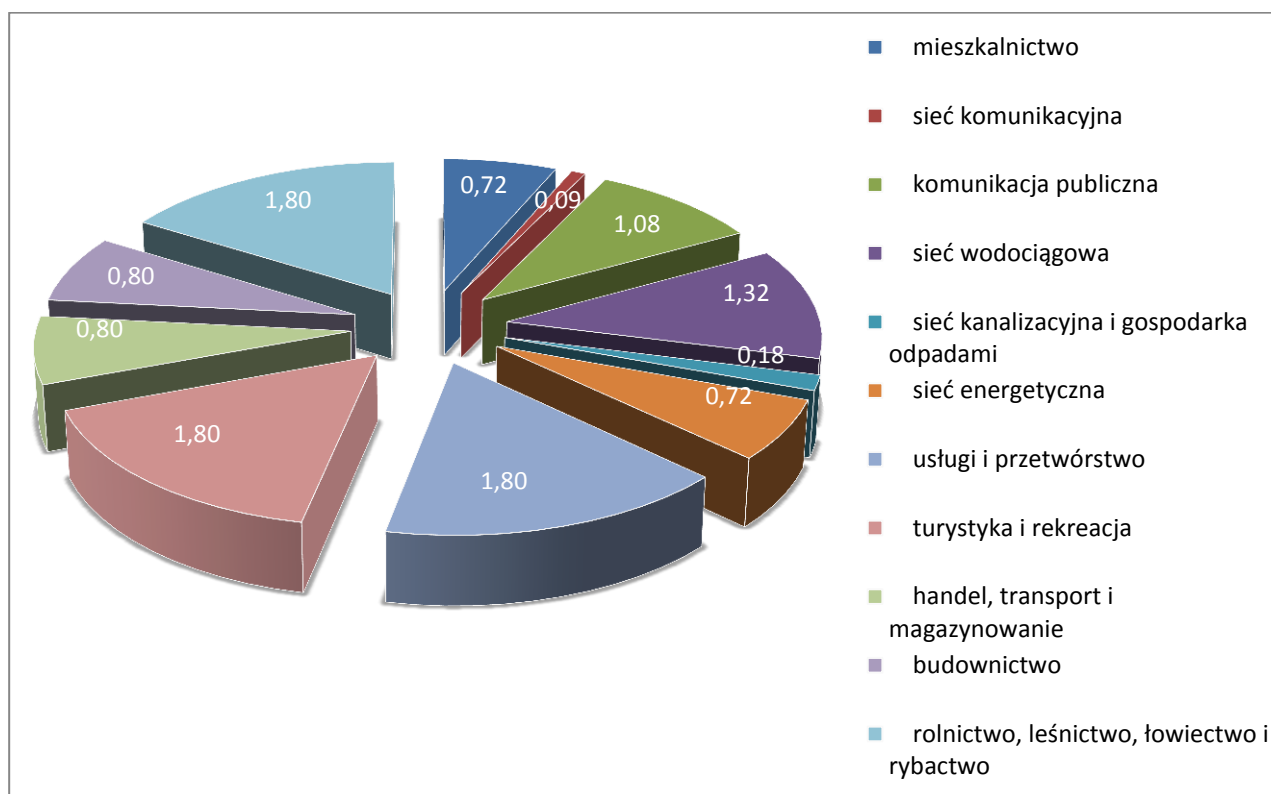
Rozwój gospodarczy jest najważniejszy dla wzrostu dobrobytu mieszkańców. Zarówno bezpośredni skutek (spadek bezrobocia) jak i pośredni (wzrost wpływów z podatków) powoduje, że rozwój tego obszaru ma zwielokrotniony wpływ na rozwój Gminy. Prezentacje potencjału rozwojowego zawarto w tabeli 34.

TABELA 35 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
infrastruktura			
III/1	mieszkalnictwo	6%	0,72
III/2	sieć komunikacyjna	9%	0,09
III/3	komunikacja publiczna	9%	1,08
III/4	sieć wodociągowa	11%	1,32
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	9%	0,18
III/6	sieć energetyczna	6%	0,72
ekonomia			
III/7	usługi i przetwórstwo	10%	1,80
III/8	turystyka i rekreacja	10%	1,80
III/9	handel, transport i magazynowanie	10%	0,80
III/10	budownictwo	10%	0,80
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10%	1,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 32. Graficzna prezentacja potencjału rozwojowego zaprezentowana została na wykresie 15.

Wykres 15 Bilans Strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres pokazuje, że największy potencjał rozwojowy Gminy Jedlnia-Letnisko to dalszy rozwój rolnictwa poprzez wykorzystanie sprzyjających warunków (m. in. rolnictwa ekologicznego), rozwój turystyki (agroturystyki, turystyki weekendowej) oraz rozwój usług związanych z przetwórstwem, handlem i magazynowaniem.

4. WYBÓR STRATEGII GMINY JEDLNIA-LETNISKO

4.1. ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY JEDLNIA-LETNISKO

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze Gminy nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów częściowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami Strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków Strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającą akcent gospodarczy).

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego Gminy:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny,
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron Gminy – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych,
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców,**
5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania Gminy,
6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji,**
7. **Zasada koncentracji środków,**
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny,

9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszą Strategią wzięto pod uwagę specyfikę Gminy, jaką jest Jedlnia-Letnisko. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej Gminy w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

4.2. ANALIZA SWOT/TOWS GMINY JEDLNIA-LETNISKO

4.2.1. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad Strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Na wszystkich etapach prac stosowano maksymalizację efektu partycypacji poprzez wielokrotne konsultacje społeczne. Podczas prac nad Strategią wyróżnić można cztery podstawowe etapy konsultacji:

1. Konsultacje wstępne,
2. Konsultacje robocze w trakcie prac zespołu nad przygotowaniem dokumentu,
3. Konsultacje końcowe polegające na poddaniu projektu dokumentu ocenie społecznej (w dniach 29 sierpnia 2016 r. – 12 września 2016 r. przeprowadzono konsultacje ogólnogminne, mieszkańcy mieli możliwość wnoszenia uwag z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego i przesłania go elektronicznie lub dostarczenia do UG)
4. Procedowanie projektu dokumentu przed Radą Gminy.

Podczas warsztatów i konsultacji uzyskano bardzo wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w pewien wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych w niniejszej Strategii Celach Strategicznych, Programach i Działaniach, tworzących razem Plan Zadań Inwestycyjnych. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje złożone wnioski bez bardzo szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu Gminnego. Natomiast są cenną informacją dla władz Gminy pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców. Co interesujące, wydaje się, że dla Gminy Jedlnia-Letnisko bardzo duże znaczenia mają działania dotyczące partnerstwa lokalnego, integracji społeczeństwa itp. Te działania, nie zawsze wymagają wielkich środków. Na skutki trzeba poczekać, jednak tylko w ten sposób można

pobudzić tkwiący w lokalnej społeczności potencjał. Dopiero potencjał społeczny może wykorzystać istniejące możliwości o charakterze materialnym.

Dużym wyzwaniem są też potrzeby dotyczące obszarów objętych jurysdykcją innych podmiotów samorządowych (drogi i inwestycje w pasie drogowym dróg ponadgminnych). Tu też możliwości działania Gminy są ograniczone, a partycypacja w kosztach oznacza wydatek bez podniesienia majątku Gminy Jedlnia-Letnisko.

Pominięto wnioski dotyczące innych, aktualnych programów realizowanych w Jedlni-Letnisko.

Oryginały wniosków złożonych w ramach konsultacji społecznych są dostępne w Urzędzie Gminy.

4.2.2. ANALIZA SWOT GMINY JEDL尼亚-LETNISKÓ NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Analiza SWOT (jakościowa) została sporządzona na podstawie informacji uzyskanych od uczestników konsultacji społecznych. Respondenci wypełnili protokoły (załączniki nr 8, 9 i 10 – szablony) wyrażające ich opinie dotyczące sytuacji w Gminie Jedlnia-Letnisko. W tabeli 36 zamieszczono zestawienie najważniejszych silnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń.

TABELA 36 ANALIZA SWOT GMINY JEDL尼亚-LETNISKÓ (JAKOŚCIOWA)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobre położenie komunikacyjne,• Dobra sytuacja środowiskowa,• Rozwijająca się sieć ścieżek rowerowych,• Miejsce zamieszkania dla radomian,• Walory krajobrazowo-przyrodnicze,• Strefa wolna od zanieczyszczeń poprodukcyjnych,• Uprawne grunty rolne i możliwość produkcji żywności ekologicznej,• Dogodna lokalizacja na domy całoroczne, działki rekreacyjne, domy pogodnej jesieni, sanatoria, miejsca wypoczynku,	• Słaba komunikacja z Warszawą,• Brak, słabość lub niedostosowanie szkolnictwa, zwłaszcza zawodowego do potrzeb,• Brak absolwentów z wykształceniem dostosowanym do potrzeb rynku,• Brak przedszkoli,• Bierność społeczeństwa (problemy z chętnymi do udziału w bezpłatnych zajęciach aktywizujących),• Brak potrzeby dostosowania swoich umiejętności do potrzeb rynku pracy,• Brak terenów inwestycyjnych,• Zanieczyszczony zalew i lasy,• Brak kanalizacji w wielu

• Tzw. niska emisja – z kotłowni przydomowych.	miejsowościach, • Brak edukacji ekologicznej i prozdrowotnej, • Niedostateczne wykorzystanie źródeł energii, • Brak punktu informacji turystycznej (czynnego w dni świąteczne), • Brak ośrodka kultury, • Brak lokalizacji centrum Gminy,
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Stworzenie wraz z innymi Gminami i powiatem programu kształtowania świadomości potrzeb zawodowych u uczniów już w gimnazjum, • Inwentaryzacja potencjalnych obszarów działań mających na celu zakup i scalenie gruntów pod inwestycje, • Zachęty do upraw ekologicznych, korzystanie z odnawialnych źródeł energii, • Rozszerzenie bazy turystyczno-rekreacyjnej, • Rozwój bazy rekreacyjnej wokół zalewu „Siczki”, Na bazie porozumienia z Uniwersytetem Technologiczno-Humanistycznym w Radomiu: • Przygotowanie Zintegrowanego Produktu Turystycznego, • Stworzenie silnej marki turystycznej „Jedlnia-Letnisko”, • Lokalna Organizacja Turystyczna	• Największym pracodawcą jest sektor publiczny, • Bezrobocie, • Starzenie się społeczeństwa, • Brak zaangażowania mieszkańców Gminy,

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych

Jakościowa analiza SWOT pokazuje, że Gmina Jedlnia-Letnisko powinna nadal rozwijać się w oparciu o swoje korzystne położenie wykorzystując w tym celu wieloletnie tradycje. Kolejnym plusem położenia Gminy jest jej duży potencjał związany z wykorzystaniem

akwenów znajdujących się w Gminie. Można rozwijać turystykę weekendową oraz agroturystykę, co może być korzystne także pod względem handlowym. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna może pomóc w poszukiwaniach zarówno turystów, inwestorów jak i osób zainteresowanych osadnictwem w czystej i pięknej okolicy. W świetle starzenia się społeczeństwa ten kierunek może być interesującą możliwością rozwoju. Gmina powinna dalej rozwijać ten potencjał redukując swoje słabości podnosząc poziom usług, np. sprzyjając rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, dbając o jakość sieci komunikacyjnej itp. Walory Gminy podnoszą nie wykorzystane w pełni możliwości turystyczne, zarówno w oparciu o kapitał historyczny jak i interesujące otoczenie – duża ilość lasów, piękne widoki, zalew „Siczki”. Niemniej realizacja tego celu wymaga konsekwentnego wzmacniania dotychczasowych działań, takich jak poprawa stanu infrastruktury (przede wszystkim rozwinięcie sieci kanalizacyjnej, wodociągi, jakość dróg), dbałość o infrastrukturę kulturalną i sportową. Propagowanie ekologicznych form rolnictwa doskonale wpisuje się w obraz Gminy zachęcającej do osiedlenia się w niej. Ponadto, aby wzmocnić możliwości finansowe realizacji przedsięwzięć należy szukać możliwości wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne. Oczywiście wśród zewnętrznych najważniejszą opcją jest maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych, głównie z UE (warto zwrócić uwagę także na tzw. Fundusze Norweskie, oraz środki krajowe, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej). Trzeba też poszukiwać możliwości realizacji wybranych zadań w inny sposób, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Dotyczy to zwłaszcza projektów związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych. Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu, zarówno wewnętrznego jak i opartego o imigrację. Trudnym do rozwiązania ograniczeniem jest brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych w Gminie. Należy rozpoznać możliwości współpracy z ościennymi Gminami tzn. miastem Radomiem, Gminami Jastrzębia, Gózd i Pionki, także w kontekście powstającego centrum logistycznego Sadków.

4.2.3. ANALIZA SWOT GMINY JEDLNIA-LETNISKÓ (ILOŚCIOWA)

Ze względu na charakter Gminy a zwłaszcza jej gospodarki powinno się wyodrębnić obszary dające największy efekt rozwojowy. Taka analiza pociąga za sobą poważne wyzwania w obszarze metodycznym, zwłaszcza przy analityce o charakterze ilościowym. W pierwszym kroku tej analizy w oparciu o wcześniej dokonany bilans Strategiczny zestawiono ilościową analizę SWOT Gminy Jedlnia-Letnisko.

Tabela 37 ANALIZA SWOT GMINY JEDLNIA-LETNISKO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Ludność, • Współpraca z otoczeniem, • Położenie Gminy, • Zasoby wodne, • Sieć wodociągowa, • Rolnictwo.	• Bezrobocie, • Sieć komunikacyjna, • Sieć kanalizacyjna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Współpraca z otoczeniem, • Kultura, • Lasy i tereny zielone, • Zasoby wodne, • Usługi i przetwórstwo, • Turystyka i rekreacja, • Rolnictwo.	• Ludność (migracje, starzenie się społeczeństwa), • Miejsca pracy, bezrobocie, • Sieć komunikacyjna, • Sieć kanalizacyjna.

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów Gminy.

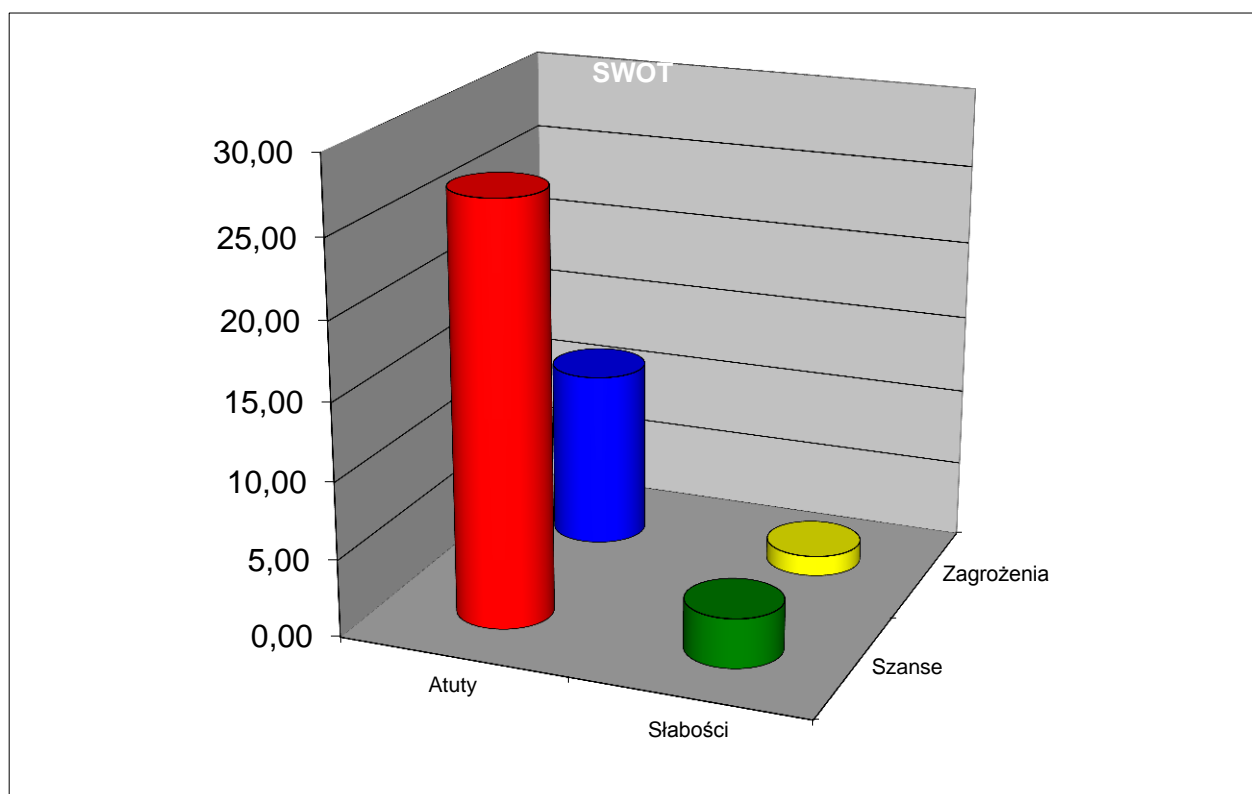
Dla celów analizy przedstawionej powyżej zastosowano zintegrowaną metodykę analizy SWOT-TOWS opracowaną w Remedis S.A. Opiera się o zmodyfikowany, klasyczny podział na obszary wewnątrz i na zewnątrz analizowanego podmiotu na obszar statyczny – silne i słabe strony – i dynamiczny – możliwości i zagrożenia. W analizie do oceny wartościowej wykorzystano zarówno informacje od uczestników procesu prac nad Strategią jak i ocenę ekspercką. Tabela zamieszczona powyżej obejmuje SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo w oparciu o istniejące dokumenty Strategiczne wyższego rzędu (głównie Strategię Rozwoju Kraju 2020) przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację Gminy.

Analizy SWOT/TOWS – służą do badania relacji pomiędzy atutami i słabościami Gminy, a szansami i zagrożeniami mogącymi pojawić się w otoczeniu głównie w celu dokonania wyboru najwłaściwszego wariantu Strategii. Analiza SWOT służy ocenie sił i słabości Gminy w kontekście możliwości i zagrożeń – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłość”, natomiast TOWS jest analizą możliwości i zagrożeń przyszłości w kontekście silnych i słabych stron Gminy. Analiza SWOT/TOWS, po uprzednim zdefiniowaniu listy czynników oraz ich ocenie opiera się na następujących zasadach:

- Badaniu podlegają relacje pomiędzy silnymi i słabymi stronami a możliwościami i zagrożeniami, przy czym:
 - W analizie SWOT istnienie interakcji stwierdza się odpowiadając na następujące pytania:

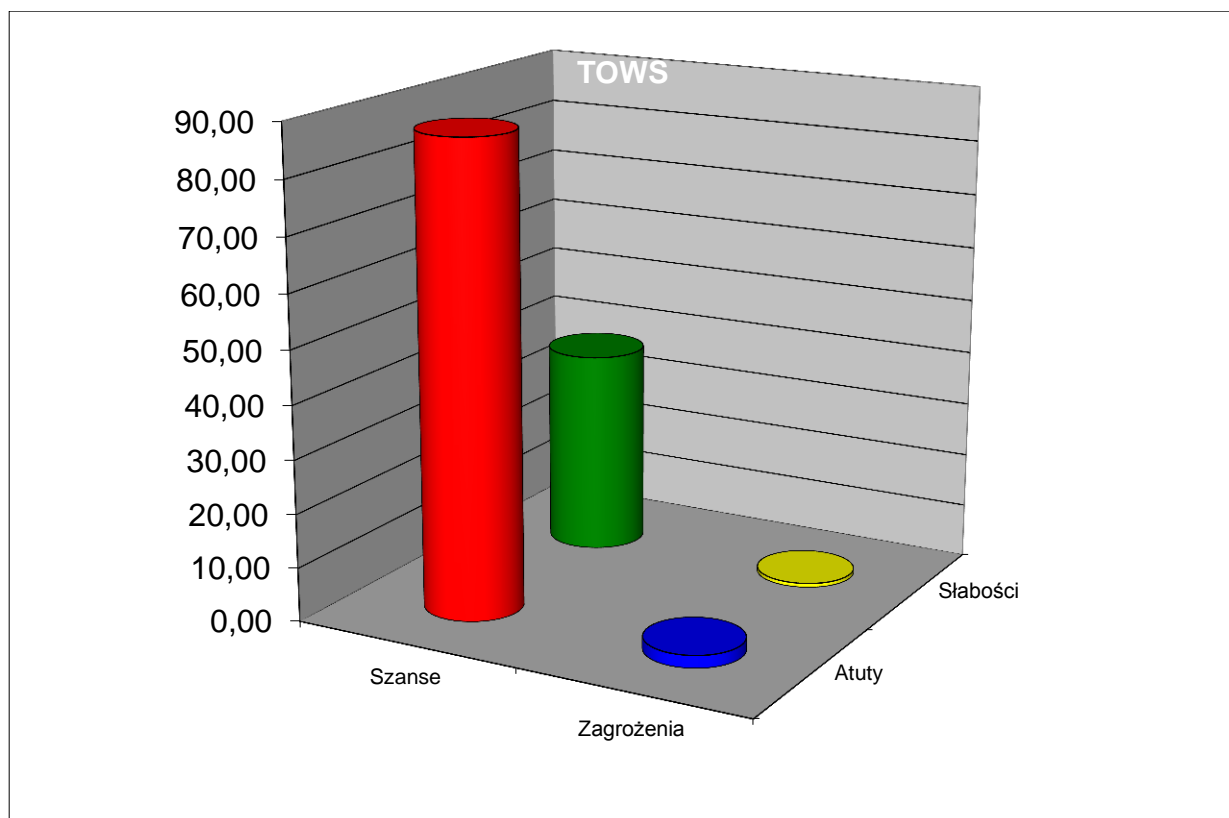
- czy zdefiniowane silne strony pozwolą wykorzystać możliwości, które mogą się zdarzyć?
 - czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się możliwości?
 - czy zidentyfikowane silne strony pozwolą na przezwycięzenie możliwych zagrożeń?
 - czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływania potencjalnych zagrożeń?
- W analizie TOWS występowanie relacji określa się odpowiadając na pytania:
 - czy zagrożenia osłabiają zidentyfikowane silne strony?
 - czy możliwości spotęgują posiadane silne strony?
 - czy zagrożenia spotęgują występujące słabości?
 - czy potencjalne możliwości pozwolą przezwyciężyć istniejące słabe strony?
- Dla każdego z wyspecyfikowanych powyżej pytań buduje się odpowiednią tablicę, za pomocą której bada się relacje pomiędzy parami czynników, przypisując istniejącemu silnemu powiązaniu cyfrą „2”, słabej „1”, nieistniejącej „0”;
 - Otrzymane sumy powiązań (poziome i pionowe) podlegają przemnożeniu przez wartość odpowiedniego czynnika, określonego w bilansie Strategicznym, tworząc poziome i pionowe wartości interakcji a ich suma łączną wartość interakcji.
 - Zestawienie wartości interakcji dla poszczególnych par czynników stanowi wskazówkę do wyboru najkorzystniejszego wariantu Strategii. Różne warianty Strategii różnią się metodyką ich wdrażania, dostosowaną do ich charakteru, określoną dwoma podstawowymi czynnikami:
 - Wielkością potrzebnych środków na realizację Strategii (i/lub poziomem ryzyka finansowego budżetu),
 - Intensywnością zmian (zakres programów, harmonogram przedsięwzięć itp.).

Na wykresie 16 przedstawiono zintegrowaną analizę SWOT w ujęciu ilościowym dla Gminy Jedlnia-Letnisko (pełne macierze zawarte są w rozdziale załączniki na końcu dokumentu).

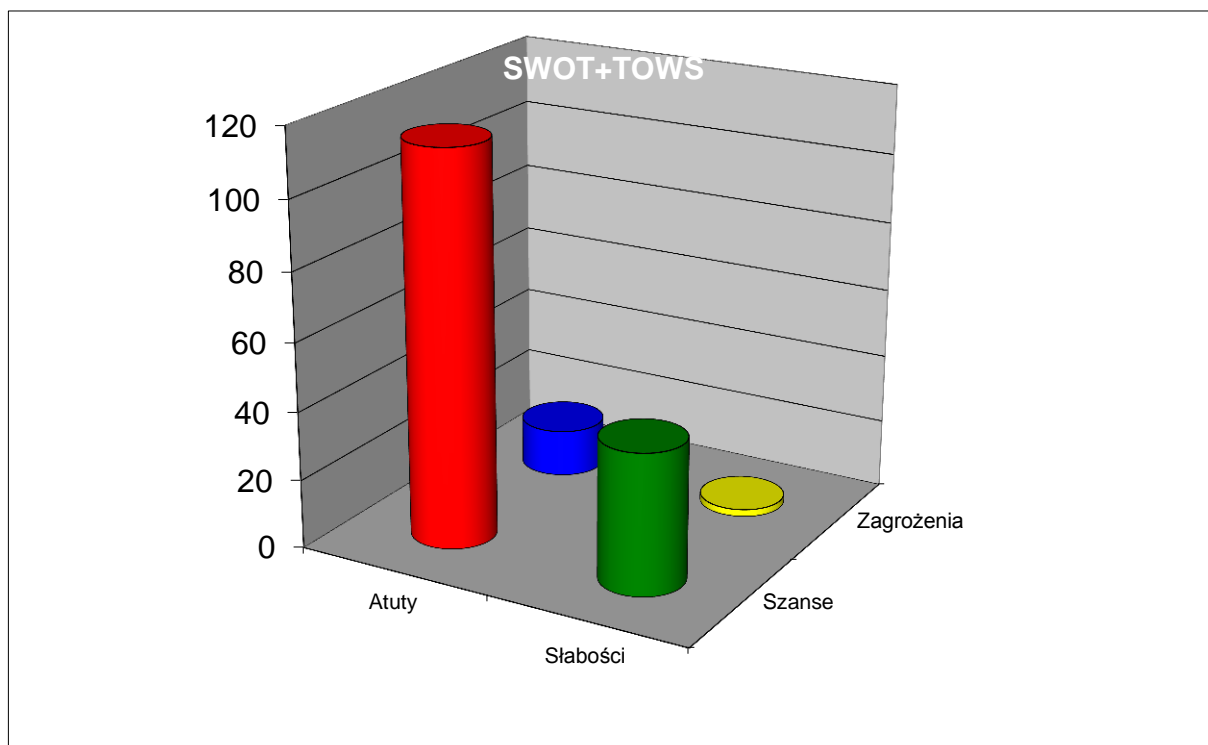
Wykres 16 SWOT Gminy Jedlnia-Letnisko
Źródło: Analiza Remedis SA

Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano analizy TOWS, przedstawionej na wykresie 17 (pełne macierze zawarte są w rozdziale Załączniki na końcu dokumentu).

Wykres 17 TOWS Gminy Jedlnia-Letnisko
Źródło: Analiza Remedis SA

Zgodnie z przyjętą metodyką i dla zredukowania efektu nieproporcjonalności wag przy prowadzeniu analizy SWOT opracowano także zestawieniową analizę SWOT + TOWS. Jej wynik prezentuje wykres 18.

Wykres 18 SWOT/TOWS Gminy Jedlnia-Letnisko
Źródło: Analiza Remedis SA

To sugeruje wybór Strategii agresywnej, zwanej też „maksi-maksi”. Należy wykorzystywać pojawiające się szanse przy pomocy posiadanych silnych stron.

Sprowadzając powyższe uogólnione omówienie wyników analizy SWOT-TOWS Strategia Gminy Jedlnia-Letnisko powinna skoncentrować się na wykorzystaniu szans:

- dalszego rozwoju rolnictwa, także poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego,
- dalszego rozwoju przedsiębiorczości, w szerokim rozumieniu, nie tylko w zakresie powiększania ilościowych dotychczasowych działalności ale także poszukiwania nowych rozwiązań gospodarczych i tworzenia miejsc pracy przyjaznych m. in. osobom zaangażowanym w produkcję, handel i usługi związane z rolnictwem. Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi przedsiębiorczości,
- rozwojowi agroturystyki oraz turystyki weekendowej i krótkoterminowej, która wymaga starannie przygotowanej oferty (np. zalew „Siczki”). Warto wykorzystać potencjał płynący z wykorzystania zasobów wodnych i leśnych (spływy, wędkarstwo itp.). Warto również poszerzać ofertę kulturalną (regionalny produkt) oraz rozbudować bazę

sportową sprzyjającą napływowi turystów (siłownie na powietrzu, ścieżki rowerowe, ścieżki zdrowia),

- pojedyncza Gmina jest zbyt mała, aby sprostać wyzwaniom XXI wieku, dlatego ważnym elementem służącym rozwojowi jest współpraca z otoczeniem. Stąd waga współpracy z wieloma organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy oraz sąsiednimi Gminami, powiatem i partnerami z zagranicy,
- jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, szczególnie jeśli chodzi o nawierzchnię dróg i infrastrukturę okołodrogową (oświetlenie, parkingi, chodniki),
- należy kontynuować rozwiązanie sanitacji w Gminie,
- najciekawszym i prawdopodobnie najtrudniejszym wyzwaniem staje się problem demografii. Niemniej warto pamiętać, że w skali pojedynczej Gminy rozwiązaniem może być nie tylko rozwój wewnętrzny. Do Gminy dającej dobre warunki życia będą przybywać nowi mieszkańcy z zewnątrz – np. z pobliskiego Radomia chcący zamieszkać w cichej i spokojnej okolicy, z dala od miejskiego zgiełku. Taka migracja może pomóc w rozwiązywaniu problemów demograficznych. Dlatego należy przygotować możliwości osadnicze – np. poprzez uzbrojenie terenów i właściwe przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego.
- należy przygotować się na poszerzenie usług senioralnych – perspektywy demograficzne dla kraju wyglądają niekorzystnie w sytuacji starzejącego się społeczeństwa,
- nie wolno zapominać o zagadnieniach środowiskowych, w tym głównie tzw. niskiej emisji – z kominów indywidualnych kotłowni.

4.3. WIZJA ROZWOJU GMINY JEDLNIA-LETNISKO

Określiwszy Strategię dla Gminy Jedlnia-Letnisko sformułowano wizję i pola rozwoju Strategicznego Gminy.

Gmina Jedlnia-Letnisko - Gmina otwarta na rozwój i współpracę, atrakcyjna dla inwestorów, turystów i mieszkańców, wykorzystująca potencjał położenia oraz oferująca wysoką jakość życia.

**Wykorzystanie
potencjału
Gminy dla
rozwoju**

**Doskonalenie
stanu
infrastruktury
technicznej
i społecznej**

**Społeczeństwo
obywatelskie**

Realizacja wszystkich celów Strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno-ekonomiczny Gminy.

5. CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE GMINY JEDLNIA-LETNISKO

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju obszaru działania, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy Strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowanie taktyczne zaprezentowane zostanie przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Poniżej przedstawiono karty programów operacyjnych Gminy Jedlnia-Letnisko.

5.1. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GMINY DLA ROZWOJU”

Tabela 38 CEL STRATEGICZNY 1

CEL STRATEGICZNY 1	WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GMINY DLA ROZWOJU
Program operacyjny 1.1	Stworzenie stref aktywności gospodarczej poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje
Działanie 1.1.1	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
Opis Działania	Uzbrojenie wszystkich terenów przeznaczonych pod inwestycje
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki unijne
Miernik oceny	Liczba i powierzchnia uzbrojonych działek
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.1.2	Oferowanie pakietu preferencyjnego przedsiębiorcom i inwestorom
Opis Działania	Analiza i wykorzystanie aktualnych, pozostających w kompetencji samorządu możliwości działania (np. zwolnienie z podatków)
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba pozyskanych inwestorów, rozpoczętych inwestycji
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.1.3	Promocja terenów inwestycyjnych
Opis Działania	Reklama w mediach, lobbing wśród przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba pozyskanych przedsiębiorców, rozpoczętych inwestycji
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.1.4	Wzmocnienie wizerunku Gminy przyjaznej przedsiębiorcom

Opis Działania	Współpraca z ogólnopolskimi organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców i mediami branżowymi, promocja oferty, stworzenie Centrum Przedsiębiorczości Gminy Jedlnia-Letnisko
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba akcji promocyjnych, liczba organizacji, z którymi podjęto współpracę, efekty współpracy
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 1.2	Dostosowanie produkcji rolniczej oraz przetwórstwa do funkcjonowania w standardach ekologicznych
Działanie 1.2.1	Wspieranie innowacyjnych technologii
Opis Działania	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami rolniczymi, prowadzenie szkoleń i popularyzacja rozwoju rolnictwa i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.2.2	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego
Opis Działania	Wspieranie, partnerstwo oraz współpraca z osobami zainteresowanymi przetwórstwem lokalnym
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wytworzonych produktów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.2.3	Budowa dróg dojazdowych do pól
Opis Działania	Budowa dróg dojazdowych do pól sukcesywnie w poszczególnych sołectwach
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych dróg
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.2.4	Propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania płodów rolnych na imprezach okolicznościowych
Opis Działania	Promocja sprzedaży produktów rolnych podczas jarmarków, dożynek na terenie Gminy, powiatu i poza jego granicami, stworzenie ulg (zachęt) do upraw ekologicznych oraz rynku certyfikującego skup produktów BIO
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba producentów zdrowej żywności, oferowane produkty
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.2.5	Pomaganie w ukierunkowywaniu produkcji rolnej

Opis Działania	Stworzenie programów pomocowych, organizacja szkoleń zwłaszcza w zakresie dbałości o gleby, wspieranie restrukturyzacji rolnictwa, powiększenie ilości zadrzewień śródpolnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba programów, szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 1.3	Wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości
Działanie 1.3.1	Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców
Opis Działania	Wspieranie tworzenia programów pomocowych, informowanie przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wdrożonych programów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.3.2	Wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń
Opis Działania	Udostępnienie lokali, informowanie o szkoleniach
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.3.3	Wspieranie lokalnych porozumień przedsiębiorców/rolników
Opis Działania	Rozpoznanie i zaproszenie do współpracy działających organizacji rolniczych i przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne
Miernik oceny	Liczba spotkań, efekty współpracy
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.3.4	Wspieranie włączenia społecznego
Opis Działania	Pomoc w otwieraniu działalności gospodarczej osobom zagrożonym wyłączeniem społecznym np. spółdzielnie socjalne
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki Gminne
Miernik oceny	Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wyłączeniem
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.3.5	Wspieranie proinnowacyjności
Opis Działania	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia, wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
Potencjalne źródło	Środki unijne, wojewódzkie, środki Gminne

finansowania	
Miernik oceny	Liczba przedsiębiorstw spełniających wymogi WRPO+ w tym zakresie
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 1.4	Rozwój turystyki
Działanie 1.4.1	Wykorzystanie potencjału i rozbudowa szlaków turystycznych
Opis Działania	Wyeksponowanie walorów przyrodniczych, edukacja ekologiczna, przystosowanie szlaków dla różnych odbiorców (szlaki piesze, rowerowe, konne, kajakowe, nordic walking), rozbudowa miejsc wypoczynku przy szlakach (wiaty, stoły), otwarcie wypożyczalni rowerów i innego sprzętu turystycznego
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych turystów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.2	Zwiększanie potencjału bazy gastronomicznej i noclegowej
Opis Działania	Podnoszenie standardów jakościowych bazy noclegowej, organizacja szkoleń, ułatwienia dla przedsiębiorców, wyznaczenie miejsc na pola namiotowo-campingowe
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych miejsc noclegowych
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.3	Przygotowanie Zintegrowanego Produktu Turystycznego
Opis Działania	Rozważenie współpracy w ramach LGD, powiatu
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Przygotowanie produktu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.4	Promocja i rozwój agroturystyki
Opis Działania	Działania medialne, w tym w mediach elektronicznych, szkolenia, pomoc w przekształcaniu istniejących gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy, liczba szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.5	Promocja walorów Gminy, stworzenie silnej marki turystycznej „JEDLNIA-LETNISKO”
Opis Działania	Utworzenie Lokalnej Organizacji Turystycznej, promocja walorów Gminy, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach, konferencjach

	itp., stworzenie systemu informacji wizualnej, wykorzystanie form elektronicznych np. openstreetmap.org.pl/wspolpraca/jednostki-samorzadowe , stworzenie silnej marki „JEDLNIA-LETNISKO” związanej z wypoczynkiem, turystyką i zdrowiem, współpraca z regionalnymi organizacjami i stowarzyszeniami
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Wzrost liczby turystów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.6	Wykorzystanie możliwości płynących z potencjału zbiornika wodnego „Siczki”
Opis Działania	Stworzenie plaż, miejsc wypoczynku, rekreacji i handlu, otwarcie wypożyczalni sprzętu wodnego, rowerów
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba wykonanych projektów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.7	Propagowanie turystyki weekendowej i kilkudniowej
Opis Działania	Wykorzystanie metod e-promocja tj.: • Openstreetmap Polska (http://openstreetmap.org.pl/), • Geocaching (http://www.geocaching.pl/).
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.8	Organizowanie ośrodków turystyczno-uzdrowiskowych dla osób starszych
Opis Działania	Rozpoznanie realnych możliwości lokalizacji takich ośrodków w sposób przynoszący Gminie korzyści. Organizowanie ośrodków, promocja
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba turystów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 1.4.9	Otwarcie Punktu Informacji Turystycznej
Opis Działania	Otwarcie Punktu Informacji Turystycznej (ew. połączonego z „izbą historii Gminy”, czynnego również w dni świąteczne). Działanie nie musi być realizowane bezp. przez Urząd Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Otwarty PIT
Termin realizacji	2016
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

5.2. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „DOSKONALENIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ”

Tabela 39 CEL STRATEGICZNY 2

CEL STRATEGICZNY 2	DOSKONALENIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ
Program operacyjny 2.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej
Działanie 2.1.1	Budowa i modernizacja dróg Gminnych
Opis Działania	Budowa dróg pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych, położenie nakładek bitumicznych na przygotowane do tego odcinki dróg, realizacja węzła drogowego Jedlnia-Letnisko – Siczki – droga wojewódzka 737
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów wybudowanych dróg
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.1.2	Budowa i modernizacja chodników, parkingów, przystanków
Opis Działania	Budowa i modernizacja chodników na osiedlach i przy drogach, budowa i modernizacja parkingów w okolicach atrakcji turystycznych, miejsc wypoczynku, remonty przystanków autobusowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy i powiatu
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.1.3	Modernizacja starych i budowa nowych energooszczędnych obwodów oświetleniowych
Opis Działania	Dotyczy w pierwszym rzędzie odcinków dróg, gdzie występują zabudowania, miejsc niebezpiecznych (przejścia dla pieszych). Podstawowy zakres: demontaż starych opraw elektrycznych i źródeł światła i montaż nowych źródeł energooszczędnych (LED)
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Ilość kilometrów oświetlonych dróg
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.1.4	Podnoszenie bezpieczeństwa dróg
Opis Działania	W zależności od potrzeb miejscowych dbałość o właściwe oznakowanie, wprowadzanie progów i szykan spowalniających, budowa chodników
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy i powiatu

Miernik oceny	Liczba rozwiązanych problemów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.1.5	Prowadzenie działań lobbingowych na rzecz modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich
Opis Działania	Lobbing, organizacja spotkań
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.2	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych, deszczowych, wodociągowych, gazowych, wymiana pokryć dachowych
Działanie 2.2.1	Rozbudowa systemu kanalizacyjnego Gminy
Opis Działania	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej z wykorzystaniem inteligentnych systemów z monitoringiem sieci, przegląd źródeł ścieków wraz z zadbaniami o prawidłowe odprowadzanie
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.2.2	Budowa przydomowych i zbiorczych oczyszczalni ścieków
Opis Działania	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki Gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.2.3	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej
Opis Działania	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, organizacja środków finansowych, zapobieganie zanikom ciśnienia w sieci, kontrola terenów wodonośnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.2.4	Odbudowa naturalnej retencji
Opis Działania	Renaturyzacja cieków wodnych i odbudowa naturalnej retencji na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko, rozwiązanie problemów związanych z wodami opadowymi i roztopowymi
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki Gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.2.5	Rozbudowa sieci gazowej Gminy

Opis Działania	Rozbudowa sieci, podłączanie do sieci kolejnych gospodarstw
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki Gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba mieszkańców korzystająca z sieci
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.2.6	Umożliwienie mieszkańcom wymiany pokryć dachów eternitem
Opis Działania	Stworzenie możliwości ubiegania się o środki na wymianę pokryć dachów np. na blachę
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki Gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba wymienionych pokryć dachowych
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.3	Rozbudowa Gminnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
Działanie 2.3.1	Budowa nowych i modernizacja istniejących ścieżek rowerowych
Opis Działania	Zaprojektowanie ścieżek i ich budowa oraz modernizacja istniejących, oznakowanie szlaków, lepsze połączenie Jedlni-Letnisko ze ścieżkami w Puszczy Kozienickiej. Ścieżki winny służyć zimą narciarstwu biegowemu.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość kilometrów wybudowanych ścieżek
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.3.2	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich, domów ludowych
Opis Działania	Przygotowanie planów, modernizacja
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych placówek, stopień ich wykorzystania
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.3.3	Budowa i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w miejscowościach sołeckich
Opis Działania	Budowa i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych w miejscowościach sołeckich, budowa siłowni zewnętrznych, zakup sprzętu, wybór lokalizacji, budowa boisk sportowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wybudowane obiekty
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.3.4	Budowa placów zabaw dla dzieci
Opis Działania	Budowa placów zabaw dla dzieci we wszystkich miejscowościach sołeckich, wykonanie małej architektury, niwelacje terenu, zakup

	sprzętu, zagospodarowanie terenu,
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne, prywatne
Miernik oceny	Wybudowane place
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.4	Modernizacja bazy oświatowej
Działanie 2.4.1	Modernizacja istniejących świetlic przyszkolnych
Opis Działania	Przygotowanie planów, modernizacja
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych placówek, liczba dzieci z nich korzystających
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.4.2	Budowa sal komputerowych z dostępem do Internetu
Opis Działania	Stworzenie planów, pozyskanie środków finansowych, budowa, wyposażenie sal w komputery z dostępem do Internetu
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba sal komputerowych, liczba dzieci z nich korzystających
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.4.3	Poprawa stanu bazy szkolnej, przedszkolnej
Opis Działania	Budowa, rozbudowa, remonty budynków, sal gimnastycznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wielkość nakładów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.4.4	Rozbudowa istniejącego lub otwarcie nowego przedszkola
Opis Działania	Zwiększenie liczby miejsc dostępnych dla dzieci w wieku przedszkolnym, analiza możliwości finansowych i lokalowych, otwarcie placówki
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba miejsc w przedszkolach
Termin realizacji	2016-2017
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.4.5	Otwarcie żłobka
Opis Działania	Analiza możliwości finansowych i lokalowych, otwarcie placówki
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Funkcjonująca placówka
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Działanie 2.4.6	Stworzenie środowiskowego domu pomocy i warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych
Opis Działania	Stworzenie środowiskowego domu pomocy i warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych, rozpoznanie możliwości finansowych i lokalowych,
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Funkcjonująca placówka
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.5	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
Działanie 2.5.1	Rozwój fotowoltaiki, pochodzącej z biomasy
Opis Działania	Rozpoznanie lokalnych możliwości, rozpoznanie możliwości finansowania, wspieranie działań edukacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, Gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.5.2	Wspieranie inteligentnego zarządzania energią
Opis Działania	Modernizacja obiektów publicznych w celu zastosowania nowoczesnych rozwiązań
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, Gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.5.3	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Opis Działania	Przygotowanie wymaganych dokumentów do przeprowadzenia termomodernizacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.5.4	Realizacja kompleksowego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej
Opis Działania	Przygotowanie i realizacja PGN
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Stopień realizacji PGN
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.6	Upowszechnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego

Działanie 2.6.1	Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowej na terenie Gminy
Opis Działania	Stworzenie projektu, znalezienie środków na budowę lokalnej sieci w oparciu o istniejące węzły
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, wojewódzkie, Gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z szerokopasmowego Internetu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 2.6.2	Stworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu
Opis Działania	Udostępnienie Internetu np. w świetlicach wiejskich
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba miejsc, w których można korzystać z Internetu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.7	Odbudowa zbiornika wodnego „Siczki”
Działanie 2.7.1	Odbudowa zbiornika wodnego „Siczki”
Opis Działania	Zakres wynikać będzie ze szczegółowych planów ¹¹
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Wykonane prace
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 2.8	Zagospodarowanie przestrzenne
Działanie 2.8.1	Uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poszczególnych rejonów Gminy
Opis Działania	Stworzenie i uchwalenie planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych rejonów Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Uchwalone plany
Termin realizacji	2016-2017
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

¹¹ W czasie tworzenia niniejszego dokumentu rozważane były następujące działania: remont budowli przelewowo-spustowej, budowa przepławki dla ryb, remont zapory czołowej zbiornika wodnego, budowa osadnika w górnej części zbiornika, budowa stanowiska podczyszczania makrofitowego w czaszy zbiornika (na podstawie analizy hydrologicznej), budowa ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż lewego brzegu rzeki Gzówki, budowa pomostów dla wędkarzy, wymiana kładki dla pieszych, odmulenie czaszy zbiornika wodnego, budowa rurociągu płuczącego, siłownia elektryczna na zaporze.

5.3. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE”

Tabela 40 CEL STRATEGICZNY 3

CEL STRATEGICZNY 3	SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE
Program operacyjny 3.1	Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych dzieci i młodzieży
Działanie 3.1.1	Organizowanie różnych form letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży
Opis Działania	Przekazywanie środków, pomoc w organizacji imprez, konkursów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki Gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.1.2	Współpraca z klubami sportowymi, zrzeszającymi osoby uprawiające różne dyscypliny sportu
Opis Działania	Ciągła współpraca jednostek podległych Urzędowi Gminy z klubami działającymi i mogącymi działać na terenie Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń sportowych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 3.2	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy
Działanie 3.2.1	Stworzenie Ośrodka/Domu Kultury w Gminie
Opis Działania	Otwarcie Ośrodka Kultury w Gminie, który przejmie zadania związane z kulturą
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Stopień realizacji programu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.2.2	Intensyfikacja udziału mieszkańców w kulturze jako uczestników i twórców wydarzeń kulturalnych
Opis Działania	Opracowanie i realizacja programów uczestnictwa w kulturze, edukacji kulturalnej, informacji i promocji, oraz przeprowadzenie badań uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Realizacja programu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.2.3	Kultywowanie i promocja tradycji
Opis Działania	Kontynuacja wszelkich działań przypominających i utrwalających tradycje lokalne. Formy to np.: organizacja konkursów

	artystycznych o charakterze lokalnym, wspieranie tworzenia wystaw, zespołów kultywujących lokalną twórczość, zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez organizację warsztatów artystycznych i rękodzielniczych, organizacja festynów, imprez okolicznościowych, koncertów, plenerów artystycznych, zlotów fanów motoryzacji, wystawy artystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki partnerów
Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.2.4	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
Opis Działania	Wspieranie rozwoju istniejących i wspomaganie w powstawaniu nowych organizacji pozarządowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki partnerów
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 3.3	Dbłość o wysoki poziom bezpieczeństwa społecznego
Działanie 3.3.1	Zapewnienie nowoczesnego sprzętu dla OSP
Opis Działania	Zakup specjalistycznego sprzętu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Wartość dostarczonego do OSP sprzętu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.3.2	Modernizacja bazy lokalowej OSP
Opis Działania	Przebudowy strażnic i świetlic, remonty strażnic, remont instalacji, wymiana stolarki okiennej itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych inwestycji
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.3.3	Prowadzenie działań na rzecz przywrócenia Posterunku Policji w Jedlni-Letnisko
Opis Działania	Prowadzenie działań lobbingowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2016-2017
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 3.4	Aktywne i zdrowe starzenie się
Działanie 3.4.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia

Opis Działania	Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.4.2	Stworzenie punktu dziennej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych
Opis Działania	Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych, zapewnienie ludziom aktywnego spędzania czasu, prowadzenie terapii zajęciowych, uruchomienie idei wolontariatu wśród mieszkańców, zapewnienie konsultacji i porad
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, środki unijne i krajowe
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z pomocy, liczba wolontariuszy, stworzenie punktu dziennej opieki
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.4.3	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób reumatycznych, alergicznych, onkologicznych, psychiatrycznych, wad postawy, wymowy itd.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, środki Gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 3.5	Uczenie się przez całe życie (Lifelong Learning)
Działanie 3.5.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Zakup programów, przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.5.2	Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
Opis działania	Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z komunikacji elektronicznej szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.5.3	Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa
Opis działania	Wspieranie wprowadzania rozwiązań TIK dla e-administracji,

	e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia, stworzenie informatora o ofercie kulturalnej, rekreacyjno-sportowej itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki Gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba prowadzonych projektów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.5.4	Promocja postaw ekologicznych
Opis działania	Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Program operacyjny 3.6	Aktywizacja mieszkańców
Działanie 3.6.1	Szkolenia dla mieszkańców
Opis działania	Przeprowadzanie szkoleń dla mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, unijne, powiatowe
Miernik oceny	Liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba przeszkolonych mieszkańców
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.6.2	Ciągłe doskonalenie się urzędników Gminnych w zakresie aktywizacji mieszkańców
Opis działania	Wizyty studyjne w Gminach sąsiednich, partnerskich w celu zapoznania się z dobrymi praktykami w zakresie aktywizacji gospodarczej mieszkańców, szkolenia pracowników Urzędu Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych pracowników, liczba wizyt
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko
Działanie 3.6.3	Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy
Opis działania	Organizacja kształcenia w zakresie zdobywania umiejętności rzemieślniczych, stymulacja inwestycji lokalnych kreujących nowe miejsca pracy, współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, powiatowe, Gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba bezrobotnych, liczba osób, które pracę znalazły, liczba osób przeszkolonych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Jedlnia-Letnisko

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

6. STRATEGIA GMINY JEDLNIA-LETNISKO A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko w latach 2016-2025 na tle innych dokumentów Strategicznych – przede wszystkim Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Analiza wykazuje zbieżność Strategii Gminy z dokumentami Strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi Gminy.

6.1. STRATEGIA EUROPA 2020

Strategia „Europa 2020” jest dziesięcioletnią Strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one **zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem**. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla Strategii obszarach, takich jak: **innowacje, gospodarka cyfrowa, zatrudnienie, młodzież, polityka przemysłowa, ubóstwo i oszczędne gospodarowanie zasobami**.

Wdrażanie celów Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko przyczynia się do realizacji Strategii „Europa 2020”.

6.2. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna Strategia rozwojowa Polski do 2020 roku. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK

wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo.

Działania wskazane w SRK będą konkretyzowane poprzez cele i programy Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025.

6.3. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „**Polska 2030**. Trzecia fala nowoczesności” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Celem Strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie i próba uniknięcia tzw. „straconej dekady” – wolniejszego rozwoju gospodarczego niż w poprzednich latach, który powodowałby negatywny wpływ na jakość życia ludzi. Strategia zakłada więc zbudowanie przewag konkurencyjnych do 2030 roku, tak, aby po wykorzystaniu obecnych sił rozwojowych Polska posiadała nowe potencjały wzrostu w obszarach, które dotychczas nie były eksploatowane, np. w obszarze edukacji.

Głównym celem dokumentu **Polska 2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech Strategicznych obszarach: **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.**

Cele Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko, programy z tym związane, a także przedstawione kierunki działań wpisują się w cele przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”

6.4. RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów Strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko przyczyni się do urzeczywistniania tych wyzwań w skali pojedynczej Gminy.

6.5. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),

- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Strategii Gminy Jedlnia-Letnisko zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

6.6. KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Główny cel Strategiczny polityki regionalnej określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to:

- Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Realizacja tego celu jest możliwa dzięki koncentracji środków w obszarach i działaniach, które w największym stopniu będą przyczyniały się do realizacji celów szczegółowych tj.:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025 będzie realizować założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

6.7. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2014- 2020

Programy operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko są zbieżne z priorytetami inwestycyjnymi wszystkich osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 o nazwach:

- Oś priorytetowa I: Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce,
- Oś priorytetowa II: Wzrost e-potencjału Mazowsza,
- Oś priorytetowa III: Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości,
- Oś priorytetowa IV: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną,
- Oś priorytetowa V: Gospodarka przyjazna środowisku,
- Oś priorytetowa VI: Jakość życia,
- Oś priorytetowa VII: Rozwój regionalnego systemu transportowego,
- Oś priorytetowa VIII: Rozwój rynku pracy,
- Oś priorytetowa IX: Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem,
- Oś priorytetowa X: Edukacja dla rozwoju regionu,
- Oś priorytetowa XI: Pomoc techniczna.

RPO WM 2014-2020, którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 dokonano wyboru tzw. inteligentnych specjalizacji czyli branż, które będą traktowane priorytetowo w przypadku udzielania wsparcia. Dla Województwa Mazowieckiego inteligentne specjalizacje to :

- bezpieczna żywność,
- inteligentne systemy zarządzania,
- nowoczesne usługi dla biznesu,
- wysoka jakość życia.

6.8. STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI. DYNAMICZNA POLSKA 2020

Stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy przedsiębiorstw, administracji i nauki to główny cel Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” (SIEG).

Głównym założeniem SIEG jest przygotowanie odpowiednich warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw oraz sektora nauki i administracji, które pozwolą zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność naszej gospodarki. Strategia zakłada realizację następujących celów:

- Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Poszczególne działania będą realizowane przez administrację centralną we współpracy z przedsiębiorcami i ich organizacjami, jednostkami naukowymi i samorządowymi, instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami pozarządowymi. Obok systemowych działań legislacyjnych w różnych obszarach planowane są również zmiany w samym funkcjonowaniu krajowej polityki innowacyjnej, a także bezpośrednie wsparcie w postaci programów finansowanych ze środków publicznych.

Cele i programy Strategii Gminy Jedlnia-Letnisko są kompatybilne z celami SIEG.

6.9. KRAJOWY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020

Działania podejmowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025 zgodne są z celami Krajowych Programów Operacyjnych.

6.9.1 PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku, a także sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Program będzie w sposób

szczególny promował miasta przeznaczając im środki finansowe w obszarze transportu oraz podniesienia efektywności energetycznej.

6.9.2 PROGRAM OPERACYJNY INTELIGENTNY ROZWÓJ

Głównym celem PO IR będzie pobudzenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki w Polsce za pomocą zwiększenia nakładów prywatnych na rozwój i badania. Nakłady te będą skoncentrowane na budowie nowych sektorów biznesu i wzmocnieniu już istniejących, a także na rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw. Preferowane będą projekty badawcze, które cechuje wysoki potencjał w zakresie nauki i biznesu. W stopniu adekwatnym do zakresu oddziaływania niektóre programy Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025 zgodne są z celem PO IR.

6.9.3 PROGRAM POLSKA CYFROWA

Celem programu jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju. Zgodnie z Umową Partnerstwa, jako fundamenty te przyjęto: szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Technologie cyfrowe są absolutnym katalizatorem innowacyjności, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Na poziomie dotyczącym Gminy Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025 planuje działania zbieżne z założeniami PO PC.

6.9.4 PROGRAM WIEDZA, EDUKACJA I ROZWÓJ

Program Wiedza, Edukacja i Rozwój swym działaniem będzie obejmował:

- Wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii Europa 2020 i krajowych programów reform,
- Wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- Poszukiwanie nowych, niestosowanych dotąd na szerszą skalę innowacyjnych metod rozwiązywania problemów społecznych takich jak: bezrobocie, wykluczenie społeczne czy brak kwalifikacji i wykształcenia. Wypracowywanie tych metod będzie odbywać się w drodze tworzenia i testowania nowych rozwiązań a także poprzez przenoszenie rozwiązań stosowanych w innych krajach (współpraca ponadnarodowa),

- Realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej czyli np. staży i praktyk zagranicznych w ramach programów Erasmus czy Leonardo da Vinci,
- Realizację działań ukierunkowanych na bezrobotne osoby młode w wieku od 16 do 24 roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych i gwarancji dla młodzieży.

Program Wiedza, Edukacja, Rozwój nie jest skierowany bezpośrednio do Gmin, niemniej wiele działań planowanych w Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025 jest zgodnych z tym programem.

6.9.5 PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA

Głównym zadaniem programu jest zapewnić sprawny system wdrażania funduszy polityki spójności na lata 2014-2020. W ramach programu realizowane będą działania, które zapewniają kompleksowe przygotowanie instytucji do wdrażania projektów, a także spójny system informacji i promocji.

6.10. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2030 – INNOWACYJNE MAZOWSZE

Spójność dokumentów Strategicznych Gminy wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym, jakim jest Strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów Strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne.

Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie wizję Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

„Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców”.

6.11. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU RADOMSKIEGO DO 2020

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2020 roku zawiera następujące obszary tematyczne w ramach ładu gospodarczego, społecznego i przestrzennego, do którego bezpośrednio odnoszą się programy zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025:

- Wzrost konkurencyjności gospodarki, zatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców,
- Rozwój usług społecznych oraz tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego.

7. WDRAŻANIE STRATEGII

7.1. METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY JEDLNIA-LETNISKO NA LATA 2016-2025

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów Strategicznych Gminy. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych Gminy zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Gminy wypełniając Strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Gminy kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Gminy Jedlnia-Letnisko.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w Strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji Strategii to decyzja władz Gminy. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego

stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Gminy.

Urząd Gminy w Jedlni-Letnisko jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Gminie.

7.2. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Gminy należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jej terenie. Sposób przygotowania i monitorowania Strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem Gminy gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Gminy będącej szeroką reprezentacją mieszkańców Gminy sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz Gminy. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy.

Gmina inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

7.3. PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY JEDLNIA-LETNISKO

Istotną uwagę władze Gminy będą przykładac do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach Strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno-promocyjne Wójta Gminy.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerzej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

8. ZAŁĄCZNIKI

1. Dokumenty Strategiczne Gminy powiązane ze Strategią rozwoju

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2013-2014 z perspektywą do roku 2018.
- Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na terenie Gminy Jedlnia-Letnisko za rok 2015.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jedlnia-Letnisko.

Aktualne dokumenty Strategiczne są dostępne na stronach internetowych Gminy.

2. Macierz analizy SWOT Gminy Jedlnia-Letnisko

Cecha bilansowana	O	WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM KULTURA LASY I TERENY ZIELONE ZASOBY WODNE USŁUGI I PRZETWÓRSTWO TURYSTYKA I REKREACJA ROLNICTWO							T	LUDNOŚĆ MIEJSCA PRACY SIEĆ KOMUNIKACYJNA SIEĆ KANALIZACYJNA				
S	wartość	2,52	1,80	1,68	2,70	1,80	1,80	1,80	suma	0,00	0,10	0,09	0,18	suma
LUDNOŚĆ	0,42	2	2	2	2	2	2	2	5,88	0	2	1	1	1,68
WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM	0,28	0	2	2	2	2	2	2	3,36	2	2	1	1	1,68
POŁOŻENIE GMINY	0,45	2	2	2	2	2	2	2	6,30	2	2	2	1	3,15
ZASOBY WODNE	0,45	2	2	2	2	2	2	1	5,85	1	1	1	1	1,80
SIEĆ WODOCIĄGOWA	0,33	1	1	1	2	1	1	1	2,64	1	1	1	1	1,32
ROLNICTWO	0,30	2	1	1	1	2	1	2	3,00	2	2	1	1	1,80
W									27,03					11,43
BEZROBOCIE	0,10	2	2	2	2	2	2	2	1,40	2	0	2	2	0,60
SIEĆ KOMUNIKACYJNA	0,09	2	2	1	1	2	2	1	0,99	2	2	0	1	0,45
SIEĆ KANALIZACYJNA	0,09	1	1	1	2	1	2	1	0,81	1	1	1	0	0,27
									3,20					1,32

3. Macierz analizy TOWS Gminy Jedlnia-Letnisko

Cecha bilansowana	S	LUDNOŚĆ	WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM	POŁOŻENIE GMINY	ZASOBY WODNE	SIEĆ WODOCIĄGOWA	ROLNICTWO	W	BEZROBOCIE	SIEĆ KOMUNIKACYJNA	SIEĆ KANALIZACYJNA	
O	wartość	0,42	0,28	0,45	0,45	0,33	0,30	suma	0,10	0,09	0,09	suma
WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM	2,52	2	0	0	2	1	1	15,12	2	1	1	10,08
KULTURA	1,80	1	2	0	1	0	1	9,00	1	0	0	1,80
LASY I TERENY ZIELONE	1,68	1	2	0	1	1	1	10,08	1	0	0	1,68
ZASOBY WODNE	2,70	1	2	0	0	1	1	13,50	1	0	0	2,70
USŁUGI I PRZETWÓRSTWO	1,80	2	2	0	1	1	2	14,40	2	1	1	7,20
TURYSTYKA I REKREACJA	1,80	2	2	0	2	1	1	14,40	2	1	1	7,20
ROLNICTWO	1,80	2	2	0	1	1	0	10,80	2	1	1	7,20
T								87,30				37,86
LUDNOŚĆ	0,00	0	2	0	1	1	1	0,00	2	1	1	0,00
MIEJSCA PRACY	0,10	2	2	0	1	1	2	0,80	0	1	1	0,20
SIEĆ KOMUNIKACYJNA	0,09	2	2	0	1	1	1	0,63	1	0	1	0,18
SIEĆ KANALIZACYJNA	0,18	1	1	0	1	1	1	0,90	1	1	0	0,36
								2,33				0,74

4. Zaproszenie do konsultacji zostało skierowane do ogółu mieszkańców poprzez:

- zamieszczenie na stronie internetowej Gminy i podmiotów powiązanych,
- zamieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Jedlnia-Letnisko

Wzór formularza ankietowego, składanego w ramach konsultacji został:

- udostępniony na stronie internetowej Gminy,
- wyłożony w UG Jedlnia-Letnisko.

5. Skład Zespołu Roboczego ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025:

- Mariusz Ruszkowski – Przewodniczący Zespołu,
- Marcin Narożnik – Zastępca Przewodniczącego Zespołu,
- Emilia Romanowska – członek Zespołu,
- Aneta Mosionek – członek Zespołu,
- Jolanta Kupidura – członek Zespołu,
- Renata Dąbrowska – członek Zespołu.

6. Skład Zespołu Konsultacyjnego ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025:

- Waldemar Walczuk – Przewodniczący Zespołu,
- Monika Purc – Zastępca Przewodniczącego,
- Maria Krawczyk – Sekretarz Zespołu,
- Mariola Bocheńska,
- Miłosz Brzozowski,
- Filip Chrzanowski,
- Monika Ciupińska,
- Marcin Gadalski,
- Bożena Grad,
- Mieczysław Kaim,
- Paweł Kończyk,
- Jan Krakowiak,
- Ks. Andrzej Margas,
- Piotr Piaseczny,

- Józef Podgórski,
- Monika Podsiadła,
- Barbara Różańska,
- Karol Rzeszowski,
- Paweł Szulc,
- Marzena Wiosna-Michałek.

7. Zespół Remedis SA:

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
- Natalia Lis – Specjalistka ds. Metodyki i Badań

8. Analiza SWOT – szablon

Autor propozycji

Silne i słabe strony dotyczą stanu aktualnego, możliwości i zagrożenia dotyczą przyszłości.

	Silne strony	Słabe strony
	Możliwości	Zagrożenia

9. Cele, programy, działania – szablon

CEL STRATEGICZNY	
Program operacyjny	
Nazwa działania 1	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	
Nazwa działania 2	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	

10. Ankieta

W związku z podjęciem prac nad przygotowaniem dokumentu pod nazwą: „Strategia Rozwoju Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2016-2025” i zaproszeniem Pani/ Pana do Zespołu Konsultacyjnego proszę uprzejmie o podzielenie się z nami przemyśleniami nad rozwojem naszej Gminy. Uwagi zostaną wykorzystane w projekcie dokumentu, który trafi do konsultacji po przygotowaniu projektu.

1. Jakie są najważniejsze, realne, potrzeby rozwojowe naszej Gminy?

2. Co uznać należy za najsilniejsze strony naszej Gminy?

3. Jakie są najłabsze strony naszej Gminy?

Bardzo proszę o przekazanie ankiety do dnia 11 maja na adres mailowy.....

Podpisano

Wójt Gminy Jedlnia-Letnisko

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

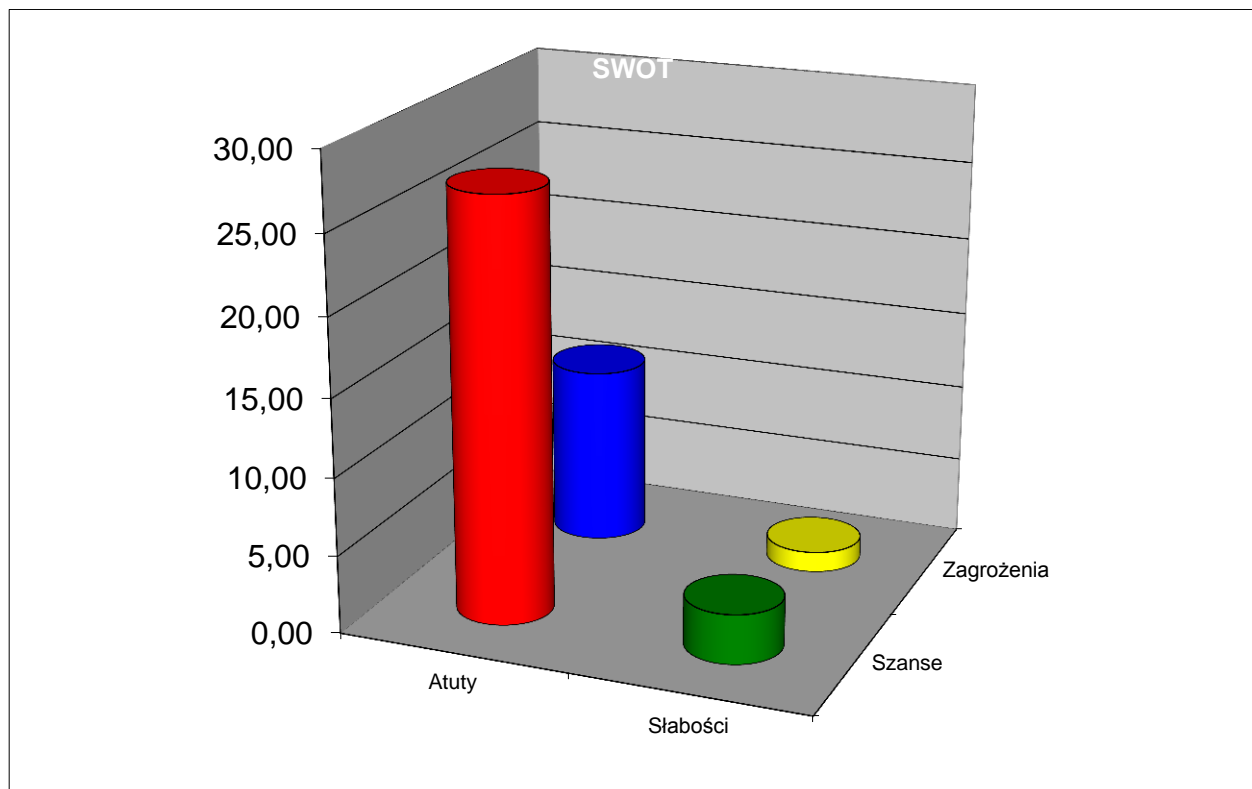
Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA GMINY JEDLNIA-LETNISCO (31.08.2015 r.)	16
Tabela 2 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO (stan na 31 grudnia 2015r.)	17
Tabela 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY JEDLNIA-LETNISCO W LATACH 2006-2015	30
Tabela 4 MĘŻCZYŻNI I KOBIETY W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W LATACH 2006-2015.....	35
Tabela 5 GMINA JEDLNIA-LETNISCO NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH Z NIA GMIN	35
Tabela 6 STRUKTURA I BILANS BEZROBOTNYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO	36
Tabela 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2013-III.2016	38
Tabela 8 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO.....	38
Tabela 9 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO W LATACH 2011-2014	40
Tabela 10 MIESZKALNICTWO W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO I GMINACH SĄSIADUJĄCYCH.....	40
Tabela 11 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO	41
Tabela 12 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO	41
Tabela 13 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ	41
Tabela 14 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH.....	41
Tabela 15 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010	42
Tabela 16 GOSPODARSTWA ROLNE W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO I W GMINACH SĄSIEDNICH (2010).....	42
Tabela 17 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2010-2015	42
Tabela 18 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2014 i 2015 ROKU	43
Tabela 19 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO I GMINACH SĄSIEDNICH (2015 ROK)	44
Tabela 20 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO..	47
Tabela 21 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO	48
Tabela 22 LICZBA ZBIORNIKÓW BEZODPŁYWOWYCH I OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISCO.....	48
Tabela 23 ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE W CIĄGU ROKU	49

Tabela 24 CHARAKTERYSTYKA SIECI GAZOWEJ W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO	50
Tabela 25 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO W LATACH 2008-2015	52
Tabela 26 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH SAMORZĄDOWYCH W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO.....	52
Tabela 27 BIBLIOTEKA W GMINIE JEDLNIA-LETNISKO.....	53
Tabela 28 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	58
Tabela 29 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU RADOMSKIEGO I GMINY JEDLNIA-LETNISKO	60
Tabela 30 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	64
Tabela 31 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA	66
Tabela 32 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	67
Tabela 33 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	70
Tabela 34 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA.....	71
TABELA 35 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	72
TABELA 36 ANALIZA SWOT GMINY JEDLNIA-LETNISKO (JAKOŚCIOWA)	76
Tabela 37 ANALIZA SWOT GMINY JEDLNIA-LETNISKO	79
Tabela 38 CEL STRATEGICZNY 1.....	86
Tabela 39 CEL STRATEGICZNY 2.....	91
Tabela 40 CEL STRATEGICZNY 3.....	97

Rysunek 1 Gmina Jedlnia-Letnisko na mapie powiatu radomskiego	15
Rysunek 2 Odległość [km] Jedlni-Letnisko od niektórych, większych miejscowości.....	16
Rysunek 3 Zalew w Jedlni-Letnisku.....	20
Rysunek 4 Kościół w Jedlni-Letnisko.....	26
Rysunek 5 Zabytkowa willa w Jedlni-Letnisko	27
Rysunek 6 Miejsce pamięci w rezerwacie „Jedlnia”	28
Rysunek 7 Sieć dróg w Gminie Jedlnia-Letnisko	46

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Liczba mężczyzn i liczba kobiet w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015.....	30
Wykres 2 Gęstość zaludnienia na 1 km ² w Gminie, powiecie, województwie i kraju.....	31
Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Jedlnia-Letnisko	31
Wykres 4 Urodzenia i zgony w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015	32
Wykres 5 Przyrost naturalny w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015	33
Wykres 6 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015	33
Wykres 7 Liczba osób w wieku produkcyjnym w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015.....	34
Wykres 8 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2015	34
Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy w latach 2005-2015.....	37
Wykres 10 Bilans Strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	65
Wykres 11 Bilans Strategiczny w obszarze stanu środowiska	67
Wykres 12 Bilans Strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego.....	68
Wykres 13 Bilans Strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	70
Wykres 14 Bilans Strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	71
Wykres 15 Bilans Strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego	72

Wykres 16 SWOT Gminy Jedlnia-Letnisko	81
Wykres 17 TOWS Gminy Jedlnia-Letnisko	81
Wykres 18 SWOT/TOWS Gminy Jedlnia-Letnisko	82